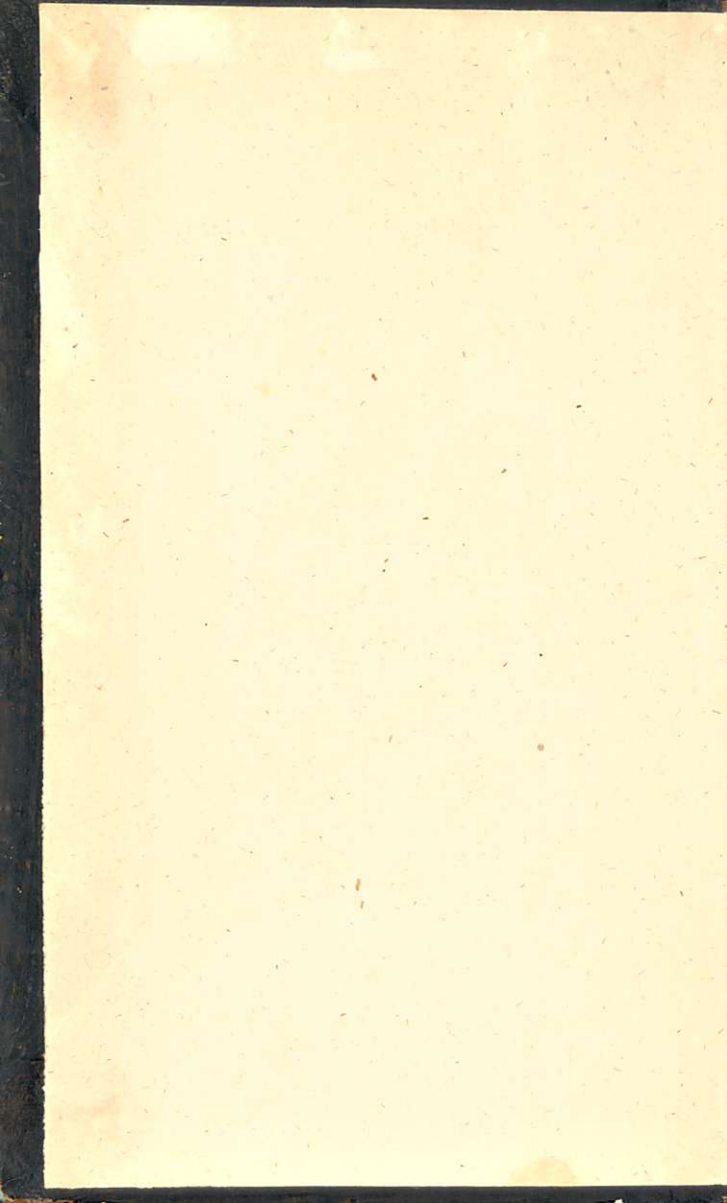

Gezelius,
Om
hunger
och
dhr tid.

(Gezelius, J. J.)

I. N. J.

Om

Hunger

Och

Dyrr Tijdh /

Trenne

Predikningar:

Sampt en

Om Tacksäjelse til Gudh /

Tå han wålsignar Åhret.

Håldne

uti Domkyrckian i Narfwen /

Åhr 1685.

Tryckte i Åbo / af Johan Winter /

1696.

5. Mos. 8: 2/ 3.

Och tu skalt tänckia på allan then Wäg/
genom hwilken HERren tin Gud dig
leedt hafwer/ i thenna fyratio Åhren i
Öknene/ på thet han skulle späkia och försö-
kia dig; at kunnogt skulle warda/hwad i ti-
no Hierta war/ om tu hölle hans Bod
eller ej.

Han späckte dig / och lät dig hungra/ och
späade dig med Man / thet tu och tina Sö-
der intet kändt hade: på thet han skulle
låtha dig weta / at Menniskian lefwer icke
allenast af Bröd / utan af alt thet af
HERrans Munn går.

Om Guds Ord så thet warder fattat och angifst.
vid. pag. 74. seq.

Til mine Åhrade och Ælskelige Med-
bröder / i thetta löfliga Åbo Stift.

SDers Æ. Æhrenvörd. och Wyr-
digheter / warda billigast ur-
sächande detta mit ringa Arbete / i ee
heligt och högnödigt Wärd. Wid min
förra Embet Ordh Marswen / borde
mig ordenteligen förrätta Weto-prediknin-
garne uti Doom Kyrcian: Ther och genom Guds
Wälskand skedde / öfwer wiså Bibliske Böcker / sedan
the woro begynt; Dock så / at jag en gång eller
annan / efter tidernas Bestaffenheet / en lära i fle-
re Predikningar / af andra utwalde Texter / dröfwa
monde: Såsom Anno 1685 / då then Landorten
om Wären plågades af en swår Hungers Nöd /
blefwo thesse tre Predikningar håldne; och den
fjerde / sedan Gud wälsignade samma Åhr med
hynnig Wärd. I all den Tjid jag där war / men i
synnerheet / å berörde Åhr / gaff mig ganstka lättn
Ledigheet / til samma Kyrcio-Arbete; Swarsföre
och jag wid desse 4. i theras första sammansattande /
meer än någon annan / en tilbörliq Flit saknar.
Där jag lätwål för några weter fann dem ibland
mine Papper / dref mig den än swårare hoos of wa-
rande och wijda gående Lands Plåga / at låta them
warda tryckte. Men som mig åliggjande Arbeten
giffwa icke ens Tjid / at lägga Handen; och Pen-
nan der wid / ty hafwer jag låtit en skickelig Präst-
man / utaf mine Strifter dem sålunda upsätta /
som

som de nu följta. Uti en bedröfwellig Tid och plå-
gande Röd/ hafwer man hwarken rå / eller nu borde
sötia någon konstig Wälsaligheet / utan at wij sielfwa /
och våra Åhörare / måge under Guds / ännu öf-
wer of uträckte Hemsötelses Hand / (Esai. 5: 25.)
lära / hwad wij til hans blidlande / och wår Bättring /
tänckia och göra skola. Jäckillige mina sidske Brefs
til E. E. Ehrewyrd: och Wyrldigheter /
hafwer jag påmine / huru of / hwilkom Ordes och
Andans Embete förtrodt är / (1. Thes. 2: 4.) bör
stärckia the trötta Händer / (Esai. 35: 3.) Räckiandes
them Guds Ords Tröste-Staf / (Psal. 23: 4.) Och we-
derqweckia the machtlösa Anä: Tagandes them wid
handen / och uprätta them / med thenna Förmaning:
Kommer / wij wilje til HERAN igen / ty han hafwer
rjfwit of / han heelar of ock ; Han hafwer slagit of /
han förbinder of ock. (Hos. 6: 1.) Gifwandes them
thesse Ord i Munnen: Tager thenna Orden med
Eder / och wänder Eder om til HERAN / och
säger til honom: Förlåt of alla Synder / och gör of
gott / så wilie wij offra våra Läppers Orar. (Hos. 14: 3.)
En lärare / som intet lägger sin Winning ther om /
i all / ju änneligen i bedröfwelsens Tid / at han
med Guds Ords kraftige Spijs / må wedeqweckia
the trötta Siälur / och mätta the bekymbrade
Siälur / (Jer. 31: 25.) Honom dömer Guds
Anda / at han the hungroga Siälur utswälter / och
förmenar them torstiga Drycken. (Esai. 32. 6.) Dan-
sede Röden är almän / så at alla måste lida / så
fordras dock at wij fram för andra 'dro medlidand-
de / (1. Tim. 4: 12. 3. Joh. v. 5/6.) Til at undsä
af then Aldrahögste en nådlig Förskoning / måste
Christi

Christi Tienare upväckialla till denna bekännelsen
i gemeen: Thet är våra stora Misgärningar och
större Synder / at HERren oss slåår. (Jer. 30 14/15.)
Så höra the och många rätt beändte Christne /
rå the se huru thet förminskas / som til Guds Tien-
sten / och Andelig Nyttia länder; och jämföra när-
varande Hemsötelstes Tijd och Sätt / med klara Guds
Ord / (Sagg. 1. Malach. 3. capp. etc.) utbrista i then-
na bekännelsen / i synnerheet: Så är nu allt thetta
stora Onða öfwer oss gängit. (Dan. 9: 13.) Ty wij
hafwe icke tient HERrenom / med gladt Hierta / så
wij allehanda nog hade. (5. Mos. 28: 47.) Uti ofrym-
rad ånge / öfwer allt vårt Syndawäsende / komma
Guds Nidelöften / of til wedergweckelse. Wij
anse me trogne Hiertan then för of forsfäste
Fressarmannen Christum Jesum / genom hvil-
ken wij werda försonade med Gud vår Himmelske
Fader (2. Cor. 5: 19.) Och så wij ibland andra
bättrings Prof / bäre med tolamod hans Faderliga
Zuchran. (Mich. 7: 9.) Läta then tiena of til en sann
Christendoms Befrämmielse / bidie och bekenna
HERrens Namn / at han är hellig och Rättfärdig /
Barmhertig och Nädellig / sedan wända of ifrån
våra Synder / efter han plågar of. (1. Kon. 8: 35.)
Så skal HERren åter vara of nädellig / och wäl-
signa vårt Land. (Psal. 65: och 67.) så sant som
han Landena försonade blef / efter try hårda Åhr /
uti Davids Tijd / (2. Sam. 21: 1 / 14.) Mångom
undfaller Hoppet / rå the icke allenast af närwaran-
de Trångmähl plågas / utan och af thet förestående
Elende förut ånglas / i at på the måste åkrar i
thesse Land / inret är wordet utsådt / där thet liwål
är den föransjade Wärldens Wälsignelse / at så länge
Jorden

Jorden står skal icke återwända säende och upståran-
de. (1. Mos. 8: 22.) Men så the besinna / at af Guds
Rättwisa aga öfwer öf moße Landet liggis öde
(3. Mos. 26: 34/ 35.) Utören stå ömkeliga. (Joel. 1. 10.)
Och et fruchtsamt Land intet bära / förtheras on-
sko skall som ther uti boo. (Psal. 107: 34.) Så äro
the äntå i ett fast Hopp / at och JERDEN / sedan
han hafwer wendt sig ifrån sin Wredes Grynheet /
gör öf gott på thet wårt Land må sin frucht gif-
wa. (Psal. 85: 4/ 13.) I medler Tjid hafwer jäm-
wål I Jesus / then ther alt här med sit kraftiga
Ord (Hebr. 1. 3.) emoot berörde fruchtant
tröstat öf med Guds milda Sörsörg / on Foglar-
na / som hwarken säå eller upståra: skelandes öf
them före / hwilka wij hålla wara minst födal wårde :
Seer på Korparna / säger han / ty the säå intet ej eller
upståra / the hafwa hwarken Kellare eller Lado /
och Gud föder them : Huru myckit äre / bättre än
Foglarna ? (Luc. 12: 24.) Och om han öf förbiuder
förja för morgondagen / (Matth. 6: 34.) Så är det ho-
nom misshageligt / at wij qwålia öf med tilstun-
dande Ährs tilstånd ; Och om thet är nog / at hwar
Dag hafwer sin egen plåga / så kaste wij och alla
de tilkommande Tjders Nödrörster och Omförger
på Gud / ty han hafwer Omförg om öf. (1. Pet. 5: 7.)
Then helige Strift och andre Historier / gifwa öf
många Exempel / om Guds underliga Hielp i
Hungers Nöd. I wårt låre Fädernes Land / war
wid slutet af föregående hundrade / och i thetta nu-
til Enda gående hundrade Ährtaal / en försträc-
kelig Drift på Födan / och någre gångor sedan ;
Men Gud hafwer ifrån den Tjiden / bekrönt flera
Ähr

Ahr med sit goda. (Psal. 65: 12.) **C. E. Eh-**
rewyrd- och Wyrldigheter / såsom **HERRANS**
Tienare. (Joel. 2: 17.) Göra nu i **Jesu** Namn/
sin största sakt / at förmana **Folcket** til ihet **Råd** /
som **Gud** / sielf i **Hungers** Nöd föreskrifwer:
Så säger nu **HERRAN**: Umwender ider til mig
af alt **Hierta**, med fastande / med gråtande / och
med sörjande. **Riswer** ider **Hierta** / och icke ider
Blåder / och wänder ider til **HERRAN** idar
Gud; **Ty** han är nådelig / barmhertig / tolig /
och af stor mildheet / och låter sig snart ångra
Straffer. (Joel 2: 12/ 13.) Så gifwer of **strax**
samma **Prophete** på **Guds** wagnar denna til-
säjelsen: **HERRAN** förbarmar sig i wår / och
efter sit **Straff** **Nåde** bewisar. (1. 2: 14.)
Jämpe ihetta före wå them til sinnes / **Kongl:**
Matth: wår **Uldranådigste** **Konungz**
Högstbeprijselige **Ömsorg** / såsom **Josephs** i **E-**
gypten / at the måst betarfs wande på möjeligit **Sätt** /
må hulpne warda; och des **Gudelige** **Påbud** til
ihet / hwar med detta swära onda kan afwändas.
Såsom **David** war **ibekymrad** / at i **Hungers**
Nöd affkaffa det onda / at **Plågan** motte åter-
wända / (2. Sam. 21:) Och **Histia** styrcke til
ihet / som **Gudi** behageligit war / på ihet the åter
måge få hans **Wålsignelse** / (2. Chron. 31:) **Ty** måste
wå deste troligare / bidia **Gud** / för wår **Uldranå-**
Digste **Konungz** **långwarige** och **wålsignade** **Re-**
gemene. Om ihesse **ensaldige** **Predikningar** är wå-
dare at påminna / der **Texterne** äro tagne utaf **Nyja**
Testamentet / emedan och i det **Arbetet** som öf-
wer **Dönedags** **Texterne** / på **Latijn** är utgån-

gee/ äfkillige / utaf det gamla hjet / hörandel /
 äro afhandlade / såsom i. Kon. 8: 37-40. Esaf.
 24: 5/ 6/ 7. Klag. Wif. 4: 5/ 6. Joel. 2: 15-19.
 Amos / 5: 11-15 och 7: 1-8. Zach. 8: 13-17. Hagg.
 1: 1-11. etc. Wid these företagne är lärde:
 Först / at ihenna stora Plågan är af Guds
 Hand; Det wore en Händelse / eller af blotta Na-
 turlige Orsaker komma; Såsom ihen Athet-
 stiske Wärlden föregifwer. Thernäst / At Guds
 Rättwisa / warder genom Solens Synder /
 reetat til sådan Plåga: Hwarföre wij wjdare /
 underwisas / huru wij til at undwika thet
 onda / skola of i anseende til Gud / til of sielf-
 wa / och til wår Nästa / i ihenna Røden förhålla.
 Gud wår Himmelske Fader / wille för Jesu
 skuld / förlåna sin Nåde / of sit Ord; Dienarom / at
 trösta och lära; wåre Åhörarom / at sticka sig
 efter hans Heliga Willa med Wättring / Trost
 Tolamod och Lydno; samt of allom at troligen bi-
 dia / bootsfärdeligen lefwa / och Guds Hielp tack-
 samligen undsä! I these helige Wärd / och be-
 synnerlige Dufkan / at Es. Es. Ehrewyrd. och
 Wyrldigheter / i all Syncker må gå wäl / och
 at the måge helbregda wara / såsom theras Siä-
 lar wälgåår (3. Joh. v. 2.) förblifwer Jag
 samteligen mine Ålftade och Åhrade Bröder i
 Christo / med all redebogen Dienst och trogen
 Wänfkap förbunden. Åbo den 15. October 1696.

JO. GEZELIUS, J.F.

I Jesu Namn!

Första Predikan om Hunger
och Dyr Tid / hållen den 8. Majj
Åhr 1685.

Text: Apostl. Gerning. cap. 7: v. II.

Så kom Hunger öfwer hee-
la Egypti Land och Canaan /
och stoor Zwång: Och wåre
Fäder funno ingen födo.

Het är wäl oftahåndt / men
warder sällan åtänckt / thet
som Propheten Amos talar
(c. 6: v 6.) I dricken Wijn
utu Skålar / och smörjett
ider med Balsam / och be-
kymbren ider intet om Josephs skada.
I begynnelsen på thetta Capitlet / beskri-
wer Propheten the wåldigas och förmö-
gnas Laster / kallandes them (v. 1.) the skål-
ta i Zion / som förlåta sig uppå Sa-
marie Berg / och regera i Israels Huus
såsom

såsom them teckes / såjandes (v. 3.) I
 regeren med öfverwåld (v. 4.) Och lig-
 gen i Elphenbeens sångar / och prä-
 len på idor Tapeter / och åren thet
 bästa af hiordenom / och the gödda kalf-
 war. (v. 5.) Och spelen med Pjaltare /
 och dichten idor Wåisor såsom David.
 Thet är: J åren uthan kånklo / och utan
 något bekymber / om närwarande tjd; plå-
 gor / och wiljen i Eder syndige Glädie här-
 ma efter David; hel. Frögd / misbruktan-
 des the af honom upfundne Instrumenter
 och Sångestycken; lika som I wore i
 nåde hoos Gud / såsom han; therfore I och
 dricken Wijn utur Skålar. De fatti-
 gas Uselheet fallar han / Josephs ska-
 da: Med Joseph forståås här hela Sa-
 mariae Rike; såsom thet hoos samma Pro-
 phet (c. 5: v. 6) kallas Josephs Huns.
 Han talar om theß Skada / קטנה , fractio,
 contritio; At Josephs Huns och efterkom-
 mande / som doch i Jacobs Wålsignelse så
 högt woro ansedde (i Mos 49.) woro
 brutne / bråkade / nederslagne och plågade /
 af åtskillige Olågenheeter och Beswär / så-
 som Krig / Fångelse / och nu närmast af
 Fat-

Fattigdom och Glände; om the fattigas
 Förtryck talar han (c. 5: v. 11.) I undertryc-
 ken then fattiga / och tagen Korn af
 honom i storom Byrdom. Hwar wid
 han strax (v. 16/ 17.) kommer til at förnä-
 la / hwad ther på följande wore: Ther-
 före så säger HERREN / Gud Zebaoth /
 HERREN; Thet skal wara Klagogrät
 på alla Gator / och på alla Wägar
 skal man säija: Ah wee / ah we / och
 man skal kalla Utermannen til Sorg /
 och til Klagogrät then ther gråta kan.
 Uti alla Wångårdar skal Klagogrät
 wara / ty jag wil fara fram ibland E-
 der / säger HERREN. Hwilket alt om
 en ganska stor hungers Nöd bör förstås /
 såsom Joel med lika Ord (c. 1: v. 10/
 11 / 17 / 18.) Dher om quäder: Markens
 är förödd / och Utkren står ömkeliga /
 Kornet är förderfwat / Wünet står
 jämmerliga / och Olian klageliga. Uter-
 männen se ströpliga uth / och Wün-
 gårdzmännerne gråta / för Swete och
 Korn skull / at utaf Markene intet in-
 bärgas få. Sådē är bortrotnat i Jorde-
 ne / Kornhusē stå öde / Ladorna förfalla /
 ty Kornet är förderfwat. O huru suckar

Kostapen / Såat råmar: Ty the hafwa
 ingen Beet och Fåren försmähta. Thet
 låto ett eller the stälte i Zion gå sig
 til Hiertat / utan drucko Wijn utu Skå-
 lar / ganska öfwerflödigt / utu store dyre
 och kostbare Kårl; och smorde sig med
 then utwaldaste Smörjelse / som i Ko-
 nunga Husen / för Kongl. Gemähler bru-
 kades / som är til at see / Esther. 2: v. 12. och
 Ezek. 16: v. 9. Men i Sorg och Bedröf-
 welse ingalunda plågade användas.
 Doch desse aldeles obekymbrade / uplöfte
 sådant och skötte sig sielf dår med / åfwen-
 tå Joseph thet år / Folket i gemeen i Lan-
 det war af hungers Nöd / qwaldt och uth-
 ödt: Thet bekymbrade the sig intet om:
 lyder egenteligen / the kände intet något
 innerligt Qwal dår aff; theas Hier-
 ta hade här öfwer intet medlydande / gaf
 sig intet ther wed; (1. Kon. 3: v. 26.)
 som thet doch i en swår almän Tämmer
 hade bort skee. Om sådana Hårdhiertade
 talar Hiob (c. 6, v. 14.) Then ther
 ick bewijser sinom Nasta Barmher-
 tigheet / han öfwer gifwer thens All-
 mächtigas Fruchtan. Och Apostelen
 upteknar them i the Dlycksammas Regis-
 ter /

ster / the ther all Kärleek afslädt hafwa;
 som är til at see af hans 2. Epistel
 Timotheum / 3: v. 1-3. Thetta skall tu
 weta / at uti yttersta Dagarna tilstun-
 da farlige Tyder / ty ther warda kom-
 mande Menniskior / som älska sig sielf-
 wa / Ogudachtige / Ofärlige / Hård-
 nackade / Omilda. Annorlunda äro the
 Gudfruchtige til sinnes. The hafwa icke
 allenast Medlidande öfwer hwars och ens
 enskylte / utan jämwäl allas i gemeen /
 uti allmän Nöd och Plåga. Begge
 delar lysa i David: Han hade medlidande
 öfwer sina Fienders Nöd / klagandes
 der öfwer / (Psal. 35: v. 13 / 14.) När
 the Franckeworo / droog jag en Säck
 uppå / plågade mig med fastande / och
 bad af hiertat. Jag hölt mig såsom
 thet hade varit min Wän och Bro-
 der / jag gick sorgse / såsom then
 ther förjer om sina Moder. Ett
 medlidande Hierta hade han och i al-
 män Nöd / då han af en Prophetisk An-
 da / thet Babyloniska Fångelset som wa-
 rade i 70. Åhr / långt för ut förkunnade /
 och ther öfwer såsom en rätt Israelit i
 andanom sig jämrade / klagandes öf-

wer thet margfallige Spott och Föracht/
 som Judarna såsom en allmän plåga / af
 sina fiender i thet swåre Fångellet lida skul-
 le; som han thet betygar i then 137: Psalm.
 Så jämrade sig och swårligen Prophe-
 ten Jeremias / öfwer sitt Folck; Tilstun-
 dande Nöd och Förderf / sehandes: Mig
 ömtar swårliga / at mit Folck så för-
 derfwat är / jag grämmer mig och
 harwer gansta ondt / (Jer. v. 8: v. 2.)
 Och whdare: Ach thet jag watan nogh
 hade i mitt Huswud / och min Ögon
 wore en Tårekälla / at jag Natt och
 Dag begråta måtte / the slagna i mitt
 Folck / (c. 9: v. 1) Närmast til wårt
 Upsåth är thet / som Hiob om sig betygar:
 Jag greet ju uti then hårda Tyden
 och min Siäl warckunnade sig öf-
 wer then Fattiga / (c. 30: v. 25)

Såsom thet nu är the Gudfruchtigas Art
 och Kännetekn / at hafwa itt medlidande
 Hierta / öfwer sin Nåstas Skada och Nöd:
 Så är twårt om the Obarmhertigas och
 Hårdhiertades Wanart och Förderf / at
 the intet bekymbra sig om theas Nåstas
 Olycka / ey eller låta then gå sig til Hier-
 tat; ja thet med draga the Straffet öf-
 wer

wer sig/thet Propheten Amos i detta rum
 (c. 6: v. 7/ 8.) och nästföljande Ord / tillkän-
 na gifwer: **T**herföre skola the nu gå
 främst ibland them som fångar bort-
 förde warda/ och the Prälares slö-
 sande skal återwända. **E**n **H**ERren
HERren hafwer sworit wid sine
 Siäl/ säger **H**ERren Gud Zebaoth:
Mig förtryter Jacobs Högfärd / och
 är theras Palatsum gramse/ jag skal
 theslüktes öfwergifwa Staden med
 alt thet ther uti är.

Dansedt wij som bo i Städer / förme-
 delst Gudz wälsignelse / antingen efter wårt
 Ständz och hanterningz Beskaffenheet /
 kunnat här hemma förwårfswa wår Föda
 och Uppehälle i denna närwarande swåra
 och dyra Tijd; Eller och förmådt skaffa
 wårt Bröd ifrån andra Orter; Så låt
 oss dock icke vara obekymbrade / utan myc-
 kit mehra hafwa medlidande / öfwer the
 Fattigas å Landet boendes Torstigheet /
 i denna almånne stora hungers Nöd; som
 ock i denna Bedröfwelse / tilllyka med them
 sökia Hielp och Förskoning af Gudi.
Therföre hafwer man tänckt genom Gudz
 Nåd och Bistånd / så wijda andre Em-

bek- Wers tillåta / i några Bekopredik-
 ningar bese och lära / hwad til Underwifs-
 nin / Lärdom och Tröst / under thenna på-
 stående almänne Hungers Nöd / lända kan.
 Och emedan / sådane Texter af Propheeti-
 ske Skrifter / synnerligen på the store Bön-
 dagar / förklarade warda / som här til hö-
 ra; wil man några Språk / som tala om
 Hunger och Dyr Tid / af Nya Testamen-
 tet framdraga och afhandla; ibland hwil-
 ka är thenna upläsne Text; som föreställer:

Sielfwa Patriarchernas Hungers Nöd.

- Swar wid wij wilje bese Treggiehanda:
 I. Huru swår plåga Hungers Nöd är.
 II. Huru margfaldigt Menniskiorna
     then förorsaka;
 III. Huru Rättwist Gud then tilskickar.

VOTUM.

O Gud tu äst ännu så rijk!
 Som tu hafwer varit Ewinnerlig;
 Mitt Hopp står alt til dig:
 Låt min Siäl alltid richa sig.
 Så hafwer jag nog Ewinnerlig!

Utläsne Text är tagen af den för-
 sta Martyrens sidste Predikan /
 hwarest han förtäljer Gud; Wäl-
 gärningar / och Löfte / til Abra-
 ham och des efterkommande ;
 förmålades och korteligen / thet som i Pa-
 triarchernas Tid hände och skedde. Straxt
 i Begynnelsen af thet siunde Cap. talar
 han om Abrahams Kallelse ifrån thet Hed-
 niska Mörkret / och des Hørsamme intåg
 i Canaans Land / med thet som Abra-
 ham och hans Barnom widdare hände.
 Denne Predikan Judomen at föreställa /
 war Stephanus förorsakad af the otrogne
 Judars Hårdnacketheet / och Motstånd e-
 mot then Helige Anda. Thetta Mot-
 stånd förnam han hoos them strax / se-
 dan han af Apostlarna blef utwald til en
 Skaffare ibland the Helige / och han ge-
 nom Apostlarnas Händers påleggiande
 bekommit then Helige Anda / yppade sig
 en disputation eller Ordesstrid / emellan ho-
 nom och the lärda af the Otrognas Syna-
 gogor; Och emedan the intet förmätte stå
 emot hans Widsom / anklagade the ho-
 nom falskeligen / som här om förmåles i
 thet föregående 6. Cap. Men til at för-

swara sig / begynner Stephanus / af Abrahams och the andre Patriarchers Historia / bewissa Judomen i sin Tid / at the icke woro Likte then lydige Abraham / utan hårdnackade / som altid stodo emot then Helige Anda / såsom theas Fäder.

Da nu then H Stephanus uti sin sidsta Predikan hade korteligen oprepat gamla Testamentens Historia ifrån Abrahams Kallelse / så komer han och / ibland alt annat / ihog then stora Hunger / som i Patriarchernas Tid inföll i Canaans Land / såskandes: Så kom Hunger. Ty gifwa wij här acht uppå:

I. Huru swår plåga Hungers Nöd är; som är til at see:

(*) Af sielfwa Ordet eller Namnet / hwilket är försträckeligt / och tagit i wårt / såsom och thet Hebraiska Språket / af then plågan / som the hungrande lidde och stor Wända kånna; som Propheten Amos (c. 4: v. 6.) talar: Therefore hafwer jag och säger HÆREN: i alla Idra Städer gifwit Idert lediga Tänder / och Brist på Bröd i all Idor Rum: Likwål omwände I ider intet til mig / säger HÆREN. Uti Græfiska Tungomålet kallas han λιμός, af ett

af ett Ord som bemärcker förgås/upgifwas:
 Therfore sammanfogas han uti Johan-
 nis Uppenb: (c. 6. v. 8.) med the dödade
 Wildiur på Jorden. Uti Latinska Språ-
 ket kallas Hunger *Fames*, och thet af et Græ-
 kiskt Ord som bemärcker förtära; Så at Pro-
 pheten Ezechiel (c. 5: v. 16/17.) anseer sielfwa
 Namnet i sit Hoot til Jerusalem/ sejan-
 des: Och när jag onda Hungrens På-
 lar ibland them skintandes warder/
 hwilka skadeliga wara skola/ och jag
 them utskinta skal til at förderfwa I-
 der/och låta Hungren ju större och stö-
 re warda öfwer Ider/ och taga
 bort Brödz Uppehälle.

(B) Beskrifwes här Hungers Nöd/ så-
 som en uthwidgad Plåga. Stephanus
 talar om en sådan Hunger/ som kom öf-
 wer heela Egypti Land och Canaan:
 Österlanden äro mykit fruchtbarare än
 the Länder/ som uti Europa belagne äro;
 Och beshinnerligen/ thesse begge/ Egypten
 och Canaans Land/ äro mykit för the-
 ras Fruchtbarheet berömda. Om Egn-
 pten förmåles wäl 5 Mos. 11: v. 10. at
 thet är et sådant Land/ Ther man får
 Säd/ men måste bära ditt Watern til
 foot

footz såsom til en Kålgård. Thet
 blifwer intet fuchtat af Himmels Regn;
 Men Floden Nilus / som i så många Kro-
 kor / Grenar och Armar / heela Landet
 igenom löper / flöder å wissa Tyder up-
 öfwer heela Landet / watnar thet och gör
 thet bårande; Hwar om Justinus, Theo-
 doretus, sampt andra flere skrifwa. Thet-
 ta flödande kommer och Syrachis
 hog. i sin Bookz (24: v. 37.) Thersföre lyk-
 nas Egypti Land wåd Herrans
 Lustgård (1. Mos. 13: 10.) Nathan och
 Abiram / Heliabs Söner / beröma Egypten
 åfwen som Canaan / (4. Mos. 16: v. 13.) såsom
 et Land / ther Midik och Honüg uti flyter.

Thet war ett ganska rynnigt Land / af
 Fisk och allehanda Krydder; Thet the-
 knorrande och orolige Israels Barn bero
 pa sig uppå i Öknene / (4. Mos. c. 11. v. 5.)
 Jämwal fruchtbarande af Såd / så at Th-
 ri Inwånare sig dådan Såd skaffade och
 förde öfwer stort Watn. (Esaj. 23: v. 3.)
 Wårdare huru fruchtbart Egypti Land wa-
 rit hafwer / kan slutas af thet Landes Go-
 sens Rynnogheet / hwilket Pharaos gaf Ja-
 cob / och theß Barn och Barnabarn / til
 Hemwist / ther the stole åta Mårgen i
 Land

Landena / (1. Mos. c. 45: v. 10/18.) Thes
 Ymnogheet kan och skönias ther af / at
 thet burit i 7 Åhrs Tid så mycket Såd / at
 Landzens Inbyggjare icke allenast i the
 wärande 7 Åhr / ther af sig närde / utan
 jämwäl hade ther af sin Rödorst i fölli-
 ande 7 Åhrs Tid / ta thet intet wärte;
 sammaledes bekommo och Utlänningar
 ther ifrån sit Uppehälle. Om thes frucht-
 barheet witna och Historie Scribenter-
 na. Dantsedt thet nu ett så ymnigt Land
 warit / så kom ther doch en stoor Hunger /
 ja en sådan som hårdt twingade / at fol-
 ket moeste ropa til Pharaos om Bröd /
 (1. Mos. 41: C. v. 55.) Ty then dyre Tid-
 den war ganska swår / så at Egypten /
 och Canaans Land / swolte för then
 dyra Tjden skull. Thersföre kommo
 alle Egyptier / klagande til Joseph och
 sade: Skaffa of Bröd / hwil låter
 tu of döo för tig / thersföre at wij haf-
 wa inga Penningar. Och yttermera
 quida the: Hwil låter tu både of och
 wår Åter döo. Tag of til tig och wårt
 Land för Bröd / at wij och wårt
 Land / måge wara Pharaos egen /
 gif of Såd at wij må leswa och icke
 döo

döo / och Vikren icke förläggias.
 Thenne Folkets Klagan hörde Joseph / och
 köpte theas Vik / undantagnom Prä-
 sternas Vik. (1. Mos. 47: c. v. 13/15/ 19/22)
 War altså denna en hård Tid / som ic-
 ke allenast tryckte Egypten / utan och
 Canaans Land. Thet är och bekant /
 huru Högt Canaans Land är bepröfsat för
 thes Fruchtsamheet och Minnogheet. Gud
 hafwer sielf genom sin egen Mun thet be-
 römt. Så lät och Gud Mosen seña til the
 älsta af Israel: Warande ännut then E-
 gyptiske Tråldomen. Jag skal föra E-
 der utu then Egyptiska Jämmeren / in-
 uti the Cananeers Land / uti thet
 Land / ther Miölk och Honung uti fly-
 ter. (2. Mos. 3: v. 17.) Afwen så Moses:
 Canaan är icke såsom Egypti Land /
 utan thet hafwer Bårg och Slårmar-
 ker / hwilka Rågn af Himmelen wat-
 na måste: Om hwilket Land HER-
 ren tin Gud låter sig wårda / och
 HERrans tins Guds Ögon see altijd
 thet uppå / ifrå Begynnelsen på Ahret
 in til Endan. (5. Mos. 11: v. 11/ 12.) Här
 war Carmels Land / som för thes skön-
 heet pröfes / (Esa). 35: v. 2.) Ther om
 lyder

lyder och thet som HERren säger (Jer. c. 2: v. 7.) Jag hade ither uti it got Land / at ither frucht och thes goda äta skolen. Dansedt nu thetta Canaans Land så ofta berömmes / kom doch der uti en stor Hunger; ja förr än then kom öfwer Egypten / så som man thet af Texten förnimmer / så Stephanus säger. wåre fäder funno ingen födo; och wårdare v. 12. Så Jacob i påstående Trångzmähl hörde / at uti Egypten war Korn / sånde han wårafäder första gången uth.

(2) Wårdare läres af wår Tert / at Hungersnöd är en Tvingande Plåga. Then Hunger som kom öfwer Egypten och Canaans Land / kallar Stephanus stor Twång. Lucas brukar här i sitt Språk ordet *ἰλιψις*, och bemärker största Nöd / Klamma / och Angest. Thet hafwa icke allenast the Egyptier förmerkt / och ehrfarit / huru swårt thenna Plågan twingade / uthan och Patriarcherne / som woro Gudz egna Wänner / klaga här öfwer: Sij / jag hörer / säger Jacob til sina Söner: (1. Mos. 42: c. v. 2.) at uti Egypten är Såd nog / farer ther nijd och köper öf Såd / at wij må lefwa och

och icke döo. Thet betygar och Moses
i föliande 43: c. v. 1. Men then dyre
Tijden twingade Landet.

Rätteligen kallas Hunger Twång/ eller
en twigande Plåga/ emedan Gud sielswer
hootat them/ som förachtade hans Stad-
gar/ råtter och Bod/ med Hunger så-
som ett ibland the swåraste Straff. Jag
skal heemsötia Eder/ så at i skolen få
fångt såå jdra Såd / och jdra Fien-
der skola åta henne. (3. Mos. 26: v. 16.)
Uti hwilket Capitel HERren Gud hotar
the högfärdige och geenstörtige med åthskil-
liga Plågor at straffa/ såsom först med
Siukdom och Krüg/v. 17. Jag skall hem-
sötia Eder med försträckelse / swul-
nat och Skålfwo. Och jag skal ställa
mitt Anlete emot Eder / och skolen war-
da slagne för jdra fiender. Och the som
hata jder skola råda öfwer jder/ och sko-
len slyy tå ingen jagar jder. Ther effter
undsäger HERren / them med dnyr Tijd/
såsom ännu swårare Nöd änn the förra/
(v. 18.) Om i ännu icke hören mig / så
skall jag ännu sut reesor meer görat /
til at neysa jder för jdra Synder (v. 19.)
At jag jdra Högfärd och Geenstörtig-
heet

heet nederflå skal. Och jag skal giöra ider Himmel såsom Järn / och idra Jord såsom Koppar. (v. 20.) Och idor Möda och Arbere skal förtappat wara / så at idart Land skal icke gifwa sin Wårt / och Tråän i Landet icke bära sina Frucht.

HErans Hoot är uti alt thetta / så alsware och yfrigt / at han hotar äntå giöra sin Reesor warre / än som han allerede undsagt; Uprepandes these Ord fyra gångor: v. 27. Om i ther med icke hören mig / utan wandren mig emoot: v. 28. Så skal iag och i Grymheet wandra emoot ider / och skal siufalt mehr nepsa ider för idra Synder skul. Följer altså nu thet swåraste: v. 26. Så skal iag och förderfwa idart Bröd; Tilråd / så at the Gwinnor skola baka sit Bröd i enom Ugn / och idart Bröd skal man utwåga med Wigt / och när j åten / skolen j icke warda måtte. v. 29. Så at j skolen åta idra Söners och Döttrars Kört.

Det 28. c. af 5. Mosi Book / är j begynnelsen them Gudfruchtigom ganska liufligit / för then ymnige wålsignelsens Förkunnande; Men them Ogudachtigom myckit för-

fräckeligit / så thet utropar Förbannel-
 serna / med these Ord: v. 16. Förbannat
 skal tu vara i Stadenom / förban-
 nat på Åkrenom v. 17. förbannat skal
 vara tin Korg och tina öfwerleswor:
 Fortsaras sedan med Hungers swåra
 hotelser v. 38. Tu skalt mycken Såd fö-
 ra ut på Markena / och lütet införa /
 ty Gråshoppor skola thet upåta v. 42.
 All tyn Tråå och tins Landz Frucht
 skal obyra förtåra. v: 48. Och tu skalt
 tiens tinom Fiendom / som HÆRen
 tig tilskickandes warder / i Hunger
 och Törst / i nakenheet och allehan-
 da Nöd.

Men thet aldra förfräckeligaste / är
 thet som följer : v. 53. Tu skalt åta Frucht-
 tena af titt eget Kött / som HÆRen
 tin Gud tig gifwit hafwer / i then An-
 gest och Nöd som tin Fiende tig uti
 twinga skal. Och så fortfar Gud wij-
 dare i en aldraswåraste Nödz Beskrifning.

Hunger och Dyr Tid blifwer såsom
 den måst twingåde / plåga / främst sat ibland
 try förfräckelige Straf / hwilka HÆ-
 ren genom Propheten Gad låtit Konung
 Dawid föreställa / at han et af them wå-
 lia

lia skulle / sig til näst / för thet han låt
 råfna Folket i alla Israels Slächter. (2.
 Sam. c. 24: v. 13.) Så the qwarblesne af
 Juda icke lydde HERRans Gud; Röst/
 som böd them blifwa qwar i Landet / och
 intet af rådliga för the Caldeer / flyh i
 Egypten / görandes the doch thetta af öf-
 werdådighet; altså hotar HERRen Zeba-
 oth Israels Gud: Så skal Svärdet
 ther i fruchten ider före / drabba på i-
 der uti Egypti Land / och Hungren
 then i rådens före / skal allestädes föl-
 ja eder uti Egypten och skolen ther
 döo. The skola döo genom Svärd /
 Hunger och Pestilentia / (Jer.
 c. 42: v. 16 / 17.) Huru swår Blåga
 Hungeren är / det betyga många kla-
 geliga Exempel. Så snart Patriarchen
 Abraham uthdrog ifrån Ur i Caldeen /
 och war inkommen i Canans Land / möt-
 te honom strax en hård Tüd / så at han nöd-
 gades begifwa sig i Egypten och wara ther
 en Främling / hwilket sålunda beskrifwes
 i Mos. c. 12: v. 10. Så wardt en hård
 Tüd ther i Landet / thet för drog A-
 braham neder uti Egypten / at han
 ther en främling blifwa måtte / förty

tijden war ganska hård i Landena.
 Så kom och en Dyr Tijd i Landet uti
 Isaaks tijd / hwarföre han nödgades fara
 til Abimelech the Philisters Konung
 til Gerar / och wara ther en främling /
 (1. Mos. c. 26: v. 1.) huru swår Tijd thet wa-
 rit i Jacobs och Josephs Tijd / är tilfö-
 rene omtalt: Och Dawid sig thet samma
 påminner (Psalm. 105: v. 16.) Och HÆR-
 ren lät en Dyr Tijd komma i Lan-
 det och förtog the alt Brödz uppehälle.
 Afwen så wardt på then Tidenta Do-
 marens regerade / en hård Tijd i Lan-
 dena / (Ruth 1: v. 1.) om den dyra Tiden/
 som uti Prophetens Elisæ tijd war i Lan-
 dena / talas wijdlysteligen 2. Kong. 4.
 Och åter förkunnar Elisa / 2. Kon. 8: v. 1.
 om en annan Dyr Tijd och Hunger / som
 skulle påstå i 7. Åhr sehandes: HÆRren
 warder kallandes en Hunger / och han
 skal komma öfwer Landet i sju Åhr.
 Sammaledes tvingade Hungren Sama-
 riæ Inbyggjare / så the blefwo belågra-
 de af Benhadad Konungen i Syrien / och
 woro komne allredan i et sådant Trångz-
 måhl at itt Åsna Huswud / som är itt
 oreent Diur / och Gud förbudit thet
 samma

samma äta / thet galt **Ottatio Silf-**
 penningar / och fierde deel af itt **Kab-**
dufwo treck / fem Silfpenningar. Swad
 kan wara bedröfweligare at höra / ymkeli-
 gare at påsee / och förskreckeligare at giöra /
 än at slachta och äta sitt eget Barn / sitt
 eget Rött; Thetta hände och i Samaria / ty
 ther kom en **Qwinna** klagande för **Ko-**
nungen / och sade: **Thenna Qwinnan** sa-
 de til mig: **Jå hñt tin Son / at wij**
måge äta honom idag / i morgon wil-
je wij äta min Son. Så hafwe wij
Köfat min Son och ätit. Och jag
 sade til henne then andra dagen: **Jå**
hñt tin Son och låt of äta / men hon
undstäck sin Son. (2. Kon. c.6: v. 25 / 28 /
 29.) Men såsom Gud genom sådane **Plä-**
gor fulbordat / thet han hootat låta kom-
 ma öfwer the **Ogudachtiga;** Ty kunna
 wij ett sådant **GUDS** rättwissa wredes
Straf förnimma / jämwal emot the be-
 lägrade **Jerusalem;** Det wij af des **För-**
störningz **Historia** åhriligen höra.

Uti **Nehemie** tñd war och en försträc-
 kelig **Hungers** **Nöd** ibland **Judarna /** så
 at the sade: **Wäre Söner** äro alt för-
 många / låt of taga **Såd** och äta at

wij måge lefwa: Och somlige sade:
 Låt of utesättia våra Äkrar / Wjngårdar
 och hus / och taga Såd i thena
 hårda Tydē. Somlige sade: Låt of låna
 peningar på Rānto til Konūgē / på våra
 Äkrar och Wjngårdar. Ty våra
 bröders Kropp är såsom vår Kropp /
 och theras Barn såsom vår Barn /
 elies gifwe wij våra Söner och Döt-
 rar i Tråldō / och äre allredo våra Döt-
 rar sombliga undergifna / och ingen
 macht är i våra Hānder / komma och
 så våra Äkrar och Wjngårdar an-
 drom tilhanda. (Nehem. 5: v. 2/3/4/5/)
 Propheten Joel a smålar och för sit Folck
 then Brist / som komma skulle / och the
 med theras Öfwerflödighet förorsakade:
 Thet skulle ske / säger han / hwad ester
 Gråsmatken blifwer qwart / thet up-
 äter / Gråshoppa / och hwad Gråshop-
 pan igen blifwa låter / thet äter slog-
 matken / hwad slogmatken blifwa lå-
 ter / thet fräter Lusen (Joel 1. v. 4.) Se-
 då then förlorade Sonen sina Ägodelar och
 alt sit arff förtårdt hade / wardt en stoor
 Lūger i thet främmande Landet / tūt han
 reest hade; Och han begynte lida Nöd:
 Då

Då besinnade han sig sielf / och
 sade: huru många mins Faders Le-
 godrengar hafwa Bröd nog / och jag
 förgås här i Hunger (Luc. 15: v. 14/15/16/
 17.) Så war och en stoor Hunger öfwer
 heela Werldenna / som skedde under then
 Keffaren Claudio. (Ap. Gern. 11: v. 28)
 Sådant hafwer Christus förkunnat
 (Matth. 24: v. 7.) Så finnes om Hun-
 ger och Dyr Tijd många bedröfwelige
 Exempel; Men doch om intet annat så
 ofta / som om thenhwilken förr och un-
 der warande Babyloniska Fångelset / för-
 uth af de måste Propheterna förkunnat
 blef; ther om står (Esaj. 5: v. 13.) Therfö-
 re moste mit Folck warda bortfördt o-
 förwarandes / och theras härlige Hun-
 ger lidä / och theras meniga Folck torst
 lidä. Sammaledes (Jer. 14: v. 15.) Ther-
 före säger HERren: om the Prophe-
 ter som i mitt Namn Prophetera / än-
 doch jag them intet sendt hafwer / och the
 likwäl predyka / at ingen Dyr Tijd
 skal komma i thetta Land: Sådana Pro-
 pheter / skola döo genom Swärd och Hun-
 ger / v. 16. Och Folck hwilko the Pro-
 phetera / skola af Swärd och Hunger lig-

2, gia här och ther på Satonien i Jerusas
 2, lem / at ingen skal begrafwa them / sam-
 2, malunda och theras Hustror och Döttrar /
 2, och jag skal giuta theras onsko uppå
 2, them. Och wijdare c. 16: v. 4. The sko-
 2, la döo af Krankheeter / och hwarcken be-
 2, grätne eller begrafne warda / utan skola
 2, til träck warda på Markena. Ther til
 2, skola the genom Swärd och Hunger
 2, förgåås / och theras Kroppar skola Fog-
 2, lar under Himmelen / och Diurom på
 Markene til Spås warda.

Ther om Inder och Proph. Ezech. hoot:
 2, Then som långt borto är / han skal döo
 2, af Pestilentia / och then hardt när är /
 2, han skal falla genom Swärd: Men then
 2, som öfwer blifwer och therföre förwarat
 2, är / han skal döo af Hunger. (Ezech. 6: c.
 v. 12.) Men huru alt thetta fulkomnat
 är beskrifwes (2. Kon. 25: v. 3.) At så Je-
 rusalem war belagdt af Nebucad Nezar
 Konungen i Babel; Wardt i nifonde
 2, månadenom Hungeren starck i Stade-
 2, nom / så at Folket i Landena hade in-
 tet äta. Och beklagas med många Ord
 then swära Hungers Nöd / som wed be-
 2, lägringen skedde: Alt. Folck suckar och
 går

går om Bröd / sijn Klenodier gofswo the
 för' maat / på thet the skulle wedergwec-
 tia Siälena: Ach HERRE see doch til /
 och skoda / huru förachteligen jag worden
 är / (Klag. Wiff. 1: v. 11.) Thenna Blå-
 gan öfswergick icke allenast then menige
 Mannē / utan och the ypperste ibland Fol-
 ket / som Jeremias wijdare betygar. Brä-
 ster och älste i Stadenom äro försmäch-
 tade. Ty the gåå om Bröd på thet the
 skola wedergwectia sina Siäl. Ja thet
 som ån yuckeligare warit / at Spenabarn
 försmächtade och upgåfwo sin Anda: Jag
 hafwer här näst grätet mig ögonen uth /
 så at thet giör mig ondt / i mitt Luff. Min
 Leswer är utguten uppå Jordenne öfwer
 mins Folks dotter / tå Spenabarn och öf-
 wermagar försmächtades på Gatomen i
 Stadenom. Tå the sade til sina Mödrar:
 Hwar är Bröd och Wijn? Ty the för-
 smächtade på Gatomen i Stadenom / så-
 som the ther dödsfäre woro / och upgåf-
 wo sin Anda i theras Mödrars Famn.
 (Klag. Wiff 2: v. 11/12.) Hafwer altså i
 thenna Tid / så stoort Glände för Hun-
 gers skul warit i Jerusalem / äfwen som
 wed desz sidsta förstörning; såsom the ån

" yttermehra flaga v. 20. HERRre skoda
 " doch och see til / hwem tu förder swat haf-
 " wer skola nu Qvinnorna äta sin Lifsz-
 " frucht / the yngsta Barnen som näpliga
 " en span lång äro; Skola Propheterna
 " och Prästerna uti HERrans Helgedom
 " så dräpne warda? Och än wijdare c. 4. v.
 " 4. Spenabarnena loder för torst skul Tun-
 " gan wijd thes Goom. The unga Barn
 " ropa efter Bröd / och ingen är som them
 " thet utskifter. v. 5. The som tilförene äto
 " thet aldra Kräseligaste / the försmächta nu
 " på Gatomen: v. 7. Theras Färga war rö-
 " dare än Korall / theras Anseende war såso
 " en Saphir v. 8. Men nu är theras An-
 " sichte förnörkat af Swartheet at man ic-
 " ke känner them på Gatomen: Theras
 " Hud loder in til theras Been / och äro
 " så torra som itt Tråå v. 9. Them dräp-
 " nom med Swärd / war bättre än them som
 " af Hunger dödde / hwilke försmächa och
 " förgås måste för Hunger skul. v. 10. The
 " aldrabarmhertigaste Qvinnorn måste ko-
 " ka sin egen Barn / på thet the skulle haf-
 " wa them til Maat / uti mins Folks Dot-
 " ters Jämmer. Sådane bedröfwelige E-
 " rempel finnes och många i den Wärdzlit-
 " ge Histo;

ge Historien / som åfwen af Dyr Tijd och Hungers Nöd plågade warit.

Men elskelige Christne! Hwad behöfwer man at gå så långt tillbaks? Thet är intet af nöden / at man så många fremmande Exempel sammanfogar. Et sådant beklageligt Tilstånd, finna wij närmare / ja Gud bät tre! alt förnär. Men om wij sielfwe / som bo i Städer / antingen låtet hört / mindre sedt / alzintet pröfwat / then almänne Hungers Nöd / som nu heela Landet jämmerligen trycker; så låt oss fråga af them / som på Landet boendes äro / af then gwidande Landtmannen / som förjande inkommer; huru många Hus och Hemwist äro hoos them / som i många Tijder Wefor ja Månader / icke hafst en beta Bröd. Och är nu / ty wår! Håndt thet som Gud hotar / (Ezech. c. 4: v. 16/ 17.) **Tu Meniskio Barn /** Så jag skal bortaga Bröds Uppehälle i Jerusalem / så at the skola äta Bröd efter wigt och med bekymber / och wata efter mått med bekymber.

Man hörer med Bedröfwelse / huru mången måste föda sig med Halm / uttröskade, Åren / Agnar / Tråbarck / Gräs-rötter /

rötter / och med sådan Föda / som näppligen them ofskäligom Creaturom til upphålle tienar. Then swagaste Födan / hwar med the tilförene warit förnögd / them tryter och nu alredan på måste Orter.

En Christen kan icke utan medlidande åskoda thet arme Folket / som ifrån Landet inkommer / så swarte / magre och eländige: Lå wij höra små Barnen af Hunger försinåchta och Anden upgifwa. Skulle icke detta förorsaka medynctan uti vårt Hjer-ta / och them efter yttersta förmogo und-sättia? Seem förthenskul:

II. Huru margfalligt Menniskiorna Hungers Nöd förorsaka.

Orsaken finnes hoos Menniskan sielf / nämligen / alla hennes Synder i gemeen / och hwar och en i synnerheet. Hwilka widlyftigt opnåmnas (3. Mos. c. 26: och 5. Mos. c. 28.) Thetta bekrefta andra Prophetiska Skrifter; Och then helige David korteligen (Psalm. 107: v. 34.) It frucht-samt Land baar intet för theras ondsko skul / som ther uti bodde. Alltså emedan ingen Menniskia under sådane Hemsökeller må räkna sig ofskyldig / så förtiena the och alla med sina; Synder. Hun-ger

ger och Dyr Tijd / och på thet hwar och en må känna sin Brott / så wilie wij forteligen upnämna the Laster / af then H: Skrift / för hwilka then Rättwijja Guden thenna Blågan sänder / såsom först:

1. Gudz Ordz och Sacramenters / hans Hus och Tempels / samt hans Tienares och Predikanter Wanwördan och Föracht. När K. Ahab med sina Undersätare förachtade Gud och hans H. Ord / förföljde Propheterna och lesde i Afguderij / så hemsökte Gud Landet med Hunger och Dyr Tijd / som i 3 Åhr och 6 Månader warade. (1. Kon. c. 17: och 18.) Mon thet så wara Under / at och Gud hemsökt vårt Land med lika Nöd? Ach nej: Ty man måste med största Bedröfwelse förfara / huru Gudz H. Ord och Sacramenterna / hans Hus och Församblingenes Sammanfouister / och H: Erans Tienare wanwördade blifwa. Och såsom denna Synden / Gud nåde! går mera hoos oss i swang / thetfore är och thetta Landets Blåga mykit större än andras; Och om wij ther med fortfara / så låter och Gud Straffet längre utöfwer oss blifwa.

Wij hafwe redan hört / Israes Folks Jam.

Jämmer och Hungers Nöd i Nehemie
 tid / då the ropade : Låt oss taga Säd
 och äta / at wij måge lefwa; Låt oss ut-
 lättis wåra Åkrar / Wångårdar och
 Hus / och taga Säd i thenna hårda
 Tiden. Ingen Macht är i wåra händer.
 (Nehem. c. 5; v. 2/3/5.) Ihländ andra
 Synder införes thenna såsom Orsaken til
 hunger: At Lewiternas Delar wöro
 them icke gifne: för hwilka Saak Le-
 witerna och Sångarena wöro bort-
 flydde / hwar til sin Åker at arbeta.
 (Nehem. c. 13: v. 10.) Et klart Exempel/
 at Gud bortager Brödz uppehållet / då
 man förminskar eller bortager deras Deel/
 som Gudztienstn / Gudi then store gifwa-
 ren til Åhra / sköta och uppehålla skola.
 Gud sielt tog samma Folck genom Pro-
 pheten Haggai wid handen / och förde dem
 först til the Rum / där de skulle sköna si-
 ne Mangel och Armod: Seer huru
 thet går ider: I såån mycket / och
 fören lütet in; I åren och warden
 doch icke måtte; I dricken / och war-
 den doch intet otorstige; I kläden i-
 der och kunnan doch icke wärma ider;
 Och then the Penningar förtienar/
 han

Han lägger them uti en hologan Pung.
 (Hagg. c. 1. v. /56.) Sedan ledde han them
 til HERRans Hus / och öfwertygade
 them theas försummelse i Gudztienstens
 uprättelse / at the sielfwe skulle see / hwar
 med the hade drifwit wälsignelsen ifrån
 sig: Therföre at mit Hus så öde stäär /
 och hwar och en hastar med sino Huse: "
 Therföre hafwer Himelen förhället Dag- "
 gena öfwer jder / och Jorden sina Frucht. "
 Och jag hafwer kallat torko både öfwer "
 Land och Berg / öfwer Korn / Wijn / Oli- "
 o / och öfwer alt thet af Jordenne kom- "
 mer / och öfwer Folck och Fåä / och öf- "
 wer alt Händers Arbete. (v. 9 / 10 / 11. "

Och at the måtte deste wisare besinna
 thetta wara sant / och at där emoot en
 önskad Ymnogheet skulle fölia / om the af
 sine Agodeelar wille GUDZ Ahra befrä-
 mia / föreskrifwer han them Dag och Må-
 nad / på hwilken HERRans Tempel skulle
 grundat warda / och säger om them salun-
 da: Seer nu ther uppå ifrån thenne
 Dag och tilförenna / nemliga: Ifrån
 fierde och tiugunde Dagen i nyonde
 månadenom / alt in til then Dagen /
 så HERRans Tempel grundat war-
 der /

der / seer ther uppå. **Tå Säden lig-**
ger ännu i Lärarna / och ingen ting
bär ännu något / hwarken Wünträå /
Fükonaträä / Granaträä; eller Olio-
träå: Men ifrån thenna Dagen wil
jag gifwa Welsignelse. (Hagg. c. 2: v.
 19/20.) Zacharias Propheten / som för
 samma Folk predikade / förklarar desse sid-
 ste Welsignelse Ord märkeligen / (E. 8: v.
 9/10/11/12. **Så säger. HERren Ze-**
baoth: Sterker idra Händer i som
 „ hören thenna Orden / i thenna Tid /
 „ genom Propheternas Mun / på then Da-
 „ gen tå Grunden lagd wardt på HER-
 „ rans Zebaothz Hus / at Templet skulle
 „ bygd warda. En för thenna Dag war
 „ Menniskiors Arbete förgäfwes / och
 „ Diurens Arbete war om intet / och war
 „ ingen Fröjd them som uth och in for
 „ för Bedröfwelse: Utan jag låt alla
 „ Menniskior gå / hwar och en emoot sin
 „ Nästa. Men nu wil jag icke göra / såsom
 „ i the förra dagar / med the öfwerblif-
 „ na af thesse Folcke / säger HERren Ze-
 „ baoth. Utan the skola wara fridzens
 „ Säd / Wünträåd skal gifwa sina Frucht /
 „ och Jorden gifwa Wårt / och Himme-
 len

len skal gifwa sina Dagg. Både Straff
 och Wålsignelse föreställer klarligast Ma-
 lachias åsiven i samma Tid; ty tå Templet
 war bygd / meente Folcket thet wara nog/
 the behöfde en gifwa Offer och Tijond /
 hwar af doch Gudz Dyrkan och Präster-
 skapet tå skulle uppehållas: En måste
 then H. Mannen på Gudz wågnar; /
 utbrista i thenna Straffpredikan / at för-
 skräckia the hårda: I hafwen ifrån idra :
 Fädrens Tid allestädes åswekit ifrån min
 Bod / och intet hållet them; Så umwen-
 der ider nu til mig / så wil jag ock wända
 mig til ider / säger HERren Zebaoth.
 Så sätte j tå: Hwar utinnan skole wij
 umwända oss? Ur thet rätt at en Men-
 niska beswicker Gud såsom j beswikkē mig?
 Så sätte j tå: Hwar med beswikke wij
 tig? Med tiend och Hefoffer. Therföre
 äre j ock förbannade / så at all ting förswin-
 ner ider undan henderna: En i beswikkē-
 ken mig allesaminans. (Malach. c. 3: v. 7/8/9.)
 Deremoot sätter han åter thet-
 ta Löfte til at upwäckia dem til en helig
 Gifmildheet: Men förer mig tiende-
 na allesaminans uti mina tiendelado /
 at i mino hus må spås wara: Och bepröf-

„ wer mig här utinnan/ säger HERRen Ze-
 „ baoth: Om jag och icke uplåter Himme-
 „ lens Fenster/ och giuter Wälsignelse ne-
 „ der tilfyllest. Och jag wil för jder straf-
 „ fa frätaren / at han icke skal förderfwa
 „ Fruchtena på Markena / och at Wijntråd
 „ i Akrenom icke skal wara jder ofrucht-
 „ samt /säger HERRen Zebaoth: Så at al-
 „ la Hedningar skola pröfwa jder saliga:
 „ Ty i skolen wara et kosteligt Land / sä-
 „ ger HERRen Zebaoth. (v. 10/11/ 12.)

The som än i wår Tid kunna i sin ofår-
 ligheet emot Gudz ordz Tienare / förach-
 ta HERRans Ord och hans Tienst / må-
 ge läsa samma 3. Cap. in til Endan / så
 skola the och see / hwad them på sidstone
 wedersaras skal.

Salomothen wissaste Konungen i Werl-
 den / wiste at hans Skattar ey kunde til-
 räcka at hielpa / och föda alla sina Under-
 sätare: Ty gifwer han thetta Råd / om
 „ the wela hafwa något Förråd: Hedra
 „ HERRan aftina Agodelar/ och all tins
 „ Åhrswårts förstling Så skola tinalador
 „ fulla warda / och tine Preßer med most
 „ öfwerflyta. (Ordskrät. c. 3: v. 9/ 10.) Sam-
 me Undersätare bepröfwade Gudz Lofte
 här

här utinnan efter Hiskie befallning / hwilket är et ganska märckeligt Exempel: Konungen sade til folcket som i Jerusalembodde / at the skulle gifwa Prästerna och Lewiterna delar / at the måtte theste bättre achta på HErrans Lag. Och så thet talet kom ut; gafs wo Israels Barn mycken förstling af Säd / Wijn / Olio / Honung / och allehanda Ahrswärt på Markena / och allehanda Tjond förde the in ganska mycket. (2. Chron. c. 31: v. 4/5.) Det följer widare / huru willigt och hoopetals the framförde: förde och så Israels Barn och Juda / som i Juda Städer bodde Tjend fram af få och fåår / och Tjond af thet Helgada / som the HErranom sinö Gud helgat hade / och lade en Hoop här / och en Hoop ther. Itri tridie Månadenom begynte the at lägga hooparna / och i siunde Månadenom lychtade the thet. (v. 6/ 7.) Swar wid Konungen. frågade Prästerna och Lewiterna om Hooparne.

Och Asaria Prästen then yppersta i Zedoks Hus sade til honom: Ifråu then tiden man begynte införa Häsoffret i HErrans

rans Hus/ hafwa wij ätit och äre måtte
 wordne/ och här är ännu mycket qwart:
 Förty **HERR**en hafwer wälsignat sit
 folck/ therföre är thenna Hopen öf-
 werblifwen. (v. 10.) Är då icke lätt at
 sluta/ hwarfdre Gud i thesse Åhr/ hafwer
 tillbaka hållit wälsignelsen? Och på thet
 ingen må säga /at Gud hölt en sådan Ord-
 ning allenast med sit folck i gamla Te-
 stamentet/ hoo weet om han nu i thet Ny-
 ja gifwer sin Wälsignelse/ om wij af wår
 Egendom använda til Gudztienstens wid
 macht hållande? Så läse man hela 8 och
 9 c. i Pauli Epistel til the Corinther/ där
 wij thesse ord wäl måge achta: Men thet
 säger jag: Then som sparlige sår/ han
 skal ock sparlige upståra: Och then
 som sår i wälsignelse/ han skal ock up-
 ståra i wälsignelse. Hwar och en som
 han sielf wil/ icke med olust/ eller af
 Twång: Ty en gladan gifware älskar
Gud. **GUD** är mächtig så lagat/ at
 allahanda Nåd räckeliga blifwer i jder/
 at i uti all ting nog hafwen/ nog mäcti-
 ge til alla goda Bärningar. (6/7/8.) Men
 then som räcker Sædesmannen om thet
 han sår/ han skal ock räcka jder Brödet
 til at

til at äta / och skal föröka jdra Såd / och låta våra jdra rättfärdigheetz Frucht: At i Rike blifwen i all ting / uti Enfalligheet / hwilken i oss wärkar / at Gudi skeer tack. (v. 10/11.

2. **Eder och Swordom.** Detta war orsaken til Juda Landets förhåriande och förderf; såso Brophetē thet betygar: Landet är ofkärt wordet af sina Inbyggjare / förty at the ofwerträda Lagen och förwärdla Boden / och låta thet ewiga förbundet fara. Therefore upfräter Förbannelse Landet: Ty the som thet uti boo förskylla thet / therefore bortorkas Landzens Inbyggjare så at föga folck qwart blifwer / Wünet förswinner / Wünet förwifnar / och alle the som afhiertat glade woro / sucka (Esai. c. 24: v. 5/6/7) Så afhålla Eder Swordom och Förbannelse ifrån oss Gudz Wälsignelse; ty huru kan tu arme Siäl någon Wälsignelse ifrån Himmelen wänta / när tu Förbannelsen upständer? Huru kan Gud wara tin Lycka och Saligheet / när tu sielf upäteligen wil wara tin Dlycka och Förderf? Huru kan Gud wara tit andeliga och saliga Lyff / när tu

tin Broder och jäm Christen genom onda
 önskingar fördömer och dräper. Thenna
 Synd är så stor / at om j än för alla an-
 dra frje wore / som doch ingen är / så å-
 ro desse allena så swåra / at the närwa-
 rande Plågan förorsakat / och upfråtit
 Wårten i vårt Land. Wore det och Gudz
 nådige Wiltia / at förskona oss / så lårer
 han doch icke giörat / så länge han Eder och
 Swordom af oss hörer. Och om han thet
 ännu gjorde / så kan thet doch icke them ond ö
 til Tröst och Wålsignelse lenda. Förfrå-
 keligit är thet som David förkunnar them
 som öpnade sin Mun / förbanna antin-
 gen sig sielfwa eller andra / sålunda hoo-
 tandes: Han wille hafwa förbannelse /
 then skal och komma honom / han
 wille icke Wålsignelse / så skal hon ock
 wara långt ifrån honom. (Psal. 109:
 v. 17.) Man låse med bås wande wårdare
 i samma rum.

3. Sabbathens ohelgande. Ty så-
 som Söndagen är Gudz Sabbath / Gudz
 egen Hwiflodag / hwilken han ibland andra
 Dagar sig utwalt och affskilt hafwer / wil-
 jandes at wij heela then Dagen i hans
 Tienst använda skole; Alltså thetta icke
 rätt.

rätteligen af oss skeer/ wil han straffa/ så
 at Himmelen skal wara såsom Järn/ och
 Jorden såsom Koppar/ och Menniskjorna
 skola genom Kråg och Hunger/ uthödt
 blifwa! ja så at the intet skola mehra kun-
 na/ om the än wille helga Hwålodagen:
 Såsom HERren klarligen föresäger Isra-
 els Barn: Så skal tå Landena beha-
 ga sin Helg/ så länge thet öde ligger/
 och j åren i fiende Land. Tå skal Lans
 det hålla helg/ och thes helg thy be-
 haga/ så länge thet öde ligger. Ther-
 före at the icke kunde heligt hålla/ tå j
 skulle låtat heligt hålla/ tå j ther uti
 bodden. (3. Mos. c. 26: v. 34/ 35.) The-
 ta kan och slutas af det som utaf Prophe-
 ten Haggai är tilförene anfördt. Förthen-
 skul låt oss wara bekymbrade om Gudz
 Hus/ och thes rätta Bruk i the heliga
 tider som Gud ther til förordnat/ och försam-
 blingen antagit hafwer/ at wij aldrig bort-
 glömma Hwålodagen/ Utan tänckia up-
 på/ at wij honom helga. (2. Mos. c.
 20: v. 8.)

4. Dråp och Blodz utgiutelse.
 När then första Mandråparen Cain hade
 begådt mord på sin Broder Habel/ för-

kunnade HERREN Gud thetta Straff: Och
 nu förbannat ware tu på Jordenna/
 som sin Mun öpnat hafwer / och ta-
 git tins Broders Blod utu tine Hän-
 der. Då tu brukar Jordenna / skal hon
 icke strax gifwa dig efter sin förmågo.
 För thet Blodet som Saul lät utgiuta/
 war jämwal en hård Tid i Davidz
 Dagar i try Åhr / hwart efter annat /
 och David sökte HERRENS Ansichte/
 och HERREN sade: För Saul skul/ och
 för thet Blodhus skul/ therföre at han
 drap the Gibeoniter (2. Sam. c. 21: v. 1.)
 Här af kunna wij sluta / at jämwal blodz
 utgiutelser Hungeren förorsaka / hwilka e-
 medan sådane Misgärningar ostraffade
 blifwa / så straffar Gud sielfwer hela Lan-
 det. Såsom han genom Propheten hootar:
 Emedan Gudz Hädelse / Lögn / Mord /
 Skyld och Hoor hafwa fått öfwer-
 handena / och then ena Blodskylden
 kommer efter then andra. Therföre
 skal Landet stå jämmerliga / och allom
 Inbyggjaromē illa gå: (Hos. c. 4: v. 1 / 2.
 5. Högfärd / Yppigheet / horeth / os-
 tucht / och flere sådane Laster hwilka Pro-
 pheten kallar Sodös Synder; Sö jämwal
 göra

giöra Jorden ofruksamma/ När Men-
niskorna förhårda sitt Hierta och göra
tvårt emot Gudz wilia/ och ther hoos sega:
Thet warder icke än så ondt/ jag wil wä-
dra såsom mit Hierta täckis. Thersfö-
re är theras Land med swafwel och
Salt förbrändt/ så at thet icke kan
såadt warda/ ey heller växer /
ey heller någon Ort oppgår. Likaså-
som Sodom/ Gomorra/ Adama och
Zeboim umstörte äro / hwilka HER-
ren i sina Wrede och Grymheet um-
störte/ (5. Mos. c. 29: v. 19/ 23) Men ännu
uthtydeligare nämnes Högfärd 3. Mos.
c. 26: v. 19. Jag skal/säger HERren/ ne-
derflåjder Högfärd och Genstörtig-
heet/ och jag skal giöra jder Himmel
såsom Järn / och jdra Jord såsom
Koppar.

Kunnen i stälte och högmådige sinnen thet-
ta inbilla eder/ i som uti högmåd förachta
eder enfällige nästa? at eder högmåd then-
na almänne Blåga förorsakat? Ja thet är
intet Under wårdt at then rike yfwas;
Men at then Fattige högfärdas/ är en
stoor Skam. Thet händer likwäl i wår
Tid: At oansedt somblige så fattige äro/

at the näpligen äga theas födo/ skal doch
 then fördömmelige Högfärden hoos them
 finnas/ som wissar sig i stora Ord/ löse-
 lige Uthåfwor / och undersamme Kläder;
 Ja sit endaste kosta the på sina högfär-
 dige Kläder. Om sådane talar Syrach (c.
 25: v. 3/ 4.) Try stycke äro som jag af
 hiertat hatar / och theas wäsende
 förtryter mig fast. När en fattig hög-
 färdig är / och en rufker giärna ligger/
 och en gammal dåre Hoorkarl är.
 Alle som i denna dyra och swäre Tiden
 således yfwas / the giöra sig owärdige til
 Gudz Nåde / sampt reeta med theas hög-
 mod än mehra Gud til wrede / och tilstop-
 pa ther med hans Nades Bruun.

6. Kräseligheet och Öfwerflöd.

Thet är sombligas Wanart / så länge the
 något förråd hafwa / lefwa the öfwerflö-
 dige i kräseligheet / hwilket omsyder drager
 Armod och Fattigdomen i theas Hus.
 Thet hender och at Gud genom ens eller
 annans öfwerflödigheet blifwer förtörnast
 at straffa med en almän Död och Brist.
 Och sådant kommer af Gudz Rättwis-
 heet; ty såsom the synda med öfwerflö-
 digheet i Maat och Driicka / så straffar och
 Gud

Gud them med Mangel på Födan / hwilket han sielf hootar med många Ord / 5. Mos. c. 28: v. 54/ 55/ 56/ 57. Såsom thet och then förlorade Sonsens/ och många andra Exempel betyga. Therföre siunger Maria: The Hungroga hafwer han med god Ting upfyllt / och the rüke hafwer han låtit toma blifwa. (Luc. c. 1: v. 53.) O at Menniskiorna ännu kunde detta betänckia! beshynnerligen the som i ett styggeligit fyllertij/ och om medlen tillåta/ i Maaten så öfwerflödeligen lefwa. Förthenskul om tit prächtige och kostelige Bord och maatredning här til warit tig en stoor åhra och Brydnadt; så råfna thet för största Synd / såsom en sådan Öfwerflödighet i sanning är / hålft tå största Hopen intet åger thet kåra Brödet / intet så myckit at the kunde släckia sin Hunger / myckit mindre at uppehålla Liffwet.

Är alt så bättre/ at tu nu något af tit öfwerflödige förråd/ them torstigom til uppehålle meddelar/ och seetig wål före/ at icke Eliphas må til tig seja: Menar tu at then Almachtige fruchtar at straffa dig? Tu hafwer icke gifwit them trötta Watern dricka: Tu hafwer nekathem
 then

then hungroga titt Bröd. (Hiob. c. 22: v. 7.) Ja om tu wil en redelig och rättsin-
 nig Christen wara / så måste tu hielpa then
 nödlydande / ju enteligen tå then högste
 tig ther til Råd gifwit hafwer. Ty then
 är en from Niennistia / som sit Bröd
 delar med then hungroga / och kläder
 then nakota. (Ezech. c. 18: v. 7.) Men tå
 tu thetta icke giör / en eller låter tig ther
 til then beträngdas Uselheet beweka / så
 warder tu omsyder förnunnande / at then
 rättwissa Guden låter tig i samma Nöd
 komma: Ty Dom utan barmhertigheet
 skal honom öfwergå / som ingen barm-
 hertigheet giordt hafwer (Jac. c. 2. v. 13.)

Öfwerflödigheten följer ofta Skärlig-
 heet; så at the som i öfwerflödighet lefwa /
 the förgåta all Kärleek emot sin Nästa;
 the behöfwa alt thet the äga til sin egen
 förtäring; The wilia ther af icke det rin-
 gaste mitta. Thetta förwifwer Gud Juda-
 folket: Sij thet war tin Sisters So-
 doms Misgiärning: Högmöd och all-
 tings Öfwerflödighet; Men then fat-
 tiga och torstiga / gjorde the icke ger-
 na Hielp. (Ezech. c. 16: v. 49.)

Sörthen skull om wij nu wille / såsom wij
 önska

önska / at Gud genom sin Wäsignelse /
 thenna Bördan låtta techtes / så skolon
 wij betänckia / at then Rättwijä Gud
 intet låter skee någon förändring / för
 än han förnimmer hoos of en sann För-
 bättring; Sij då skal tit Lius ut-
 brista såsom en Morgonrådne / och
 tin förbättring skal snarliga wära /
 Nämbligen / om tu såsom Gud säger: bry-
 ter then hungroga tit Bröd / och
 hwad mehra Gud ther sammastådes ford-
 rar / (Esaj. c. 58: v. 7 / 8.) Så två nu Jer-
 rusalem tit Hierta ifrån ondstone / på
 thet at tig må hulpet warda / råder
 Jeremias c. 4: v. 14.

Låt of då i HERRANS JESU Namm of-
 wergifwa all Ogudachtigheet / och elska wår
 Gud af alt Hierta så warder han of så-
 som en mild Fader rökkeligen närandes.
 Wyrdom hans H. Namm / och beprif-
 som hans margfalliga Wälgärningar / så
 warder han of med flera bekrönandes.
 Lagom of til wära / at wij på intet sätt
 wanwyrda honom / med Eder / bannor el-
 ler swordom / på thet wij icke i träåande och
 twifande måge försinächta: Gudz helga
 Sabbather och Högtijder låt of icke bort-
 glöm-

glömnna. Förwarom våra Händer för
 ofkyldigt Blod: Beslütom oss om ödmuik-
 heet / måtteligheet / nychterheet / förnöye-
 ligheet / miskundsamheet / och andra Dyg-
 der / som Gud af oss hafwa wil. Då wij
 alt thetta efterkomma / så kunna wij hu-
 gna oss af thet som Gud lofwar Israels
 Folck: På then Tjden / säger HER-
 ren / wil jag höra; Jag skal höra Him-
 melen / och Himmelen skal höra Jor-
 denne; Och Jordanen skal höra Kor-
 net / Most och Olio / och the skola
 höra Jesreel. Och jag skal behålla hen-
 ne mig för en Säd på Jordenne / och
 förbarma mig öfwer henne som i U-
 gunst war / och säja til thet som intet
 war mit folck; Tu äst mit folck;
 och thet skal seja: Tu äst min Gud.
 (Hos. c. 2: v. 21 / 22 / 23.)

III. Huru rättwäst Gud Hungers
 Nöd tilsticker. Såsom tilförenna
 sagt är / at then Rättfärdige Guden blif-
 wer på mängehanda Sätt reetad til at
 sända Hungren; Så kan och thet af
 slutas / at then af honom / och ingen an-
 nan kommer: Emedan han sielf ofta
 hootar at sända och leda Dyr Tjyd i
 ett syn-

ett syndigt Land. Somlige ogudachtigt floke; Astrologi tilskrifwa det allena naturlige orsaker/ tå Wißwärt infaller och Jorden icke bår sin Frucht. Någre åter äro så Ochristelige at de icke erkenna Hungers Nöd och Dyr Tijd för Gudz wredes Straff/ såsom thet medel / hwar med han Synden straffar. De tänkia sådant skee genom en Hendelse/ och blifwa alt så thet igenom icke eller til Bättring upwåkta. Men är thetta wårda Gudz rättwissa Skickelse? Nej/ thet är största Wanwårdan. Thersföre samka sådanne öfwer sig och heela Landet ännu större Plåga. Tyflagar och Jeremias / c. 5: v. 3. H Erre tu slår them / och the kennat intet / tu plågar them / men the bättra sig intet.

Wi måge förthenskul med alla rätt sinnige tänckia/ at Gud allena af sin rättwissa Hembd / Hungren tillsänder / och then samma Nöd af sin Gudsdomeliga Wijsheet styrer. Om thet förra talar H Erren sielf på många rum: Jag skal samka Olycko öfwer them; Jag skal förskinta alla mina Pylar på them/ För Hunger skola the försmäcta/ och förtår dewarda/ (5. Mos. 6. 32; v. 23/24.)

Och än-

Och ännu klarligare hoos Propheten
 Ezechiel c. 4: v. 16. Tu Menniskio Barn/
 säger Gud til Propheten / **Sij** jag skal
 borttaga Brödz Uppehälle i Jerusa-
 lem/sa at the skola äta Bröd efter
 Wigdt/ och med bekymmer; Och drie-
 ka Wahn efter mått med bekymmer.
 Men om thet seenare / at Gud Hun-
 gren til Menniskiors Förbättring sty-
 rer/ thet om säger han: Jag hafwer i alla
 idra städer/ gifwit idor lediga Länder/
 och brist på Bröd i all idra Rum/
 Iffwål umwänden i ider intet til mig/
 (Amos c. 4 v. 6.) Sammaledes v. 7/8/9.
 förklarar Propheten / at Gud Hungren
 underligen styrer / i thet han sänder ho-
 nom på wiså Orter och Lijder. Jag
 hafwer tilbakahållit Rågn öfwer i
 der/ medan ännu tree Månader wo-
 ro / in til Skörderijden/ och jag lät
 regna uppå then ena Staden/ och
 uppå en annan Stad lät jag intet
 regna/ en Åker wardt berågnat/ och
 then andra Åkren/ som intet beråg-
 nat wardt/ förtorkades. Och två
 eller tree Städer drogo in til en
 Stad / på thet the måtte drieka
 Wahn

Watt / och Kunde icke få sina Nöd-
torst: Lijkwäl omwände J ider
intet til mig / säger HÆREN. Jag
plågade ider med Torro / och med
Brandkorn / så at och Gråsmatten
up alt thet J idra Lustgårdar /
Wijnårdar / på Fylkonatråå och Ol-
jotråå warte / likwäl umwände J
ider intet til mig / säger HÆREN.

Gudz underliga styrelse märkia wij och
af then Dröm som Pharao såg / hwilken
han förtäljer Joseph / som war om the
7. feeta och magra Nööt / samt 7. fulla
och 7. stoore År; Begiärandes af Jo-
seph thetas uthtydning / thet han och efter
kommer / säffandes: Både Drömmar-
na Pharao / äro eens. Gud förkun-
nar Pharao hwad han giöra wil.
Thet är nu thet jag sagdt hafwer til
Pharao / at Gud underwijtar Pharao
hwad han giöra wil (1. Mos. c. 41:
v. 25 / 28.) Så nu thenna förkunnade
Hungern påkom / styrde GUD honom
så / at han sitt Folck och Patriarcherna
ther igenom frälste / therfore säger Jo-
seph til sina Bröder: J tänckten ondt
öfwer mig / men Gud hafwer wendt
thet

thet til gods / at han gjorde som för
 Ogon är til at frälja mycket folk /
 (1. Mos. c. 50: v. 20.) Så tiente och
 Hungern i Canaans Land där til / i ty
 han dref Patriarcherna til Egypten / at
 det skulle blifwa fullbordat / som Gud
 långt tilförne sade til Abraham; Thet-
 ta skal tu weta / at tijn Säd skal wa-
 ra främmande / uti itt Land / thet
 them icke tilhörer och man skal göra
 them til Trålar / och fara illa med
 them i fyrahundra Åhr. Men
 öfwer thet folk / som the tienande war-
 da / skal jag Domare vara / (1. Mos.
 c. 15: v. 13/14.) Then Prophetia om Hun-
 ger / wilsar och Gudz styrelse / om hwilken
 Johannes talar / Uppenb. c. 6: v. 5/ 6. Så
 at thet är öfwerflödeligen betygat / at
 Hungers Nöd kommer af then rättwissa
 Gudens Hand / som then och sielswer efter
 sin alwissa Råd styrer.

O huru Lycksalige wij wore / om wij thet-
 ta uti närwarande Hungers Nöd rätt be-
 sinna skulle / och kände at then af HERR-
 rans Hand kommen är! Men hwad står
 oss då til at göra / i thessa swåra Nöd?
 Wij hafwomey annat Råd / utan låtom oss
 fly

fly til Gud / then wij förtörnat hafwa /
 och blidka honom / på thet han må giöra
 Nåd med oss. Detta kunna wij intet ut-
 rätta genom utwärtas Offer / mycket min-
 dre med walfarter / eller widskpeppelige
 Wandringar / såsom the Påswiska föregif-
 wa / en eller genom the döda helgons
 Been / hwar med the ett groft Afgudertij /
 jämwähl i Åkerbruket föröfwa; Utan thet
 måste skee / at wij (a) Afstå med alla de
 Paster / hwilka tilförende opnåmde / och
 således wända igen af thet onda.

(B) Med en sann Ånger och Kuelse af-
 bidia wår Synd och Skuld / hwar med
 wij thenna Plågan förorsakat hafwom /
 och at wij erkenna / at alt detta haar kom-
 mit af Guds rättwisas Hand; (2) En in-
 nerlig Böön / bidiandes af Hiertat /
 at Gud wille wålsigna Jordennes
 Frucht / och Gröda / föröka thet uthsåd-
 da Sades Kornet. Ty han är allena
 then som låter Landets Korn wål triffwas.
 Förthensful måge wij sucka med Dawid /
 (Psal. 65: v. 6 / 10 / 11 / 12.) Hör oss efter then
 underliga Rättfärdigheeten Gud wår
 Saligheet: Tu som äst allas Hopp på
 Jordene / och fierran på Hafwet. Tu be-

söker Landet och watnar thet / och giör
 thet mycket rikt / Gudz Källa hafwer
 Watn tilfyllest: Tu låter thes Korn
 wäl triffwas / ty altså brukar tu Lan-
 det, Tu watnar thes forar och such-
 tar thet upplögt år / med Rågn giör
 tu thet blöt / och wälsignar thes Wårt.
 Gif at på detta arma Landet må sannas
 thet som tu HERRre lofwat och tillsagt haf-
 wer: Jag wil wälsigna thes Spjäs och
 gifwa thes fattigom Bröd nog /
 (Psal. 132: v. 15.) Så skal HERRren
 gifwa tina Säd som tu på Åkrenom
 sådt hafwer / Regn och Bröd af Åkrës
 Åhrswårt / och thet öfwer nog / (Esaj.
 c. 30: v. 23.) Therefore wänta alles Ö-
 gon efter tig HERRre / och tu gifwer
 them sin Spjäs i sinom tid. Tu up-
 låter tina Hand / och upfyller alt thet
 som lefwer med behag. (Psal. 145: v.
 15/16.) Låt oss således trösta på HERRrans
 Godheet och bidia om förskoning:

Förskon oss HERRre / Förlåt Synder alla /
 Och för tin Råde / Högsta Rätten falla:
 Thet hörer tig till / Wara god och så mild /
 Syndarom arme.

Och sluteligen om Wälsignelse: Wälsigne Åker /
 Säd och Land / Gud Fader / Son och Helge And.

I. N. J.

**Andra Predikan / om Hun-
ger och Dyr Tijd / hållen den
15 Maj Åhr 1685.**

Text: Luc. c. 4: v. 25, 26.

Men jag säger ıder i sanning;
Många Änkior woro i Israel
uti Elie Tijd / tå Himmelen ı-
genlyckt war i try Åhr / och sex
Månader / tå stoor Hunger
war öfwer heela Landet. Och
til ingen af them wardt Elias
send / utan til ena Änkio uti
Sarepta Sidonis.

VOTUM!

Waf hwad Tilfålle wij hafwont
och företagit at låra om detta
Gudz Straff / som år Hun-
ger och Dyr Tijd: Thet år
ı förgående Predikan tillkån-
na gif.

na gifwit; Des förutan påminner of detta som wij dageligen see och höra / dhe fattigas Nöd / i det wij intet wilia reknade wara ibland the stälta och kändlöse slösare i Zion / the ther icke bekymbrade sig om Josephs Skada / (Amos c. 6: v. 6.) Och måge wij en eller wara så hårdhiertade och Ogudachtige / at öfwer of skulle det samma flagas / som öfwer Israels Folck: Jag plågade jder med Torcko / och med Brandtorn: Så åto och Gråasmattar up alt thet i jdra Lustgårdar / Wångårdar / på Fåkonatrån och Oliotrån wårte: Lät wäl umwände i jder intet til mig / säger HERREN. (Amos. c. 4: v. 9.) Och emedan i den första Predikan af Apostl. Gern. 7. c. v. 11. förestältes treggihanda 1. Alt Hungers Nöd är en ganska swår / uthwidgad och twingande Plåga. 2. Huru marqfalligt Wenskiorna Hungers Nöd genom sine Synder förorsaka; Och 3. Huru rättwist Gud den tilskickar / til at straffa of för våra Synder skull; Följer altså nu i ordning at betrachta the Medel / hwar igenom wij thetta onda lindra och afböja kunna; Swilka såsom Gudz Ord wijisar of många och

ga och hårliga; så äro the förnämligast
treggihäda/ Membl. huru wij skola ställa oss
1. Emot vår Gud. 2. Emot oss sels
wa. 3. Emot vår Nästa.

Wij betrachte denna gången thet första:
Huru wij skola ställa oss emot vår Gud

O Gud tu äst ännu så rike!

Som iu hafwer warie Ewinnerlig/ etc.

Huru wij i Hungers Nöd och dyr Tid
skole ställa oss emot vår Gud/ thet
lärer oss Frelsaren Christus i upläsne
ord och Historia. I Texten föregående Pre-
dikan wardt tagen af första Martyrens
Stephani förswars Taal/ thet han fö-
rehölt the hårdnackade Judar i Jerusalem:
Men thenna upläsne / äro tagne af Chri-
sti Predikan/ then han hölt i Nazareth
för sina ogudachtige Landzmän/ hwilka ho-
nom i theras Brede årnade störta utfö-
re/ äfwen som Judarna Stephanum
stenade / så framt Frelsermannen icke sig/
genom sin Almacht hade undandragit.
Ty sedan Christus hade efter sit Doop /
och utstående Kamp med frestaren Dief-
wulen i Skene / kommit til Nazareth/
ther han upfödder war / och gick om Sab-

bakdagen in i Synagogen / som hans sed-
 wänia war / och stod up och wille läsa.
 Så wardt honom fången Esaia Prophe-
 tens Book: Och så han låt up Bokena /
 fann han thet Rummet / som om honom
 propheterat war: så begynte han til at
 seija til them: I dag är thenna Skrift
 fullbordat för ıder öron. Och the bård
 honom alle Witnessbörd / at thena Prophe-
 tia om ingen annan / än honom såsom rät-
 ta Messia / borde förstås / förundrades sig
 på the nådefulla Ord / som gingo af hans
 Mun / och sade: är icke thenna Josephs
 Son? Huru komer det til / at den fattige
 Timberdrengen så låra och tala kan? Men
 Christus seendes theas Högfärd och otroo-
 sade ånteligen: Wisserliga må i seija til
 mig: Läkare lääk tig sielfwan: Huru
 stoor Ting wij hördt hafwe i Capernaum
 skeedt wara / gör och sådana här i ditt
 Fädernes Land. Men hwad han här med-
 meente / slutas af följande Ord: Sannerliga
 säger jag ıder; Ingen Propheet är afhäl-
 len i sitt Fädernes Land.

Förklarar altså detta sit Taal med twen-
 ne Historier / den förra om Elia / hwar om
 upläsne Texten lyder / den senare om Eliseo /
 som

som botade Naeman ifrån Syrien / af hans spitelsto.

Elie Exempel tiende Christo i ty / at han ther igenom wille wijsa Gudz Styrrelse och underliga Förshyn / icke allenast i the timmeliga / utan jämwäl i the Undeliga Nåde-Wälgärningars Utdelande.

Förr än Christus framförer denna Historien / framsätter han desse bekräftelses Ord: Men jag säger jder i sanning: Wäsendes ther med sigintet wilja tala / om någon ringa Ting / utan thet wichtigt wore. Sådant bekräftelses Sätt hafwer Christus som är sielfwa Sanningen / ofta brukat; Hwarföre och Lucas i sit Språk införer Ordet *εγω' αληθείας*, är en sådan bekräftelse / som märkeligen förhåller thet sanfärdigt är. Mehrendels på andra Rum brukar Frålsaren thet Ordet *Αμην* / Sannerliga sammaledes til at stadfästa Sanningen. Och efter de af Ewangelisterna opteknade hans Taals Ordning / första gången / sålunda til sina första Lärjungar talande: Sannerliga. Sannerliga säger jag eder / här efter skolen i så see Himmelen öppen / och Gudz Englar fara up och neder öfwer

Ds

Men-

Menniskiones Son. (Joh. c. 1: v. 51.)
 Så på många andra Ställen uti den E-
 wangeliske Historien.

Wed denne Bekräftelsen säger Frälser-
 mannen: Många Änckior woro i Isra-
 el uti **Elie** tid. Och bör med Änckior
 efter Christi mening i detta Rum icke al-
 lenast förstås de **Q. vinnor** / som efter sine
 Mån i den **Tyd** lefde / och således i bedröf-
 weligit Tillstånd staddo woro / utan och al-
 la andra fattiga / usle / eländige och nöd-
 lidande Menniskior / som af då warande
Dyr Tyd plågades. Sådane woro män-
 ga i Israel. Såsom **HE**ren är the
 fattigas Försörjare / så förordnade och
 han besynnerligen ibland Israels Folck /
 at ingen fattig skulle ibland them wara /
 Och skal alzingen fattig wara ibland
 jder. **Ty** **HE**ren warder dig wäl-
 signande uti Landena / som **HE**ren
 tin Gud dig til Arsz gifwa skal til at
 intaga. (5. Mos. c. 15: v. 4.) Men i syn-
 nerheet om **HE**rans Omfärg för Än-
 ckior / säger Dawid Psal. 146: v. 9. **HE**-
 ren bewarar the Främlingar / och Fa-
 derlösa / och uppehåller Änckiorna.
 Swartföre och **HE**ren Gud förbudit
 Isra.

Israels Folck / at de icke skulle noga skära
 up/ eller plocka Axen ifrån deras Åker/icke
 eller noga inbårga theas Wångårdar/ utan
 spara något til the fremmandes/ Fader-
 lösas och Antiors Nytt och Uppehälle.
 Om de tvenne förra fremmandes och Fa-
 derlösas Rättigheet säger HERren; 3.
 Mos. 19: v. 9/ 10. När tu upstår af tit
 Land: Skalt tu icke skära in til en-
 dan alt omkring/ och icke noga alt af-
 hempta. Sammalunda skalt tu ey
 eller noga berga tin Wångård/ el-
 ler uphempta the affalna Bären: U-
 tan skalt thet blifwa låta för the fat-
 tiga och Främlingar: Ty iag är HER-
 ren iver Gud. Afwen så om Antior-
 nas Rätt förordnas 5. Mos. 24: v. 19/ 20/ 21.
 När tu hafwer bergat af tinom Åker/
 och tu en Kertwa förgåtit hafwer på
 Åkrenom: Så skalt tu icke umwän-
 da och taga honom/ utan han skall
 höra Främlingenom/ then Faderlösa
 och Antione til: På thet at HER-
 ren tin Gud skal wålsigna dig i all
 tjns händers Wärck. När tu afrist
 hafwer af tit Oliottråd/ så skal tu ic-
 ke sedan på nyst afrista: Thet skal
 höra Främlingenom/ them Fadersö-

sa och Ankione til När tu tin Wjngård afbärgat hafwer: Så skalt tu icke sedan på nyt hemta: Thet skal höra främlingenom / them faderlösa och Ankione til. Jämwal 5. Mos. 16: v. 11/14. Stadgar Gud at främlingarne / the faderlöse och Enckior skulle tillika med Prästerne och theras anhörige / blifwa deelachtige af thet Offret / som ofrat wart.

Så misskundsam war HERRen Gud mot Israeliternas Enckior / doch wore ther många i Elice tijd / såsom Christus här tillkänna gifwer; Hvilka ther hoos wore nödlydande / men kunde intet af andra hielpas / ty Nöden war almän. Så wardt eh eller Elias sändt til någon af them / utan allenast til henne som war i Sarepta. Thersföre at the andra förskuto honom / the drefwo honom bort ifrån sig / äfwen som Judarna Paulum och Barnabam (Apostl. Gern. c. 13: v. 46:) Och är förthenksul händt them såsom Gud hootar. Jag kan intet förbarma mig öfwer theras faderlösa och Enckior: Ty the äro allesamman skrymtare / och onda / och hwar och en Min talargalenstap. (Esaj. c. 2: v. 17.)

Nöden war stoor i Eliae tijd: Ty Him-
 melen war igenlycht / han war tillä-
 ster / i Tret Åhr och ser Månader. Til-
 sluta och öppna Himmelen / hörer GUD
 allena til: Och såsom han är then som
 med Låås / och Bomar och Sluskar förwa-
 rar Himmelen at han icke regna kan;
 För hwilket HERRen warnar Israels
 Barn sejjandes: Tager ider wara / at
 icke dienen andra Gudar och tilbis-
 dien them. HERRans Wrede för-
 grymmar sig så öfwer ider / och lyc-
 ker Himmelen til / at intet Regn kom-
 mer / och Jorden icke gifwer sin Wärt.
 (5. Mos. c. 9: v. 16 / 17.) om thenna HERR-
 ans Macht betygar och Salomon / 1. Kon.
 8: v. 35. Så är han och then samma alz-
 mechtige HERRen som åter igen öppnar
 Himmelen / och låter regna; thet HERR-
 ren i sit Swar til Salomo tillenna gifwer /
 (2. Chron. c. 7: v. 13.) Och igenom Amos
 säger han c. 4: v. 7. Si / jag låt regna up-
 på then ena Stadē / och uppå en annan
 Stad låt jag intet regna. Huruledes
 HERRē tillychte Himelē uti Eliae Tijd i trett
 Åhr och ser Månader / at thet intet regnade /
 ther om skrifwes wijdlyftigt 1. Kon. 17: c. v. 1.

Ther om och Syrach talar c. 48: v. 3. At Elias lychte Himmelen til genom Herrens Ord. Thet förmåles wäl i första Konunga Boken at Himmelen har warit allenast i try Uhr tillstutē; Ty i tridie Uhrena kom. Herrens Ord til Eliam och sade: Gack bort och tee dig för Ahab/ at jag må låta rågna på Jordena i. c. 18: v. 1. Men doch är thet intet emot Christi Ord: ty de sex Månader råknades ifrån wären til Hösten/ medan Elias war i Crith/ (i. Kon. 17: v. 5/7.) Sedan begaf han sig til Sarpath. (v. 9/10.) Och så han i try Uhr där hade warit/ kom han til Ahab. Och öfwerens stemmer detta med thet som Apostelen Jacob talar c. 5: v. 17. Elias war en Niennistia såsom wij/ och han bad ena Bön/ at thet icke skulle regna/ och thet regnade och intet på Jordenne/ i try Uhr och sex Månader.

På en så långlig Torcko/ kunde intet annat fölia/ än en stoor Hunger öfwer heela Landet. En stoor Hunger hafwer then warit; ty then plågade icke allenast Israels Barnas Land/ utan sträckte sig och til the näst gränsande Länder. Såsom

som beshynnerligen i Sidonis Land/ som war utom Israels Land/ tht Elias flydde / sedan han af sina Egna blef förachtadt och förfölgd. Om denna stoora Hunger witnar then Sareptaniske Enki-ans Klagan (1. Kon. 17. v 12.) Så sant som HÆREN tin GUD lefwer. Säger hon til Propheten / som af henne en beta Bröd begiärte / Jag hafwer intet Bröd: Utan en hand full af Miöl uti Skeppone / och litet Olio i Krukone / och sij / jag hafwer hemtat it Erää eller tu / och går bort at reda thet til mig och min Son / at wij måge äta och döo. Ästwen så war och thenna Blägan i Samaria och Israels Rike / then ther icke allenast twingade Meniskior utan och Fåånad / hwarföre Konung Ahab nödgades at uthsenda sin Hofmestare Abdia med thenna Befalning: Drag igenom Landet til alla Watubrunnar och Beckar / at wij måtte finna Gräas / och behålla Hästar och Mular / så at Booskapen icke all förgåås. Således woro alla Nödträngde. Alla behöfde Hielp. Alla längtade / at det skulle regna. Detta wille HÆREN låta

låta gå / för det underliga Wärcf som han sedan giöra wille i Eliae Offers itåndande af Himmelen / och Baaliternas Dräp. Hwilket alt Syrach författar i 3. korta Ord: c. 48: v. 2. Then Propheten Elias / låt komma hård Ubr öfwer them / och förminskade them i sitt Nüt. War altså thenne Hungern icke allenast twin-gande utan och Döddande / emedan ther fans hwarcken Gråas eller Frucht.

Dansedt thenna Blågan således war en almånne Nöd / bewyste doch Gud sin särdeles Förshynn / Wård och Hielp / emoot Sarepte Enkian / i thet Elias til ingen annan uthan til henne allenast sändes. Så woro tå mächtige i Jsrael / men många Enkior / torftige och Nöddlidande / lijk-wäl blef Elias til ingen annan sänd än til Enkian i Sarepta Sidonis. Jsraels Enkior woro i Förbund med Gud / men thenna icke så. The woro räknade ibland Gudz Folck / såsom Gud uttydeligen the elenda / Enkior och Faderlösa ibland Jsraels Barn / kallar sitt Folck; Men thenna war en hednisk Qwinna. Qynste altså här-utinnan Gudz underliga Styrelse; I the han förkunnandes genom Eliam Straffet han och

han och med det sammatuchlat/ och många til bättring dragit. Och sansedt. det en dyr Tid kom i Landet/ hafwer doch HERRen Gud underligen uppehållit Eliam/ bespissandes honom icke allenast i förstone genom Korparna / utan och på det han icke ensam af thenna Gudz Wålgärning deelachtig blifwa skulle / hafwer han sändt Propheten til en annan Gudfruchtig Qwinna i Sarepta / hwilken HERRanom allenast bekant war. Så förefeer HERRen the Gudfruchtiga; Såsom Exempel om dem jämwäl utom Israels Land finnes. Then bootfärdige sköfian Rahab förwarade HERRen at hon icke umkom i Jericho/ thet HERRen henne försäkrade / genom the spejare som Josua utsände / då hon them i sit Huus förwarade / therföre hon och bekänner för Spejarna / (Jos. c. 2: v. 11.) HERRen ider Gud / han är Gud både uppe i Himmele / och nedre på Jorden. Så stickade och HERRen Drottningen ifrån Arabien til Konung Salomo / at hon i samma Gudz Dyrckan skulle blifwa underwist / ther igenom kom hon och til en hårlig bekännelse / (1. Kon. c. 10: v. 9.) Ty bekänner

E

och Chri-

och Christus heñe (Matth. c. 12. v. 42.) Drot-
 ningen af Söderlanden / skal stå up-
 på Domen med thetta slächtet / och
 fördöma thet / Ty hon kom ifrån Jor-
 dennes enda tit at höra Salomons
 Wijsdom. Men besynnerligen kommer
 här til Naemans Exempel / hwilken Frel-
 saren Christus näst Texten nämner / v. 27.
 settandes : Månge spetelsta word i I-
 srael / i Helisei Prophetens tjd / och in-
 gen af them wardt reen giord för-
 utan Naeman af Syrien. Här om
 läses wüdblyftigare / 2. Kon. c. 5. Konun-
 gen Darius hade tilförene allaredan fattat
 goda Tanckar om Gud / så at då Daniel
 blef af the arga Hoffboswars ingifwande
 fastad för Leñonen i Gropena / sade Konun-
 gen : Daniel / tin Gud then tu utan åter-
 wendo tienar / han hielpet dig. Dan. 6. v. 21.
 hwarföre och sedan Konungen såg thetta
 Under at Daniel icke blef förkrossad eller up-
 öte af Leñonen / wardt han stadfast i sine fat-
 tade tanckar om Gud / så at han lät utgå
 thenna Befalningen (v. 26/27.) At
 alt hans Rikes Herradöme skal
 fruchta och rådast Daniels Gud :
 Ty han är then lefwande Gud som
 blifwer

blifwer ewinnerliga / och hans Rik-
ke är oförgångeligt / och hans Her-
radöme hafwer ingen Ende. Han är
en Frälsare och Nödhielpare / och han
gör Tegn och Under / både i Himme-
len och på Jordenne.

Såsom nu thessa omtalte utom Israels
Rike / woro Gudi behagelige / så war
och thenna Gudfruchtige Enckian af Sa-
repta; och hwarföre hon fram för alla
andra blef så ansedder / kan lätteligen slutas
ther af / at the uti heela Judea och Isra-
els Rike woro alle Propheternas Hata-
re och förfoliare; Ja så så woro the som
älskade HERRans Propheter / at uti Ko-
nungzliga Hofwe / ibland Konungens
betiente ické flera finnes / än Abdias / then
ther gömde hundrade HERRans Pro-
pheter uti Kulor / för Drottning Jese-
bels mordiska hender / Och försörgde them
med Bröd och Watn. (1. Kon. 18: v. 4 / 13.)
Men ther emoot woro förmånge / hwilka
jämte Konungen förwillade Israel (v. 18.)
Ja så at alt Folck haltade på båda
sydor / (v. 21.) thet är: the woro ostadi-
ge i sine tanckar / i thet the wille stundom
tiena HERRan wißd Kalfwarne / och

stundom Konungen til wilia tiens Baal/
 såsom thet Ordet **DRYD** utwiffar/ v. 21: Men
 war altså intet Under/ at ingen af thetta O-
 gudachtige Folcket blef en så stor HErrns
 Prophetes Närwarelse bewärdigad; Så
 at det om ena Elia kan sejas / som doch
 sant är/ om många andra / At Wärl-
 den war icke honom wärdig / han
 hafwer gåt elende i Dönen/ och i Berg
 och i Skrefwor och i Jordkylor /
 (Ebr. c. 11: v. 38.)

Gudz Styrelse hafwer Eliae Wägwiiffa-
 re warit / at han besynnerligen til Sarep-
 ta kom; Afwen som Paulus och Bar-
 nabas togo tröst til sig / och igenom
 Gudz rättwiiffa Styrelse öfwergefwo
 Judarna och wände sig til Hedningarna
 / (Apost. Gärn. c. 13: v. 46.)

Sammalunda Elisa / tå han blef ha-
 tad i Betuel/ kom han til Samaria/
 och botade ther Naaman/ (2. Kon c. 2: 23.)

At Elias blef besynnerligen stickad til
 then Hedniska Kentian uti Sarephta
 Sidonis / så war thet en Läknelse til Hed-
 ningarnas Kallelse / och Förebod til Frel-
 sarens Jesu stora Nåde / som och i sin
 förnedringz Dagar kom i Tyri och Si-
 donis

Donis Landzendar / hwarest han then
 Cananeeska och Hedniska Qwinnan / til
 the trognas gemenskap anamade. (Math.
 c. 15: v. 21 / 28.) Warandes således detta
 Eliae sändande mångom skedt til Saligs
 heet / och the jämppte thelma Enkione til tim-
 melig Wälfärd; En så Propheten in kom
 i hennes Hus / fölgde honom strax en be-
 synnerlig Gudz Wälsignelse / hwilken oan-
 sedt Christus i Terten icke nämner / är doch
 ther under förståndit hela Historien (1.
 Kon. 17:) Hwarest sielswa Underwårket
 wådhlyftigare beskrifwes; Och huru Pro-
 pheten genom Gudz besynnerliga ingifwel-
 se / intånd af ett heligt Nyt / bad ena Bön /
 at thet icke skulle regna; Och genom
 sådant Straf / föra thet Afgudiska Folket
 til theras Synders kenzlo / afwenda them
 ifrån den Wedersinggelige Afgudadyrkan;
 At the måtte bättra sig / och lära förstå
 then sanna / lefwande och ewige Gudens
 stoora Macht / then ther Rågn gifwer
 på Jordena / och låter Watn komma
 på markena. (Hiob. c. 5: v. 10.) Sålunda
 öfswergiswa then säfängelige Afgudadyr-
 kan och bekenna: At ingen är ibland
 Hedningarnas Afgudar / som Regn

gifwa kan/ Himmelen kan och icke regna. Men HERREN Gud / på hwilken the trogna hoppas / kan altsammans thetta giöra (Jer. 14: v. 22.)

Tå nu sielfwa Straffet på kom / wardt en stoor Hungers Nöd i Landet / så at och Propheten sielf ther af beträngdes / och Korparna som efter Gudz skickelse honö nära måste wed Bäckens Erith / hwarifrån Gud omsyder hans Wäg til Sarephta styrde. Ther mötte honom then omtalte Enkian / och sedan han förnam hennes Willigheet tå han begiärte Watern / pröfwade han ån mehra hennes Troo och Lydna / i det han åskade Bröd / men hon beklagandes sin Fattigdom / sade sig intet åga en beta Bröd. Tå tröstar Propheten henne / at thes Uppehålle intet skulle tryta; Hwilket och hånde / så at Miölet icke wardt nytårdt i Skeppona / så länge den dyra Tijden påstod / icke eller förminskads Olian i Krutona / efter HERRENS Ord / som han genom Elia sagdt hade / (1. Kon. c. 17: v. 16.)

Och emedan denna Historien i sin Tjhd gånstka märkelig warit / therföre är och hon så omständeligen både i gamla och nya Testa-

Testamentens H: Skrift införd / jämtväl
i vår Kyrkio Psalm:

Eliä hoo försörgde tig /
Eä Regn en kom af Himmelen näd /
Try runde Ähr omkring.
En Entia af Barphar swag och tlen /
Hon födde tig förutan Meen.

Såsom nu desse begge i den dyra Tj-
den / underlig genom Gudz Wälsignelse
blefwo närde / så låt oss här utaf fatta
thenna Läran / huru och wå i Hungers
Nöd skola ställa oss emot Gud? På det
och oss samma Gudz Nåd och Wälsignelse
må wedersaras. Ibland alt annat /
är förnämligast:

1. Hopp och Förtröstning på GUD.
Här utinnan förelhser oss Propheten Elias
med sit Exempel märkeligen. Han war
en ståndachtig Gudz Man / som han sielf
bekänner: 1. Kon. 17: v. 1. Så sant som
HÆREN Israels Gud lefwer för
hwilken jag ståår / thet är: uti hwilken
jag stadig och ståndachtig frimodeligen
blifwer. Sammaledes 1. Kon. 18: c. v. 22. /
säger han til Folcket: Jag allena är
qwarblifwen en HÆRans Prophete /
och wijdare (v. 37.) Hör mig HÆR-

re / h  r mig / at thetta Folcket / m   weta / at tu H  RE   r Gud.

Så wissar han sin Frimodigheet i f  liande v. 18/19. 40. i ty at han kallar Konung Ahab Israels f  rwillare / som H  Rans Bud öfwer gifwit och wandrade efter Baalim. Och til at befr  mnia Gud; Ah- ra / drap han alla Baals Propheter wid Bäcken K  son; En stor Frimodigheet / at han tordes setja Ahab mitt i Ansichtet. Jag hafwer funnit dig för min Fiende. Therefore at tu såld   r til at intet annat göra   n thet ondt   r för H  Ranom (1. Kon. c. 21: v. 20.) Och emedan han så ståndachtig fans / war han Gudi K  r / och blef med brinnande Wagn och Hästar lefwandes til Himmelen optagen / (2. Kon. c. 2: v. 10/11/12.) Såsom han seder- mehra uppenbarades wed Christi F  rklar- ning (Matth. c. 17: v. 3.)

Ett sådant stadigt Hopp och Förtröstan på Gud / hafwer och Enckian i Sarepta haft; Ty och hennes första swars Ord til Eliam. Så sant som H  REN tin Gud lefwer. (1. Kon. c. 17: v. 12.) Hafwer hon altså satt sin förtröstan på then lefwande Guden; Hwilket och Paulus them K  -
fom

kom befaller: Bind them som Riffe & ro i thenna Wärlde / at the icke äro stor-
 sinte / icke eller sättia sit Hopp på the
 owissa Rikedomar: Dthan på lefwan-
 de Gud hwilken of all ting rükeliga
 gifwer at nyttia (1. Tim. c. 6: v. 17.)
 Om them Rükom detta äligger / huru
 myckit mehra denna Enckian / som war
 fattig / och intet hade at förlåta sig på si-
 na Ugodelar / hon hade altså ett lefwan-
 de Hopp til then lefwande Guden /
 (Joh. c. 3: v. 10.) Warandes hon säle-
 des efter Pauli Språk (1. Tim. 5: c. v. 5.)
 En rätt Enkia then sit Hopp setter til
 Gud / och blifwer alltid i böner och
 åkallan Natt och Dag.

Såsom fördenskul en stadig Förtröstan
 på Gud / är den bästa och förnemliga-
 ste Dngd / så äro och alla the Sälla / uti
 hwilkas Hierta then samma sig rotat hafwer.
 såsom Dawid witnar (Psalm. 146: v. 5.)
 Säll är then hwilkes Hielp Jacobs
 Gud är / hwilkes Hopp på HERRan
 hans Gud ståar. Fogandes strart der
 wid / (v. 9.) HERRen bewarar the
 Främlingar och Faderlösa / och uppe-
 håller Enkiona. Dawidz egit Ord 77: v.
 Es
 bemär-

bemärker: Låta blifwa qwar / intet lå-
ta förgåås / oansedt the andra af Hun-
ger försmåttade.

Här på finna wij många Exempel / jämpte
theras af Sarepta. Så låses om en Dwin-
na (2. Kon. 8: c. v. 1. 3.) Then H:G:Den
Gud underligen / genom Prophetens E-
lise Råd / närde / the Philisteers Land / så
then 7 Åhrs Hungren påstod. Hwad är
bättre medel / at lisa Nöden / när Hun-
gren måst twingar / än at förtrösta på Gud?
icke kunna stora Förtienster hielpa. Thet
wore och fåfångt / at litta på sin W:isheet /
egna Råttedom / andras Förråd / och me-
ra sådant: uthan thet är säkraste Medel /
at sättia sit hopp til Gud / och bidia utan
återwendo (1. Thes. 5: v: 16.)

Gifwe Gud at alla the som nu i denna
Dyra Tijden plågas / itt sådant Hierta
hade! Och at the kunde sättia sin förtrö-
stan på Gud och hoppas uppå honom.
Hw:ij mågen icke giöra thet i betrångde
Menniskior? Hafwom wij icke ju klara
Gudz Ord och Löfte här om: så säger
H:G:Den: Menniskian lefwer icke alle-
na af Bröd / utan af alt thet af H:G:
rans Mun utgår. (5. Mos. c. 8: v. 3.)

En Gudz kraftiga Ord gifwer icke allenast den waanliga Maaten sin Kraft / at föda och styrckia Menniskian / såsom then ju warder helgat genom Gudz Ord och Bönen / (1. Tim. c. 4. v. 5.) jämnwäl öfwer sin naturliga Kraft; såsom thet hende med Elia / hwilken när han hade ätit Watn och Bröd / thet Engelen honom skaffade / wedergwecktes ther af / at han sedan i 40 Dygn icke hungrade (1. Kon. c. 19. v. 8.) Utan och då Gudz Ord fattas / kan Gud efter sin wilia / med samma sit alzmechtiga Ord / förmedelst owaanlig Spis / som Manna war / (Wtsh. B. c. 16. v. 26.) eller onaturlig / som ofta skeer / och stundom utan någon spis / uppehålla Menniskians Lif / såsom wåre Stålarz Lif / allena kommer genom Gudz Ord / Rom. c. 1. v. 16.) Sådane Gudz Ordz Kraft anseer och Jeremias i sin Bön (c. 15. v. 15 / 16.) Ach HERRe / säger han / Kom of ihog och låt tig om of wårda. Emedan håller of tit Ord uppe / så wij thet få: Och thet samma tit Ord är wår Hiertans frögd och Tröst.

Förestellen eder D J Nödstelte. och Lifdande! Gudz tröstelige Ord / så skolen i finna

finna Wederqweckelse; Betrachter Gudz
 nådige Lofte: Märker Christi hugneliga
 Ord: (Matth. c. 6: v. 3./36.) Så skolen
 i nu icke hafwa Umsorg/ sehandes:
 Hwad skole wij äta/ eller hwad skole
 wij dricka/ eller hwad skole wij kläda
 of med? Ty alt sadant sökia Hednin-
 garna. Idar Himmelske Fader weet
 wäl/ at alt thetta gidrs ider behof. Ty
 om Gud hafwer Bekymmer om the för-
 achteligaste Diur och Foglar/ skulle han
 icke så hafwa Bekymmer om of? Seer
 på Korparna/ säger Christus/ Ty the
 såå intet/ ey eller upståra/ the hafwa
 hwarken Kellare eller Lado/ och Gud
 föder them: Huru mykit äre I bättre
 än Foglarna? (Luc. c. 12: v. 24.) Här
 på förlåta sig the Gudfruchtige aldeles/ så
 at så Hungers Nöd påkommer/ så äro
 the glade/ ty the weta at HERren icke
 öfswergiswer them til ewig Tid: Ja uti
 Förderf och Hunger skola the lee/ (Job.
 c. 5: v. 22.) Therefore säger och Dawid:
 (Psalm. 33. v. 18/19.) Sij/ HERrans
 „ Öga seer uppå them som fructa ho-
 „ nom/ the som uppå hans Godheet trösta/
 „ at han skal frija theras Siäl ifrån Dö-
 denom

denom / och föda them i hårdan Tjäd. " Låtom of förtv trösta uppå Gudz Gods heet / then of uppehålla kan. Emedan wij wete at **H**Xren kenne the from. " mas Dagar / och theras Godz skal blif. " wa ewinnerliga. The skola icke på skam " komma i then onda Tjäden / och i här. " dom Åhrom skola the nog hafwa / " (Psalm. 37: v. 18/19.) Wij / som med bettre Wiskor af Gudi benådade årom / önskom them Fattigom thetta Hoppet / at och the uti sann Förtroöstning kunde stärckte warda. På dät hwar och en må innerligen seffa:

Witt Hierta hwil grämmer tu sig /
 För Werldens Gods så sorgeligt
 Som är doch timmelig:
 Till Gud sätt tu titt Hopp och Tröst /
 Som hafwer of alla återlöst.

Men i synnerheet i som genom Gudz Wål-
 signelse något rundeligare Förråd förwår-
 wat / I som ingen Nöd kännen eller lid-
 den / beflüter eder ther om / at I ester
 yttersta Förmågo hielpen then Fattiga och
 Nödlidande: Wålwetandes at I hafwen
 edre Ugodelar och ymnige Nåring af Gu-
 di bekommit / gifwer åter Gudi en Deel
 ther af

ther af / hwilket skeer / tå the Fattige och
 Torstige ther af deelachtige blifwa. Icke
 må tu god Christen ehoo tu åst / tänckia
 at Gud hafwer gifwit tig sina Gåfwor
 allena at niuta / utan at tu och then Torst-
 tige ther af gifwa skulle. Och för allting
 wachta tig at tu icke seffer i tino Hierta:
Min Kraft och mina händers Stark-
heet hafwer mig thenna Förmågona
giordt: (5. Mos. c. 8: v. 17.) På tin
 Förmögenheet må tu icke således påcka /
 emedan Gud och therföre ofta sänder Man-
 gel / på det Menniskian må lära känna
 HERRans stoorra Macht och Stärningar:
Tenck på HERren tin Gud: Ty han
 är then som Kraft gifwer til at kom-
 mathetta åstad. säger Moses 5. Bok. 8.
 c. v 18. Therföre / lät of fruchta HER-
 ren wår Gud / then of Arlaregn och
 Serlaregn gifwer i rettom Tüd / och
 bewarar of Åhrswårten troliga och
 åhrliga (Jer c. 5: v. 24.)

2. Fordras Lydna / at wij hans
 Bud och Befalningar efterfölja. Såsom
 Lydnan är altijd thet bästa Råd / ty hon
 bättre än offer / och höra til är bättre än
 thet seeta af Wådrar. (1. Sam. c. 15: v. 22.)

få är

Så är och hon thet nyttigaste Råd. Thet-
 ta wiste Elias / therföre gjorde han efter
 HERRans Ord / och gick bort tit HER-
 ren honom befalte. (1. Kon. c. 17: v. 3/4/5.
 Dansedt thet förekom Propheten aldeles
 owant / at HERRen bød honom gå til
 en obekant Ort / til Becken Chrit / ther
 ther han icke tilförene warit hafwer /
 förachtade han doch icke denna HERRans
 Befalning : Sammaledes hade thet kun-
 nat förekomma honom / wara olofligit at
 gå utan Landz / äfwen sasom thet förekom
 Jonæ Propheten / at gå til Ninive : Men
 si han war lydig / och gick efter HER-
 rans Ord til Sarepta / så hörsam stelte han
 sig / tā HERRen befalte honom gå til
 Konung Ahab / som war hans hädskfe fien-
 de / dansedt thet nu skedde med största
 Luffsfahra / efterkom han det äntā / (1.
 Kon. c. 18: v. 1/2.) Äfwen så stälte han
 och sitt Luff i fahra / tā han efter HER-
 rans Ord / skulle gå åstad / och förkunna
 Ahab och Jesabel theras Förders och Un-
 bergång / för thet the lät Nabots Blod
 uthgiuta / och intaga hans Wångård. (1.
 Kon. c. 21. v 17/ 18/ 19/ 20.) Således haf-
 wer Elias altid HERRans Ord och Bud
 lydlig

lydig varit. Och oansedt han nu skulle efter HERRans Ord gå utan Israels Grenho / gick han doch aldrig utom sin Kallelsets Grenhor.

Lydnan war och bästa Råd / för then Nödstele Sareptaniste Enkian. Thet war ické utan Gudz underliga Styrelse / och underliga Wårkan / at Enkian i den Stunden skulle uthgå ifrån Staden / tå Elias war förhanden. Ty tå Propheten kom til Stadzporten: Sij / tå war en Enkia ther och hemptade Wed. Här af fick Propheten Lågenheet at tala med henne; Hempta mig lätet Watn i Kärillet at jag må dricka. Såsom then ther af reesande torstig blifwit. En jämlik Handel förmåles (1. Mos. c. 24: v. 15-18.) Om Rebecca / then ther mötte Abrahams Tienare / som war Isaacs Taaleman / och gaf honom dricka af then Krukona som hon bar / och watnade hans Camelar. När Christus på sin Reesa åth Galileen kom til Samarien / och såg ther en Qwinna hempta Watn af Brunnen / tå sade han til henne: Gif mig dricka; Men hon swarade: Huru bedes tu som åst en Jude / dricka af mig / som är en

är en Samaritisk Qwinna? (Joh. 4: v. 7/9.) Utwen så hade then Sarepitaniske Enkian kunnat swara Propheten Elia / men hon gjorde thet inthet / ty hade det Rum som Christns säger / at hwilken som gifwer enom af the minsta en begare kalt Watn dricka allenast / i ens Lärungas (Prophetes) Namn / san nerliga säger jag ider / thet skal icke blifwa honom olönt. (Matth. c. 10: v. 42.)

Men då Propheten begärte en beta Bröd / så swarar hon: Så sant som HERren tin Gud lefwer: Jag hafwer intet Bröd. Hwilka Ord icke äro olydnos / utan fast mehra bedröfwelige Klage Ord. Betygandes hon ther med sin stora Torftigheet / hwar af Propheten bewektas at trösta henne / med Befalning / at hon af sitt litla Förråd skulle spisa honom först / och sedan sig sielf. Thetta lydde Enkian / ty hon gick åstad och gjorde såsom Elia sagt hade. Och han åat / och hon thes likes / och hennes Huus en Tid lång. (1. Kon. c. 17: v. 15. At gifwa af stoor Minnogheet / är wäl lätt / men gifwa sit endaste / är swårt; at gifwa sitt endaste / då Gud befaller / är en rätt lydnos Wärd;

Men gifwa sit endaste / efter Menniskiors
 begiäran / war och här et stort Induones
 Prof / at gifwa och meddela androm sit
 Goda / är swårt för the giriga ; såsom Sy-
 rach thet förklarar : Ens Däras Gaf-
 wo kommer tig icke mycket tilfromma /
 ty med itt öga gifwer han / och med
 sin ögon seer han hwad han thet för
 få skal. Han gifwer lütet / och förwä-
 ser mycket / och uthropar thet såsom en
 Wuntappare. (Syr. c. 20: v. 14/15.) Men
 them Frommoin mycket lätt / och wäl är
 sådane : Säll är then som Barmhertig
 är / och gärna låner. (Psalm. 112: v. 5.)

Thetta skole wij ihog komma / och wara
 glade gifware. Men om thet så är / at tu
 hafwer lütet eller föga / såsom Enckian / så
 tag tu tig til esterrättelse Tobiae Be-
 falning : Hafwer tu mycket / så gif rü-
 feliga / hafwer tu lütet / så gif doch af
 thet ligla med godo Hierta. (Tob. 4: v.
 9.) Gör thetta så tu seer för Hunger skul-
 tin fattige Nästa wara hardt när Dö-
 den. Gif honom så en dagz Föda allenast /
 thet skal och Gudi behageligt wara. Ja om
 tu allenast bryter tit Bröd / när tu icke
 heela Brödet kan ästad komma / Bryyt
 then

then hungroga Bröd / biuder HERR-
ren / Esaj. c. 58. v. 7.

Men hwem är nu then som thetta gör?
Hwem efterkommer en sådan Gudz Be-
faling i denna Dyra Tiden? I goda
Åhr finnas många farga / men nu äro
the än flera; Sådane achta intet Gudz
Ord; The äro HERRans olydige. Men
Sareptaniske Euckian blef upwäckter
och styrcker af HERRans Ord / at bewi-
sa Propheten Lydna; Hwarföre och
HERRen henne wälsignade / at hon sig /
sit Hus Folck och Propheten i try Åhr
och 6. Månader uppehålla kunde / then
tilförene icke hade hoppats / at få lefwa en
Dag. Blifwer altså lydnan en berömme-
lig Dygd / men olydnan där emoot ganska
straffwård / then HERRen jämpte andra
Blågor med Hunger och Dyr Tijd straffar:
Såsom thet i föregående Predikan förkla-
rat är / ty så säger HERRen: 3. Mos. c.
26: v. 14/15/16. Om j icke hören mig /
utan förachten mina Stadgar / och
jdra Siälar förkasta mina Rätter /
så at j icke gören all min Rod: Så
skal jag och ta göra ider thetta. I
stolen fåfångt säa idra Säd / och
F 2 idra

idra Fiender skola äta henne. För-
 thenskull om wij wiljom at Gud skal blif-
 wa vår Nödhjelpare / och meddela oss sin
 Wälsignelse / så wil han at wij skole ly-
 dige wara / om i wandren i minom
 Stadgom / säger HERren: Och hållen
 min Gud / och giören them: Så skal
 jag gifwa i der Rågn i sinom Tüd /
 Landet skal gifwa sin Wärt / och
 Trån på Markene bära sina Frucht.
 Och Trystotüden skal reckia in til
 Wunandena / och Wunanden skal
 räckia in til Sädes Tüden. Och i
 skolen hafwa Bröd nog / och skolen
 tryggeliga boo i idro Lande. (3. Mos.
 c. 26. v. 3 / 4 / 5.) Är altså intet Förundran
 wärdt / om wij icke bekomma det som wij
 ästunda och lengta / efter såsom wij icke
 giöra / thet Gud befaller. Ja idor Guds
 ska ätstiljer i der och i der Gud ifrån
 hwar annan / och idra Synder göma
 bort hans Ansichte ifrån i der / at i
 icke hörde warden. Ty idra Hän-
 der äro med Blod besmittade / och
 idor finger med odygd / idre Läppar
 tala lögn / idor Tunga dichter orät /
 (Esa) c. 59: v. 2 / 3.) Fördenkul så frampt
 wij

wij wårt syndiga Lefwerne försaka / och
 de öfwerhanden tagande Laster mootsträda /
 för hwilkas skul Gud detta Straffet och
 tilskickat / stråfwandes ther efter / at wij med
 lydno måge hålla hans Bud / så wil Gud
 thetta sit Löfte uppå oss låtha sant warda:
 Om mit folck wille mig hörjamp
 wara / och Israel på minom wäg om
 gå / Så skulle jag spysa them med be-
 sta hwete: och mätta them med Ho-
 nung utu Hellebårget. (Psal. 81: v. 14/17.)

3. At wij äro Tolige Under Gudz
 Hand / ja och tå Gud Straffet förlänger.
 Betrachter huru hårdt thet war at uthår-
 da med Tolamod / tå Straffet hela 3. Åhr
 påstod i Eliae tåd; Om thet förorsakade
 Nöd / at HÆren i Proph. Amos tåd / hölt
 tillbaka Regnet i tre Månader. (Amos
 c. 4: v. 7.) Huru mycket större Nöd för-
 orsakade den torkan som i 3 Åhr påstod?
 Tå Jordennes Frucht blef förhållen / och
 Watubäckarne uthortskades / så at hwar-
 ken i Bäckan Chrith eller annorstädes
 något Watn mehra war at finna. Dan-
 sedt thet en sådan Nöd war å färde / war
 doch Elias ganska tolige / både först heela
 Sommaren wid Bäckan Chrith som och

sedermera i 3. Åhrs Tid uti Sidon. Så
 war och Qwinnan i Sarepta ganska tålig
 och wålförnögd / med sit lilla Förråd hela
 3. Åhren igenom. En så lång Nödz Tid
 hafwer utan twiswel / intet afgädt / utan
 många bedröfwelige Dagar / doch hafwa
 thesse begge gifwit sig tilfredz. Men hwar-
 åst finnes then som en kortare tid sådan
 Plåga toleliga utstå wille? Hwem är
 som en Prophete til Gåst sålänge uppe-
 hålla wille? Måste man förden skull tole-
 liga wånta efter HERRans Hielp / ja u-
 ti all Ting / högd t achta Gudz Andes Råd:
 (Hebr. c. 10: v. 36.) Tolamodet är j-
 der behof: På thet i måge göra Gudz
 Wilia / och få thet som lofwat är. Om
 Tolamodet är of någon tid behof / så är
 thet nu i thenna Hungers Nöd / som män-
 ga plågar / icke mistrostandes på Gudz
 Godheet / emedan wij alt bekomma af
 hans Nåde. Af oss sielfwa kunna wij
 ingen ting uthrätta ; med otoligheet / kun-
 na wij alzintet skaffa. Gud är then som
 alt förmåhr / han allena kan gifwa Regn
 af Himmelen ; han är then som gör Jor-
 den fruchtsam. Therefore är Tolamodet of
 behof. Och må ingen Menniska wara så
 obe

obetänksam / at hon skulle Gudi föresät-
 tia Tid och Stund at hielpa / ty thet he-
 ter / som Christus säger til sina Lärjungar:
 Thet hörer icke ider til at weeta Tid
 och Stund / som Fadren hafwer satt
 i sine Macht. (Apost. Går. c. 1: v. 7.)
 Och måge thessa Orden altid klinga uti
 våra Öron / och i Hiertat intryckte wa-
 ra. Thet är en kostelig Ting / at man
 är tolig / och hoppas uppå HERRans
 Hielp. (Klag. Wifs. c. 3: v. 26/29.) Ja wij
 måge icke uplåta vår Munn i knorr eller
 otoligheet / utan sättia vår Mun uti
 Stoft / och wänta efter Hoppet. Om
 wij än i thenna Tid skole giöra of något
 bekymber / så skole wij doch lätet ther med
 uträtta. Ja om än alla Menniskior skulle
 sit Råd / sin Ömsorg samsättia / så skulle
 the doch ther med intet kunna thet minsta
 och ringaste Gråas tilwårka eller wåra
 låta. Så mycket mehra böör of Men-
 niskiom giöra thet / som ofskälige Creatur
 tilskrifwes / nemligen wänta efter hans
 Hielp / af hwilkom allting är: Han fuch-
 tar Bärigen ofwan efter: Han giör
 Landet fult med Frucht / then han
 förskaffar. Han låter Gråas wåra för
 F: Bosta-

Bostäpen) och Såd Menniskionen til
nyttö. Therföre sluter David. Alt wen-
tar efter tig / at tu skal gifwa them
Maat i sinom Tid. (Psalm. 104: v. 13/
14/ 27.) O at wij icke med Stoltigheet /
såsom eliest med andra Synder förskiu-
ta then Nåd / som Gud of tilliuder och
willsar!

Man måste ofta med bedröfwelse för-
nimma/ huru oförståndigt the Fattige ta-
la / och Gudz underliga Skickelse bespåtta
och lasta / så at man med rätta må öns-
ka: Ach at jag höra måtte / thet Her-
ren Gud talar / at han sino Folke och
sinom Heligom fröjd tillfode: på thet
the icke skola på någon galenskap kom-
ma. Doch är ju hans Hielp när them
som fruchtä honom. (Psalm. 85: v. 9. 10.)
Ja / the som synas wara något klofare / så
måste man och af them med förskräckel-
se höra thetas hårda Tal / lika som Gud
wore skyldig them at hielpa / såsom han
wore omild emot them / och såsom han
wore mykit hård. etc. etc. är icke thetta wara
otolig? Swad är thetta annat / än upre-
ta Gud til at mehra straffa och låta Blå-
gan hoos. of blifwa. Therföre må man
med

med råtta til sådane seya: Gud thox tå
 seya / at sådant skeer utan Guds
 Befalning / och at hwarcken ondt eller
 godt kommer igenom hans Befalning?
 Swij knorra tå Mennistorna altså
 medan the lefwal Swar och en
 knorre emoot sina Synder. (Klag. Wisf.
 c. 3. v. 37 / 38 / 39.) Förthenskul måge wij
 todeliga båra altsammans; Och wore til-
 börligit / at sådane obetänckte skulle med
 en hård näpft ansees / the som så hädeli-
 gen om Gudz Kegering tala: Thetta å-
 stundar Konung Dawid: The Ogudach-
 tige warde til Skam / och tystade i
 Helwete. Tystne the falska Munnar /
 som tala emoot the Rättfärdige hårdeli-
 ga / högmodeliga och häneliga. (Psal.
 31: v. 18 / 19.) Oß bör jämnwål med sacht-
 modigheet trösta och hugswala the Nöd-
 ljdande / som i theas Hungers Nöd
 qwidä och klaga / them således taltala /
 Om tu ljdur Armod / Blif doch wid ic gode Nod /
 När Nöden är i högste / wil Gud sig selswer trösta :
 Gud kan the Armod skilla / och sig med Frögd upfylla.
 Wjdare fordrar Gud af oß / at wij i
 Hungers Nöd ärom.

4. Angerfulle och Bootfärdige:

Når HERren Gud hemsöker Landet med Hunger och Dyr Tid / så är då hans allwissna Utseende och helige Upsåth / at ther med beweka Landzens Inbyggjare til allware Boot och Bättring / thetta slutes både af then Gudfruchtige Salomons Böön (1. Kon. c. 8: v. 35/36/37.) Och ther på följande Gudz Swar: **Sij** / om jag igenlycker Himmelen / så at intet regnar / eller jag binder Gråshoppor upfråta Landet / at the mitt Folck ödmiska. Och the bidia och sökia mit Ansichte / och omvända sig ifrån sine onda Wägar: Så wil jag af Himmelen höra ther til / och förlåta them theras Synder / och bota theras Land / säger HERren: (2. Chron. c. 7: v. 13/14.) Prophetens Elia Gudfruchtige Sinne blef uthaf denne Plåga och annau Försöjelse upwåcht til Bootfärdigheet / då han både ledse wid detta jämmerfulla wäsendet / såsom och i helig Långtan til det Himmelska / då han uti Öknena under ett Enebårtråå uthropade och sade: **Thet är nog. Så tag nu HERre mina Siäl: Jag är icke bättre än mina Fäder.** (1. Kon. c. 19. v. 4/

19: v. 4/5.) Så hafwer och Dwinman wist
 sin Bootfärdigheet / så hennes Son blef
 död / sade hon til Elia: Hwad haf-
 wer jag med dig göra tu Gudz Man?
 Tu är ingången til mig / at mine Mis-
 giärningar skole ihogkommas / och
 min Son dråpas. (1. Kon. c. 17: v. 18.)
 Hon wiste wäl i sit Samwete / at sådane
 Plågor äro Synndastraf / såsom HER-
 ren undsäger: Thersfore hafwer HER-
 ren ingen Wilia til them: Utan han
 tänker ju uppå theras Misgiärnin-
 gar / och wil hemlötia theras Syn-
 der. (Jer. c. 14: v. 10:) Och emedan
 Dlyctan wille följa henne i Hamn och
 Håål / uprördes i hennes Hierta en så-
 dan Tancka / som hoos Pharaos Öfwerste
 Skenck: Jag kommer ihog i dag mi-
 na Synder. (Mos. c. 41: v. 9.) Ja så-
 som hon bekom en stoor Hugnad / sedan
 Propheten hennes Son upwäckt hade /
 så skaffade och samma Bootfärdigheet
 Wälsignelse i hennes Hus / at sann Boot-
 färdigheet är ett så högnödigt Medel til at
 beweka Gud til Misskundsamheet / thet
 kan man intet them Ogudachtigom in-
 billa / thersfore besluta the sig ey eller
 om at

om at bättra sig. Swad will man ta
 här öfwer förundra / at Gud Tid efter an-
 nan sin reesor hårdare plågar och straffar.
 Wij kännom icke eens vår synd! Therföre
 kunna wij intet heller rätteligen besinna /
 at närwarande Plågor / äro vårt för-
 tiente Syndas Straf. O fördömelig Säker-
 heet! Fördensful / lindrar icke heller Gud
 Plågan / utan säger: Ty jag weet at tu
 äst hård / och tit Halsbäst är en Järn-
 seena och tit Vinne är Koppur. (Esaj. 48:
 v. 4.) En Fader tuchtar / sit hårdsinne Barn /
 til thes thet, ehkrenner sin Brott / och fal-
 ler til fota. En sådan strängheet brukar
 och Gud med oss / ju mehra wij förhårde oss /
 ju mehra förörker Gud straffet. Ja han få-
 ster Himmelen och grundar Jorden / afhål-
 ler arla och serla Rågn. Therföre må-
 ste och Arla Regn borto blifwa / och in-
 tet Serla Regn komma. Tu hafwer
 it stökio Ansichte / tu wil icke meera
 skämmas / säger HERRN (Jer. c. 3: v. 3.)
 Lütet tilförene talar Propheten om Israels
 Folks syndiga Afguderij / kallandes thet
 horerij och bolerij / tagandes en Lükneise
 af the oförskända Menniskior / Hordoms
 Last / och Otuchtigas Bolande / the ther
 intet

intet skåmmas kunde. Swar af är til see/
 at och ibland them har warit oförskåmda
 Skötkior / the ther inthet för theras otucht
 skåmmas kunde. Så är thet intet at un-
 dra / at sådane oförskåmde Skötkior ännu
 finnes / ther the sig pryda såsom andra
 åhrbare Qwinnor / ja the töras wäl förhåf-
 wa sig öfwer the andra / och therföre så-
 som åhrliga ansedde warda; Thessom lif-
 ka äro alla Obotfärdige / the ther uti sina
 Synder upsäteligen / utan blygd fortfah-
 ra. Therföre framhårdar och Gud med
 straffet öfwer them / så at och the From-
 ma måste tillyka med them / thet samma
 lifda. Men anorlūda war det bestaffat med
 denna åhrliga Sunamitiska Qwinnan. Låt
 och of med henne kenna och bekenna / ån-
 gra och begråta våra Synder / emedan
 wij thetta icke tilförene gjort hafwa: säi-
 jom med then botfärdige Daniel: Ther. “
 före hafwer icke heller HERren försumat “
 sig med thenna Olyckione: utan hafwer “
 låtit henne gå of utöfwer: Ty HER: “
 ren wår Gud / är rättfärdig i alla sina “
 Gärningar som han gör / ty wij lydde “
 icke hans Röst. (Dan. c. 9: v. 14.) Sidst
 fodrar Gud af of;

5. **Flit och Troheet i Bönen.** Här utinnan föregår oss Propheten Elias med ett härligt Exempel. Böden war thet beshinnerligaste hoos honom; Såsom Apostelen Jacob ther om märkeligen talar " (Jac. c. 5: v. 17/18.) Heliás war en Men-
 " niskia såsom wt / (lika i Ljädande) och
 " han bad ena Böön / at thet icke skulle
 " rågna / och thet regnade och intet på
 " Jordena / i try Åhr och 6. Månader /
 " och bad åter / och Himmelen gaf Regn
 " och Jorden baar sin Frucht / uthbristan-
 " de Gröda / then ther af Jorden rundeligen
 " utbrast: **Så** så hafwer Gud uti honom lå-
 " tit lysa bönsens Kraft / bewijsandes här med
 " hwad en innerlig och trogen Böön för-
 " mår / såsom hon och af Apostelen berömmes
 " (v. 16.) **Ens Rättfärdigs Mans**
 " **Böön förmår mycket** så hon alswar är.
 " Thetta kan man icke seha om Elia allena /
 " såsom hans Böön kraftigare wore än an-
 " dras. Ty så säger Dawid i gemen: Hun-
 " groge och torstige / och theras Siäl för-
 " smächtade. Och the ropade til HCR. "
 " ren i theras Nöd / och han frälste them "
 " utur theras Angest (Psal. 107: v. 5/6.)
 " Och oansedt thet om honom allena skulle
 " sehas

sethas / så war han doch en Menniskia såsom wij / lukt i Ljudande med oss.

Så är tå intet kraftigare Medel / at lindra vår Nöd / intet tryggare Tröst at på litta / än en innerlig och trogen Bön til Gud som alt förmår. In thetta är vår Förtröstning / som wij hafwa til honom: Ut om wij bidia något efter hans willia / så hörer han oss. Och efter wij wete / at han hörer oss / ehwad wij bidie: Så wete wij / at wij the Böner hafwa / som wij hafwom bidit af honom. (1. Joh. c. 5: v. 14 / 15.) Låtom oss wara idkesamme i Bönen / thet fattas intet som oss thet til upwäcker. Nöden tvingar oss; Gudz Löfte läckar; Hans H. Ord lärer oss rätteligen bidia / och många orsaker påminna oss. O at wij aldrig försummade Bönen!! Förthensfull så ofta tu läser the Himmelska Böne Ord: Fader war; Så finner tu och thet infattat / hwar med tu kan afbidia Hunger och Dyr Tijd. Thet lärer tig then 4. Bönen; Wårt dageliga Bröd gif oss i Dag. Hwar med förstås alt thet som Kropsens Uppehälle och Nödorst tillhör. Och på det wij sådane lekammelige Ting

Ting under Gud; Wilje och Wålbehag
 bidia måge; Så tienar där til den tridie
 Bönen: **S**ke tin Wilje såsom i Him-
 melen så och på Jordenne. At våra
 Synder icke måge förhindra thet wi bi-
 dia/ så haswer wi godt Råd i den 5. Bö-
 nen: hwarest wi bidia om Syndernas
 Förlåtelse/ therfore säger Lutherus: **W**i
 bidie i thesso Böön/ at vår Himmelste
 Fader icke wille se til våra Synder/
 och för theras skul förwågra of våra
 Böön. **W**idare tu läser eller hörer förtig
 läsas vår almenne Böön och Litaniam/
 så är och ther thenne Böne. **S**uck: För
 Hunger och Dyr Tid / bewara of mil-
 de **H**ERRE Gud. Jämwal thenne: At
 tu fruchtenne på Jorden/ wårdigas
 wålsigna och bewara; **H**ör of milde
HERRE Gud! O gifwe Gud at sådana
 korte Bönesätt skulle af Hiertat gåå!
 Och at wi uti andächtigheeti thet bidia
 kunde.

Til sådane helige Wårks förrättande/
 äro och the stoorä almanne Böndagar
 ibland of förordnade / det fordras allenas
 af of / i våra Böner / at wi måge wa-
 ra andächtige/ trogne och botsfärdige; **S**å-
 som

som Trögheet och Kallsinnigheet göra Bö-
 ner obehagelige för Gudi. Hwad hiel-
 per dig O Meniskia tin Böön tå tu hen-
 ne af et liumt och owilligt? Hierta gör?
 Hwad nytta skaffar dig tin Böön/ tå tu
 henne utan stadig tilförsicht och ey i trona
 beder? Hwad menar tu dig kunna uträtta
 med tin Böön/ tå hon icke utgår af et boot-
 färdigt Hierta? Ja thet gagnar dig intet/
 utan thet är dig en Synd / then Gud icke
 höra will / och likwähl behagar mangom
 således at bidia. Om ett rått Böne-Sätt/
 blifwa the ofta underwäfte/ men the äro
 få som sig ther efter råtta. Hwad hiel-
 per at lära? Hwad botar at klaga öfwer
 wår trögheet / ty thet hålles nu för en god
 Seed eller och nytt Maneer / at öfwer gif-
 wa Andächtighet / thet hålla the för skam
 at wissa sig andächtig. Men at wara
 alamodiske Kallsinte efter Werldzens
 maneer thet heeter nu ibland them / at
 göra Gudi en tacknåmbelig Tienst. O
 hwilken Dårheet! Ifrån en sådan in-
 bilning låt dig återkalla thenna Tjdzens
 Wedermöda. Ty om thet någon sin Tjdz
 varit hafwer / så är thet nu / icke wara trög
 och kallsinnig. I mågen icke eens tänckia at

Gud wänder Wåderleken til Fruchthar-
heet / förr ännu i ombyta eder Trögheet och
kallsinnigheet / med andächtig / trogen / och
bootfärdig Bön och åkallan. Görer thet-
ta så warder i förnimmande / at thet in-
tet slår feelt; ty sådane Böner äro Gudi be-
hagelige / och han hörer them. Men låte wij
intet wære Hiertan bewekas til en tröstfull
Åkallan / så hafwer Gud än många hårde
Straff / hwilla han öfwer oss kan sända. O
huru stoor fahre är med oss / om wij detta för-
soningz Medel försomma och fahra låta. Låt
oss förthenskul innerligen bidia: O H Er re /

Säd och Gräas beståra / Wåde på Åter och Eng /
och efter sin willia förtåras / Ther til Gud sin Nåd förlån.
All thet som Jorden mån bära / Lös / Gräas och Ört
så puur / Ther gifwer Gud til sin Åhra / Hwar efter sin
egen Natur.

Brukom här til then H. Dawidz Ord och
såjom: **H** KR E Gud besök vårt Land /
och watna thet / och gör thet mycket
rätt / Gud tinkälla hafwer Watn til-
fyllest: Tu låter thes Korn wäl truf-
was / ty alså brukar tu Landet. Tu
watnar thes Forar / och suchtar thet
upplögt är / med rågn gör tu thet
blöt / och wålsignar thes Wårt /
(Psal.

Psal. 65: v. 10/11.) Om wij i så mätto skickom of emot wår Gud med fast förtrösta ning/ ofskrymtad lydna/ wyrdsam tolig heet/sann botfärdigheet och trogen Böön/tå tiltalar of Gud med thesse Ord: Så pröfwer mig här utinnan/säger HERRen Zebaoth: Om jag och icke uplåter Himmels Fenster/och giuter Welsignelse neder tilfyllest. Och jag wil för ider straffa frätaren / at han icke skall förderwa fruchtena på Märkena / och at Wäntrod i Nörenom icke skal wara ider ofruchtlamt / säger HERRen Zebaoth. Så at alle Hedningar skola pröfa ider saliga: Ty i skolen wara it kosteligt Land / säger HERRen Zebaoth / (Malach. c. 3: v. 10/ 11/ 12.)
 HERRe gör med of såsom tu lofwat hafwer! Besök wårt Land.

Så skal och sanning wåxa med / Här på Jordenne blüda / Rättfärdigheet til of här nid / Skal skee off Himmelen wüda: HERRen af sin Barmhertigheet / Skal of alt godt bewüsa / Wårt Land skal med stoor Ymnogheet / bära Frucht / ihes skole wij pröfa / wår Gud med Sång och Wüsor.

I Jesu Namn!

Uridie Predikan om Hunger
och Dyr Tid, hållen den 22 Majj,
Åhr 1685.

Text. Apost. Bern.: c. ii: v. 28/ 29/ 30.

Och en af them benåmbd Agabus / stod up och underwisste them genom Andan / at en stor Hunger komma skulle öfwer hela Werldenna / hwilken som skedde under then Keissaren Claudio. Då satte Lärjungarna sig före / efter som hwar förmåtte / at senda något til hielp til the Bröder som bodde i Judea / hwilket the och gjorde / och sände til the Äldsta genom Barnabe och Sauli hand.

Såsom

Såsom wij uti nästföregående Predikan blefwom underwiste och påminte om vår Blicht / emot Gud / i thenna närwarande Hungers Nöd / och at här wid fordras:

1. **En fast Förtröstan på Gud / som then endaste Hielparen är / ifrån hwilken ingen Nöd oss skal åthskilia /** 2. **Lydna och Hörsamheet; Ty han är vår Fader / then oss födt hafwer / efter sin Wilia genom sanningenes Ord / af hwilkom ochi all god Gåfwa kommer / (Jac. c. 1: v. 17.)** 3. **Colamod; Emedan hans Godheet är oombytlig / och hwad han lofwar / thet ihåller han wissertliga. (Psal. 33: v. 4.)** 4. **Bootsfärdigheet; Ty wij äre Förstlingen af hans creatur / the thet icke skola then gamla Udman låta råda i sig; utan döda Rökens Siärningar med Andanom. (Rom. c. 8: v. 13.)** 5. **Bönes Idkesamheet; ty han hafwer läfwat oss höra / och hielpen senda. (Psal. 50: v. 25.)** Allom them som bidia gifwer han enfalleliga / och förwåter icke. (Jac. c. 1: v. 5.) Hwilket alt blef wüdhlyftigare uthfördt i nästföregående Predikan / så wilje wij nu / i Jesu Namm / med ett ödmuickt

Hierta / och helig bättringenes Upsåt / betrakta the Medel / hwarigenom wij kunna undwika Hungers Nöd och dyr Tid;

1. I anseende til of sielfwa.

2. I anseende til wår Nasta:

Wij behålle wår wanlige önskning / och förnyja ther med wår Andacht:

O Gud tu äst ännu så rät / Som tu hafwer warle
Ewinnerlig / Mitt Hopp står alt til dig / Låt min Sid
alltid richa sig / Så hafwer jag nog ewinnerlig.

I begynnelsen af det 11. cap. i Ap Gärn. beskrifwes det Knorr / som de af Omskårelsen emoot Petrum förde / öfwer det / at han hade ingångit til Hedningarna / och för them predikfat; Men han förswarade sig ganska märckeligen / säjandes sig ther til haft Gudz Befalning / at och the skulle til sanningenes Kunskap förde och underwiste blifwa: Hwilket när the hördde / tego the och pröfsade Gud säjandes: Så hafwer och nu Gud gifwit Hedningomen bättring til Ljfs. Theräst berättas / Hwad Gud genom sit Ewangelium utbrättat i Antiochia / thernäst en stoor Hoop wende sig til HERran: Hwarföre och then Församblingen i Jerusalem skickade Barnabam at stärckia them i HERranom /

nom / then ther föreente sig med Paulo
i Antiochia / hwarest Lärjungarna först
kallades Christne.

Ibland them som ifrån Jerusalem kom-
mo til Antiochian til at bese thet Un-
der och stoorå Nåde / som Gud med Hed-
ningar gjorde / woro och några Christne
Propheter / hwilka med Prophetisk An-
da begåfwade woro / och kunde om the
tilkommande Ting föruth seja. Såsom
äntå sådane i första Christelige Försam-
blingens Begynnelse finnes efter Pau-
li Witnesbörd (1. Corinth c. 12. v. 5 / 10.)
Gåfworna äro mangahanda; Men
Anden är en. Enom androm warder
gifwit Prophetia. Och åter / (Ephes c. 4.
v. 11.) Han hafwer sombliga sat til
Apostlar / sombliga til Propheter / som-
bliga til Kwägelister / sombliga til Heer-
dar och Lärare. Om sådane Prophe-
ter talas ock (Apost. Gern. c. 13. v. 1.)

En sådan N. Testamentens Prophe-
te / war thenne Agabus / om hwilken u-
ti Texten förmåles; Och wijdare (Ap.
Gern. c. 21. v. 10 / 11. / 12 / 13.) At han
förkunnade Paulo hwad honom förestod
i Jerusalem / at Judarna skulle binda

honom ther / och antwarda honom i
 Hedningarnas hender; hwilket och skedde.

Åf en sådan Prophetisk gåfwo förkunnar
 han och i Terte en stoor Hunger. Ty han stod
 up / säger Ewangelisten: nembligen ifrån the
 andra / när thenne uppenbarelse bleef
 honom gifwen / hwar med han sin frö-
 modigheet och saaksens wisheet betygade.
 Åfwen så talas om the öfwersta Fäder i
 Juda och Benjamin / at the stodo up / och
 woro willige at byggia HERANS Hus
 i Jerusalem. (Esr. c. 1: v. 5.) Närmast
 hörer här til Nehemie Exempel / hwilken
 stod up och tröstade Folket / som woro
 rådde för sina Fiender. (Nehem. c. 4: v. 14.)

Så nu Agabus upstod / underwiste
 han them genom Andan; Then För-
 samlingen som war i Antiochia förkun-
 nade och underwiste han genom then
 H. Andes uppenbarelse / (af hwilkens Un-
 derwifning jämwäl alla andra Propheter
 the tilkommande Ting förkunnat hafwa.)
 Ty ingen Prophetia är ännu fram-
 kommen af Menniskio Wilja. Utan
 the helga Gudz Menniskior hafwa
 talat / rörde af then Helge Andan / (2.
 Petr. c. 1: 21.) Thennes Underwifning
 bestod

bestod ther utinnan/ at han gaf tilkenna
 then stoora Hunger som komma skul-
 le öfwer heela Werldenna; En ganska
 swår och almän Dyr Tjd/ som sig skulle
 wärdt utsträckia i Wårldenne. Och är
 denna then första almånne Hunger och dy-
 ra Tjd ibland the Christne/ om hwilken
 Nöd Christus föruthsagt hafwer (Matth.
 c. 24: v. 7/8.) Såsom och (Marc. c. 13: v.
 8.) Talar Christus om thet samma: Hun-
 ger och försträckelse skola wara män-
 gastådes: Thetta är Begynnelse til
 Wedermöda. Om thenna Wedermödan
 och Hunger som Agabus propheeterade/
 skrifwer Josephus ibland Judarnas Hand-
 lingar/ Svetonius och andra hoos Euse-
 bium. Och at then skedde under Kej-
 sar Claudio/ i hans Regementz andra
 och följande Åhr/ såsom Dion Cassius
 och fleere ther om förmåla. Men efter
 Christi Födelse 42. och på det 8. Åhret
 efter Christi Korsfästelse.

Så betrachtom nu/ hwad wij skole giöra
 i thenna wår Hungers Nöd.

1. I anseende til öf sielfwa: Wij
 infatte här i twenne Reglor thet som i
 fleere utföras kunde. Nembligen at wij

öfvergifwa thet onda / och giöra thet
godt är.

(2) At wi öfvergifwa thet onda /
försäka alla Laster / och detta Straffet för-
tienande Synder. Såsom Gudz Ordz
Föracht och Wanwyrdnadt / thet wi
tilförene hafwe bewiist wara en Huswud.
Fålla til alt Förderf; fly förtheskul god Chri-
sten theia Synd / så kært thet tig är at undfly
Nöden / och beslyta tig om at ähra Gud /
dyrcka honom / och hans Tienst befor-
dra; Så säger HERREN Zebaoth /
seer huru thet går ider. Gåån upp på
Berget och hempter Trää / och byg-
ger Huset / thet skal wara mig tacknäm-
ligit / och jag skal bewiisamina Ahro / sä-
ger HERREN / (Hagg c. 1: v. 7 / 3.) Wi haf-
wom och sådane HERrans Hus och Tem-
pel ibland oss. Men at han med Ahra / Nåd
och Uplysning må sig ther uti bewisa / samt
och oss wällignelse af Gudi förlånas / så lå-
tom oss sådane HERranom helgade Runt
såsom Bönehus i böner och åkallan rät-
teligen bruka / hans H. Ord ährewyrde-
ligen annamma / samt dhe H. Sacramen-
ter wärdeligen niuta / ty han hafwer der stif-
tat sit Namns Aminnelse / afhällom oss
thes uthö ifrån Fedder och Swordö / om wi

wij af wälsignelse wiljom delachtige blif-
 wa/ annors lyder thet: Han wille haf-
 wa förbanelse/ then skal och komma ho-
 nom/han wille icke Wälsignelse/ sa skal
 hon och wara langt ifrån honom.
 (Psal. 109: v. 17.) Zhogkomminom thet som
 ofta är påmint om the H. Tjäder/ om
 thetas rätta förande och wördnadt/ at
 wij them icke förgäta/ så framt wij wil-
 jom wälsignade wara. Om tu wänder “
 tin foot ifrån Sabbathen/ så at tu icke “
 gör på minom Helgedag hwad som tig “
 tyckes/ så skal thet kallas en lustig Sab- “
 bath/ til at helga och prysa HErran. Ty “
 så warder tu honom prysande/ när tu ic- “
 ke gör tina wägar/ eller warder funnen “
 uti thet som rig tyckes/ eller hwad tu ta- “
 lar. Alt tå skalt tu hafwa Lust i HErr- “
 ranom och jag skal föra tig öfwer Hög- “
 denna på Jordenne. Och skal prysa tig “
 med tins Faders Jacobs Arf: Ty HErr “
 rans Munn säger thet (Esaj. c. 58: v. 13/14.)
 Wachtom of wijdare för dråp och Blodut-
 giutelse. Icke allenast för utwertes och
 groft Dråp/ hwilket ofelbart är/ en Land
 och Städer uthödande Synd; utan för haat
 och illwilia / thet som bliga för ingen Synd
 achta

achta / ändoch thet en swår Synd är / så the icke unna androm jämte sig lefwa / ja icke et stycke Bröd; Therföre gör och Gud det knapt för alla. Såsom til Exempel: Så en Fiskiare eller Fogelfångiare misunnar then andra des Lycka / så är det hans egen Olycka / ja der igenom komma och många andra at mista.

Thenna Hungren om hwilken i Texten talas / war swårast ibland Judarna / som förorsakades icke allenast genom Martyrens Stephan Blod / utan och genom thet Haat och förföljelse som Judarna i Jerusalem föröfwade på the Christna / (Ap. Gern. c. 8: v. 1.) Såsom och therföre at Judarna icke wille lyda Christum i sit Land / borttog Gud fruchten ifrån them / och skaffade Plågan i theras Land / emedan the hade plågat andra.

Ther til med skola wij affstå med högfärd och Yppigheet / Lättfärdigheet och Ducht; Ty såsom Menniskornas Synder uti alt thetta äro öfwerflödige och store; Så är thet rättwist för Gudi; at the och skolastoor Mangel lyda / på det the skola wenda åter af Synder; Ty then ther lyder i köttet / han wender åter af Synder / (1. Petr. c. 4: v. 2.) Ther-

Therefore i som i wällust och högmö-
 leswa / föreställer eder Gudz wredes Eröpel /
 jämnwäl thet som Jerusalem och Judea
 lidit / hwilket Christus förut sade (Luc. c.
 21: v. 11.) Alt Hunger / Pestilentia och
 Försträckelse skulle wara en Begynnelse til
 deras Wedermöda. Och thetta skulle them
 påkomma / therefore / at the icke kenna
 Kunde then Tijden / then the uti sökte
 woro. The bleswo ofta och flitigt sökte
 genom Propheterna / genom Gudz Ordz
 påminnande / genom Christi härliga Pre-
 dikningar och Warningar ; Men the bleswo
 alt framhårdande i sina Synder / the för-
 stockade sit Hierta: Therefore hotar them
 Christus med sådane försträckelige Blå-
 gor / (Luc. c. 19: v. 44.) Hwad gäller / om
 icke alt thet eder omsijder träffar / i som
 här til als intet låtit wärcka hoos eder
 Gudz Ordz Hoot / och så många trogne
 Förmaningar ; Hwad gäller / om icke
 Gud eder allesammans neder slår / om i
 icke warden kennandes Tijden / ther uti i
 sökte warda / i som ären så hårde / at i icke
 kenna straffet / icke eller röres af andras
 Nöd och Fattigdom. I wiljen intet affstå
 med Laster / therefore är och Nöden eder al-
 la redan

redan påkommen: Och skal blifwa hån-
giandes öfwer iver / til thes i uti en rätt
Syndakenlo bortläggie Yppigheet och
Högmod. Ty Christi undsättelse är ofehl-
bar / om i icke bättren eder / skolen i
alle förgåås / (Luc. c. 13: v. 5.)

Ytterst låt oss afstå med Kräseligheet
och Öfwerflöd; Swilka som tilförene
sagt är / ibland andra orsaker äro the / som
detta närwarande onda förtient hafwa.
Låt oss denna lasten affkaffa / så framt
wij wilhom Nåd och Wälsignelse af Gudi
hafwa. Ett Kräseligit och öfwerflödigt
Lefwerne behagar icke Gudi. Är icke thet
så med eder sielfwa / at i icke kunna lida
at edra Barn förspilla Gud; Gåfwor /
eller äro oachtsamme; at Eder Legosolck
slå the sig på Dryckenskap och Slöserij;
eller at eder underhafwande Kräseligen lef-
wa. Nu wäl / om i icke kunna lida det / at de
således skola af sit endaste förtära / ja /
öfwer sådane kunnen i intet hafwa
medynctan / oansedt the än af eder förtie-
na / thet the förtära / utan at tu sådane
slösares Göda förminskar: huru wille wij
tå wänta at Gud som alt af Nåde och
utan wår förtienst gifwer / skal lida eller
tola

tola vårt slösande och frässande / skulle icke
 Gud blifwa förtörnad / så tu hans Nåde-
 Gåfwa med öfwerflöd uti Maat / Dryck
 och Kläder misbrukar / ther han doch
 sit Goda tig til tin Nödorst allenast gif-
 wit hafwer. Menar tu at then Högste som
 oss alla wil försörja / skal tin Yppigheet then
 tu brede wid andras swåra Trångmåhl
 föröfwar / låta blifwa ostraffat / Ach nen-
 farer icke wille / Gud låter icke gåcka
 sig: Ty hwad Menistian säär / thet
 skal hon och upståra / Then som säär i
 sitt Köt / han skal af Köttet upståra för-
 gångeligheet (Gal. c. 6. v. 7.) Såsom
 thet går til uti thet Andeliga, så går thet och
 uti thet Lekammeliga. Then som förhaf-
 wer sig i Andelig måtto / han är för Gud
 fattig; Alltså den som sig förhafwer i det
 Timmeliga / han kan och snart blifwa fat-
 tig / om det förra säger Gudz Ande sielf (Up-
 penb c. 3. v. 17.) Tu säger: jag är rik / och haf-
 wer nog / och behöfwer intet / och weest
 icke / at tu äst eländ och jämmerlig / fattig
 och blind / och nakot. Afwen så är med then
 Lekamliga Yppigheeten. Ty uti then
 wiffes Hus är lustig Skatt och Glia /
 men en däre förtärer thet. (Ordspåk.

c. 21: v. 20. Och ännu klarare i v 17. Thet som giärna lefwer i wällust / han skal blifwa fattig / och then ther Wijn elskar / han warder icke rik. Fattigdomen är och Lättians afföda / ty tå en Laatbuuk hafwer förtårt sine Agodelar uti lättian / och i Öfwerflödighet them förskingrat / så kan ther uppå intet annat följa än Fattigdom / så at han sedan hwarcken til thet gemena bästas Nyttä / eller til sina egnas understöd något kan gifwa / utan lemnar them jämwal efter sin Död uti stor Fattigdom. Här om talar Salomon: Jag gick fram om thens latas Åker / och om thens galnas Wängård. Och sij / ther war icke annat än Neglor på / och stod full med Lüstel / och Nuren war omkull fallen. (Ordsp. c. 24: v. 31 / 32.)

(β) At giöra thet godt är; är then andra Reglan i anseende til oss sielfwa. Ty såsom man intet kan straxt skatta det för et godt Tråä / som intet bär onda Fruchter / utan thet samma måste och der wed goda Frucht bära: Så är thet en heller nog / at wij bortkasta thet onda / utan wij måste och giöra thet godt är. Så förmanar David: Låt af thet onda och gör

gior thet goda/ (Psalin. 34: v. 15.) I
 samma mening Esaj. 1: Wänder igen af
 thet onda/ och lärer giöra thet got är.
 Är altså thet som fordras af oss/ Membl
 en fast Förtröstning och Hopp på Gud/
 lydna emot honom/en sanbootfärdigheet och
 änger/ ouphörlig Böön /ja och så/ ta Hiel-
 pen synes fördröjas. Men besynnerligen sko-
 la wij vara Tolige uti Lijdande/ såsom
 uti alla andra Wederwärdigheeter/ så må-
 ste wij ju tolige vara uti thenna Hun-
 gers Nöd. Ty thet är the Christnas E-
 genskap / at lijda Wederwärdigheet och
 Mootgång. Näst för Texten förmåles
 v. 26 At så snart the förste Christelige
 Församblings Ledamöter i Antiochia an-
 togo det Namnet Christne: Strart förkun-
 nades och them en dyr Tid och Hunger.

Såsom allehanda Korß äro the Christi-
 nas Följeslagare/ ty the måste genom
 myckin Bedröfwelse ingå i Gudz Rik-
 ke/ (Ap. Gern. 14: v. 22.) Så betränges
 de ganska ofta af Hunger. Warandes
 ibland alla the Christrognas Wederwärd-
 digheeter / hunger then gångbaraste:
 Nu i thet ena nu i thet andra Landet. Så

fledde thet med Patriarcherna / strax wed
 Abrahams ankomst i Canaans Land / och
 efter ingångit Förbund med Gudi / så möt-
 te honom Hunger (1. Mos. c. 12: v. 10.)
 Sammaledes hende thet med Isaack (1.
 Mos. c. 26: v. 1.) Thetta försökte och Ja-
 cob / Elia / Sunamitiska Qwinnan / och
 flera andra Gudfruchtige. Så snart the
 i Antiochia kallades Christne / så blef them
 förkunnat Hunger. In de Christne äro
 icke kallade til thenna Wärldens Wallust
 och goda Dagar / utan til Christi Rükets
 Deelachtigheet / hwarest thet kära Korset /
 är theras dagelige Gäst / the måste ther tie-
 na HERRanom i Arbete / i Wako / och
 i Fasto / (2. Cor. c. 6: v. 5 / 6.) Gud wil
 ther igenom pröfwa theras Tolamod / at
 thet måtte hafwa itt fulbordat Wärc /
 (Jac. c. 1: v. 3 / 4.) Så fulkomnades Pau-
 li Tolamod under denna Bedröfwelsen /
 så han uthbrister i thenna Ord : Hoo kan
 skilja of ifrån Gudz Kärleek ? Be-
 dröfwelse ? Eller Ängest ? Eller För-
 följelse ? Eller Hunger ? Eller Naken-
 heet ? Eller Fahriligheet ? Eller
 Swärd ? Men i alt thetta öfwer-
 winne wij genom honom som of ålskat
 hafwer / (Rom. c. 8: v. 37.)

Hoo

Hoos Paulum war i så måtto en stadig
 Förtröstning. Om nu Gud i et sådant
 Hopp styrckte dhe sina i den Tiden? Mon
 han ické nu giöra dhet of? Om hans Ord
 hwar med han wår Siäl föder är hardt
 när tig god Christe/ nembligē i tin Munn
 och i titt Sierta/ (Rom. c. 10: v. 3.) Mon
 han och ické är beredd til Kropp och timmes-
 liga Luf tillig nådeligen at försörja/ och kraf-
 teligen ja underligen at uppehålla? blif
 tu allenast toolig under plågan/ och tröst-
 full/ in til thes undsättningén kommer.
 Han wil och kan tig hielpa wist/ at all
 Nöd / ty han weet tin Brist/ hans
 är Himmel och Jord. Sucka tu ther-
 före i en stadig Förtröstan/ min HERR
 och min Fader kår / tin Hielp lät al-
 tid wara mig när.

II. Huru wij skole ställa of/ i anseende
 til wår Nåsta/ tå en alman Hungers
 Nöd å fårde är. Wij weta thet af Gudz
 Ord/ at the Christnas Skyldigheet emoot
 theras Nåsta/ är mångfaldig. Men huru
 the Förmögnare sig wed särdeles tilfalle/
 tå dyr Tid och Hungren plågar / förhål-
 la skole emot theras fattige och nödtrång-
 de Nåsta/ Ther om skrifwer Paulus til

Timotheum: Siud them som rijke äro
i thenna Wärlde / at the icke äro stoor-
sinte / icke heller sättia sit Hopp på
the owisa Rikedomar: Utan på lef-
wande Gud / hwilken of alting rik-
feliga gifwer til at nyttia. At the
göra wäl / rijke warda på goda Gär-
ningar / gerna gifwa / äro oförtröt-
tne. Sammansamka sig sielfwom en
god Grund framdeles / at the måge
fatta Kwiñerligt Luf. 1. (Tim. c. 6: v. 17/
18/ 19.) Wi weta i gemeen / hwad dhe
Christnas Skyldigheet är / och i synnerheet
förmanar Paulus / huru dhe som något
förråd hafwa / skola sig ställa emot dhe fat-
tige / hwilken / förmaningz Innehåld är
denne / at the för sig sielfwa intet skola uf-
was eller yppigt lefwa af sin förnägo / at the
skola gif mildt wara hielpsamme emot the
torstige / och i allt hafwa tröst til Gud och
wara tacksamme emot honom. Wir altså
wår plicht emot then torstige nästa at wara.

^a Medlidande af Hiertat. Ther til
skal of beweka Gudz Bod och Befalning/
som ju en hiertelig Barmhertigeet af of för-
drar / och det aldras först / förr än gär-
ningen bewijses: Om tin Broder i nå-
gon

gon Stad är fattig i tina Lande /
 som HÆREN tin Gud dig gifwandes
 warder: Så skalt tu icke förhårda tit
 Hierta / eller tillyckia tina Hand för
 tinom fattiga Broder: Utan tu skalt
 låtan fåat och tit Hierta skal icke
 förtrytat at tu fåat honom thet: Ty
 förthenful skal HÆREN tin Gud wel-
 signa dig i alla tina Gerningar / och
 i alt thet tu företager. Til en sådan
 hiertelig Barmhertigheet / och medlidande
 / blifwa och wij upwäckte uti Texten.
 Hwarest om Lärjungarna i Antiochien
 förmåles / at the satte sig före / efter som
 hwar förmätte / at senda något til
 hielp til the Broder som bodde i Judea.
 Hwilket the och gjorde / och sende the
 älsta genö Barnabe och Sauli hand.

Thet är merckeligt som här förmåles:
 At Lärjungarna satte sig före / nembligen
 uti Hierteligt medlidande / beslöto fast
 hoos sig / och kommo alla öfwerens / at
 fulfölja sielfwa wärcket. Och at thenna
 Undsättning icke hafwer warit någon wif-
 pålagd eller twingad summa ey eller sam-
 lat af skrynterij och skrynterij: Utan thet haf-
 wer warit af frij willia och hiertelig Benåge-

heet församblad collect, then the wille
 tillsammans skjuta/ efter som hwar för-
 mätte/ det Lucas bemärckeligen anteknar/
 så gaf then ena meer/ then andra win-
 dre / doch alla af ett beredwilligt Hier-
 ta. Sij en sådan Gåfwa är en beröm-
 lig Gåfwa/ jämwal then som af Hiertat
 enfalleliga gifwer. Här af kommer thet at
 Christus berömmar then fattige Enkian/
 som tillika med the rike lade in två Skärf-
 war i Offer Kistone uti Jerusalems Tem-
 pel: Sannerliga säger jag eder / then-
 na fattige Enkian lade meer in i Kisto-
 na/ än alle the andra som myckit ther
 inlade: (Marc. c. 12: v. 43.) Om en så-
 dan godwillig och otwingat collect, på-
 minner och Apostelen the Corinther / sän-
 andes: Ju på then ena Sabbathen/
 legge hwar och een af ider när sig sielf/
 och samke tilhopa/ hwad han åstad
 Kommer. (1. Cor. 16: v. 2.) Hwarföre
 han och berömmar the Församlingar i
 Macedonien / at the ganska willige wa-
 rit i the heligas Undsättning / wiljandes
 med theras Exempel beweka the Corin-
 ther til samma Benågenheet / Jag gör
 eder kunnogt käre Bröder säger han /
 at the

at the försäblingar i Macedonien/ ändoch " the ganska fattige woro / hafwa the lif- " wäl rükeliga gifwit i all Enfaldigheet. Ty " the woro wälwillioge efter allo sina macht/ " och öfwer sina Macht/ (thet betygar jag.) " Och icke som wth hade hoppat/ utan the " gåfwo sig sieltwan först. HERRANOM/ " och sedan öf/ genom Gud; Wilja. (2. " Cor. c. 8: v. 2/3/5.) I sådane Mähl och Udsättningar kan man ingen biuda/ icke eller göra någon Stadga eller Tara där uppå/ myckit mindre twinga någon/ utan thet måste så wara som Apostelen wth dare säger (v. 8.) Icke så at jag biuder ider något: utan efter andra så winläggia sig/ förjöker jag och ider Kärlek/ om han sanskyldig är. Therefore säger han ytternehra/ Wiljan fordras först här til: Fulföljer nu med Gärningena såsom i begynte: At såsom Wilien war redebogen/ så fulföljer och af thet i förmågen. Ty så Wiljen är först god/ så är han tacknämblig/ efter then Deel han hafwer/ och icke efter thet han icke hafwer. At ider Kärledom tienar thetas Fattigdom/ i thenna dyra Tüd/ och thetas Kärledom hielper idar Fattigdom/

tigdom / på thet lifka tilgå skal. (v. 11/ 12/ 14.) Slutet altså Apostelen sit Taal och säger (v. 24) låter nu skyna någon Bewisning til jder Kärleek / och wår Berömmelse af jder / på them / ja och uppenbarliga för församlingarna.

Såsom nu Apostolen förmaant hafwer sina Corinthier at giöra om godwillig och otwungen Undsättning til the torstige / så hafwa de och det efterkommit / så han (2. Cor. c. 9: v. 2/5.) säger: Jag weet jder goda Wilia. Ty eder Undsättning ligger redo / såsom en god Undsättning / och icke som någon Kargheet. Af en god Wilia flyter Frjökostigheet / eliest heeter thet. Then som sparlige såår / han skal och sparlige upståra: Men then som såår i Wälsignelse / han skal och upståra i Wälsignelse.

Damedt Apostelen således dröfwer denna Läran / at then Hielp som wij skole gifwa them torstigom / måste skee af en god Wilia / ja / hwar och en som han sielf wil / icke med Glust eller af Twång. (v. 7.) Så böre doch thetta icke således förstås / såsom thet wore en sådan Egenwilia / at thet stode uti ens Menniskias eget waal /

waal/ antingen gifwa / eller och intet gif-
 wa; hielpa eller och intet hielpa: Men in-
 galunda. Men thenna är Apostelens me-
 ning: at then Hielpen måste skee af et god-
 willigt Hierta / utan Knorr och Olust;
 Efter som hwar förnår / och Wilkoren til-
 låta. Ty Gudz Befalning och wår Näs-
 stas Nöd draga oss til sådant Medlidan-
 de. Reknas fördenskul alla the som icke
 detta göra ibland Ogudachtige. Then
 ther icke bewisar sinom Nässta Barm-
 hertigheet / han öfwer gifwer thens
 Almächtiges Fruchtan / säger Hiob! c.
 6: v. 14. Hwar uti thenna Obarmhertig-
 heet består / uttyder han icke (c. 24. v. 10.)
 Them nakna låta the gå utan Kläder/
 och them hungroga bortaga the Åren.
 Åren / som på Åkren qwarblefwo / woro
 af Gudi i gamla Testamentet förordna-
 de til the torstigas Uppehälle / them the
 intet noga upplåcka skulle / Men the-
 ta achtade the Ogudachtige i Hiobs Tid
 intet / utan misunte the qwarblesne Åren
 them fattigom / the upplåckade them sielf-
 we / och hafwa således bedröfwat then Nöd-
 lidande / och Anckione intet godt giordt
 (v. 21.) Thesse obarmhertiges Wanart /
 H 5   bestrif.

beskrifwer Eliphaz uttryckeligare Hiob. 22:
v. 7. och säger Tu hafwer icke gifwit
them trötta Wata dricka: Tu haf-
wer nekat them hungroga tit Bröd.

Hwiken förthenskul wil rätteligen wa-
ra barmhertig emot sin törstige Nä-
sta / han måste wäl i hogkomma Sa-
lomon's Råd: Neka tig icke at giöra
them törstiga godt / om tin Hand af
Gudi hafwer Macht sådant giöra.
Säg icke til tin Wänn: gack bort och
kom igen / i morgon wil jag gifwa
tig / om tu thet hafwer. Then som
icke efterkommer thetta / han öfwer gif-
wer Gudzfruchtan; Men then som öfwer-
gifwer HERRans Fruchtan / han öfwer-
träder heela Lagen / och syndar emot al-
la Buden. En wid hwart och ett Bud läg-
ges thesse Ord. Wi skole fruchta och
älska Gud. Nu wäl / huru kan han fruch-
ta och älska Gud / then som icke bewi-
sar Kärleek sinom Nästa / then thet icke
hielper sin beträngde Jämchriften / så han
elliest kunde hielpa? Jag säger / en så-
dan öfwer gifwer all Budorden / han är
en Förachtare / icke it håår bättre än then
Ogudachtige och orätta Domaren / then
ther /

ther / sade wid sig / ändoch jag icke
 fruchtat Gud / ey heller hafwer för-
 syyn för någon Mennistia. (Luc. c. 18:
 v. 4.) Ifrån en sådan Gudlös och karg
 Mennistia hafwer Gud; Kärleek afwikt /
 såsom Johannes betygar: Then som hat-
 wer thenna Wärldz God; och seer sit
 Broder wara nödstelt / och sluter sit Hierta
 til för honom / huru blifwer Gud; Kär-
 leek i honom. (Joh. c. 3: 17.) Thersöre
 äro Ogudachtigheet och Obarmhertigheet
 utafit följe / the finnes tillsammans: The
 Ogudachtigas Hierta är Obarmher-
 tigt / säger Salomon / Ordsp. c. 12: v. 10.
 Så är thet en stoor Fahra med sådane /
 för hwilket Syrach them förwarnar / c. 4:
 v. 5, 6. Wendt icke tin Ogon ifrån
 then torstiga / på thet han icke skal
 klaga öfwer dig: Ty then som honom
 giordt hafwer / han hörer hans Böön /
 så han med bedröfwat Hierta öf-
 werer dig klagar. Och på det tu icke må
 någon Tjd kunna ursächta tin Obarm-
 hertigheet och Kargheet; Ty bliv Med-
 ljdande och Barmhertigheet så ofta dig
 anbefalt. Warer barmhertige / såsom
 ilder Fader barmhertig är. säger Jesus
 sielf

sielf Luc. c. 6: v. 36. Medlÿbande och Barmhertigheet warder kallad en Himnelsek Wÿsheit Then Wÿsdom som ofwan efter / är / han är först kÿst / och sedan frÿdsam / sachtmodig / låter sÿa sig / full med Barmhertigheet och goda fruchter (Jac. c. 3: v. 17.) Ja thena är en reen och obesmittad Gudz Tienst för Gudi och Fadren / (Jac. c. 1: v. 27.) Fördensfull wil Apostelen Petrus thenna Dygd ibland de beshunnerligaste hafwa anbefallat them Uthkoradom. Men på sidstone / säger han: Warer alla wid it sinne / medlÿdande / broderlig Kärleek hafwandes til hwar annan / barmhertige / wenlige / (1. Petr. c. 3: v. 8.)

Thet är tilförene sagt / at Gud sender en alman Plåga i Landet / at upwäckia Meniskiorna til en sãu bättring och wil alderföre / at man skal komma emellan och Gudz Wrede förtaga / så sådant en blef i acht tagit af Judarna / flagar han sielf genom Propheten; Jag sökte ibland them / om någon wille förtaga och stilla Wredena för mig / at jag icke skulle förderswa Landet: Men jag fan ingen. (Hezeq. c. 22; v. 3.) der emot

moot hafwa Gud; Menneſſior annor-
 lunda warit omtänckte/ tå någon Blåga
 åfårde warit / hafwa the beſlütat ſig om
 henne at förtaga. Tå Fienden annalka-
 des Iſrael / war Jeremias mykit beſynib-
 rat. O huru är mig ſå ondt i Hier-
 tat / mit Hierta bulter i Kroppen och
 hafwer ingen Roo: Ty min Siäl
 Hörer Baſuna Lind och en Slacht-
 ning / och itt Mordſtrif öfwer thet
 andra: Ty heela Landet warder för-
 häriat / med haſt warder mina Hyd-
 dor och mine Tiäll förſtörd. Huru
 lenge ſkal jag nu ſee Baneren och hö-
 ra Baſuna Lindet? (Jer. c. 4: v. 19/20/21.)
 Alſwen ſå Amos / tå HERren wiſte i
 en Synn / at Gråshopparna ſkulle bort-
 fråta allan grödan på Landena / bad han
 af Hiertat och ſade: Ach HERre / HERre
 war nådelig / hoo ſkal uphielpa Jacob
 igen? Ty han är ju faſt ringa. (Amos
 c. 7: v. 2.) O at någon ibland of finnas
 ſkulle / ſom tå han låter ſådan Röd gå ſig
 til Hiertat / med alſware ſökte at ſtilla
 Gud; Brede Sannerliga der tilhörer
 och et innerligt och hierteligt Medlidan-
 de med them ſom ſå ſwårligen plågas /
 hwar

hwar til oss upwecker 1. Gudz Befalning; Låt icke the gråtande utan tröst/ utan sorg med the förjande. Ty förthen- skul warder tu älskat. (Syr c. 7: 37.) Afwen thetta med lifka Ord fordrar Gudz Ande (Rom. c. 12: v. 15.) 2. Gudz wäl Behag til samma Tngd / ty et med- ljdande Hierta är honom tacknämligt. Hos. c. 6: v. 6.) Der af säger Christus: Jag hafwer lust til Barmhertigeet och icke til Offer / Matth. c. 9: v. 13. Ja/ thet är dig sagt Mennistia / hwad godt är och hwad HÆREN af dig e- skar / nembligen: at hålla Gudz Ord/ och bruka Kärlek / och wara ödmukt för tinom Gud. (Mich. c. 6: v. 8.) 3. Gudz och the heligas Exempel: Sådane fö- rekomma ofta i then H. Skrift såsom i den- ne wår Text / jämwäl och i Kyrkio Hi- storierne. Såsom det förmåles om Heles- na dhe Adiabeners Drottning / hwilken har i denne Hungers Nöden / samman- köpt Spannemähl af Egypten / och ther med underhulpet och tilhielp kommit dhe beträngde Judar / som omwände sig til Christum. Hwarföre hon ock uti Historier- ne ibland

ne ibland dhe Christine råcknad och berömd warder.

(B) **Tröstande med Orden.** Med et tröstrikt Ord / kan tu och lösa tin Nö-
stas åliggiande Nöd / så tu elliest icke kan
thet med sielfwa Gerningen åstad kom-
ma. Hwar til Apostelen Paulus råder: **Kä-
re Bröder/tröster ider / warer ens siña-
de / warer fridsame: så blifwer kärlekens
och fridses Gud när ider.** (2: Cor. c. 13: v. 11.)
En om tröstande Ord äro kraftiga emot
Dödzens Bitterheet / såsom och the aldra-
säkrast äro / thet Apostelen tilkenna gif-
wer / så han hade the Theßalonicer under-
wist om the dödas Upståndelse och then
yttersta Domen / sluter han sit Taal / sei-
jandes: **Så tröster ider nu med then-
na Orden inbördes** (1. Theß. c. 4: v. 18.)
Huru mycket trösteligare the så äro i en
lekammelig Plåga / och Hungers Nöd?
helst så wij weta / at Gud lofwat ingen
öfvergifwa / icke thet förachteligaste Diur
under Himmelen. **Hoo reeder Korpe-
nom Naat / när hans Ungar ropa
til Gud / och weta icke hwar theras
Naat är?** (Hiob. c. 39: v. 3.) Men et
länder oss til en stoor Tröst / at Gud be-
synner:

synnerligen hielper the sina / och frälser
 the Hungroge / Torstige och försmächta-
 de Siälur utu Ängest / så the ropa til ho-
 nom uti theras Nöd. (Psal. 107: v. 5/6.)
 Och at sådant skeer af Gud; Nåde och
 Wälbehag. Alles Ögon wenta efter
 dig / och tu gifwer them sin Spys i
 sinom Tjäd. Tu uplåter tina Hand /
 och upfyller alt thet som lefwer med
 Behag. (Psal. 145: v. 15/16.)

Men måst angelågnast är / at de Nöd-
 lidande föres til Jesu Medlidande och för-
 klaras för them hans outsejeliga Barm-
 hertigheet / hans tröstrjke Ord / hans un-
 dersamma Hielp / och wederaueckia them
 med hans Löfte som ganska nådelige äro:
 Jag wil hugswala jder / såsom Modren
 hugswalar någon / säger HERren (Esaj.
 c. 66: v. 13.) Och föra them tillsines HER-
 rans Jesu hierteliga Medlidande af Jer.
 c. 8: v. 21. Mig ömkar swårliga at mit
 folck så förderfwat är / jag grämmer
 mig / och hafwer ganska ondt. Sij
 HERrans Hiertelag emoot dig tu fattig-
 ge och nödstelte Menniskia: I weten
 HERrans Jesu Christi Godwiljog-
 heet / at ändoch han war rijk / wardt
 han

han lätwål / fattig för ljdra skul / på
 thet i genom hans Fattigdom skullen
 rjke warda. (2. Cor. c. 8: v. 9.) Thet-
 ta Jesu medlidande Hierta / förkunnas
 och Hebr. e. 4: v. 15: **W**ä hafwe icke en
 öfwersta Präst / som icke kan war kunnä sig
 öfwer wår Swagheet: Utan then som
 frestad är i all ting / ljka som wj / do ch
 utan synd.

Märck huru ofta han hafwer war kunn-
 nat sig öfwer de siuka / blinda / spetelska /
 ja och hungroga; hwilket oss klarligen uti
 den Ewangeliske Historien föreställes:
Jag förkunnar mig öfwer Folket / ty
 the hafwa nu i tre dagar töfwat när
 mig / och hafwa intet äta / säger Jesus
 (Marc. c. 8: v. 2.) Och åter (Matth. c. 15: v. 32.)
Jag ömkar mig öfwer Folket. Et så-
 dant medlidande Hierta / hafwer Jesus
 icke allenast bewjst the lefwande / utan
 och emoot then döde Lazarum / thet han
 med sit gråtande betygade / (Joh. c. 11: v. 35.)
 Afwen så emoot thet obetencsamme Je-
 rusalem / tå han gret öfwer samme
 Stad. (Luc. c. 19: v. 41.) Ah skulle han
 icke hafwa it medlidande Hierta / som
 sig en Fader kallar? Skulle han icke lüda
 i sina

i sina Lemmar? Skulle han icke såsom Huf-
wudet / känna den Hunger / Törst / Na-
kenheet och alti ondt / som the Gudfruchtig-
ge hans Lemmar lida måste? Ja sanner-
ligen: Allenast han finner them tolige / wil
han och lindra theras Nöd / med sin Wäl-
signelse bekröna / och krafteligen under-
hielpa. Med denna Tröst skola och wij war-
da stärckte / och om Hielpen sucka:

När wij i högsta Nöden stå / Och wete ingen Tröst
silgå / All Wennisklig Hielp är oss förmeht / Fast
wij förje bitid eller seent.

Så är ihet så vår Tröst alleen / At wij tillsam-
mans i gemen / Utalle tig O HERR Gud / Du
hielper oss af Nöden uth!

(2) I sielfwa Gerningen hielpsam-
me. Thet är intet noog / at tu hafwer
it hierteligt Medlidande öfwer tin Nä-
stas Nöd / utan ther til måste och Gernin-
garna komma. Men Gerningen af hier-
tat önskad eller låfwad / gör icke eller
tilfyllest / så then består i blotta Orden al-
lena. Ther om Gudz Andes Förmaning
lyder: Min Barn elstoms icke med
Ordom eller med tungone / utan med
Gärning och Sanning / (1. Joh. c. 3. v. 18.)
Den i blotta Orden stående Kärlek / före-
ställer Apostelen Jacob såsom en ofärlig
Kär.

Kärligheet/ och en hielploös Hielp/ sänan-
des: Om en Broder eller Syster wo-
re nakot/ och fattades daglig föda/
och någon af idra sade til them: Går
i fröjd/ värmen ider/ och mätten ider/
och gifwen them lufkwäl intet/ hwad
Lekamen behöfwer: Hwad hielper
them thet? (Jac. c. 2: v. 15/ 16.) Hwar
med öfwerens stemmer Salomons För-
maning: Säg icke til tin Wen: Gack
bort och kom igen/ i mågon wil jag
gifwa tig; Om tu thet hafwer/ (Ords.
c. 3: v. 8.) En sådan kallsinna Kärlheet/ är
intet Gudi behagelig; Utan fast mehra/ så-
som Gudz Doom och Gnåde warar öfwer
sådane obarmhertige/ så at then som til-
stoppar sin Dron för thens fattigas
Koop/ han skal och ropa och intet hörd
warda. (Ords c. 21: v. 13.) Ja Doom utan
Barmhertigheet skal honom öfwergå/
som Barmhertigheet icke giordt hafwer.
(Jac. c. 2: v. 13.) Så wittar han och i theña
Werlden förebod af sine Straf/ i det han
sådane obarmhertige/ medan the ännu lef-
wa/ störter i största Elendighet/ såsom
Zophar ther om säger: (Hiob. c. 20: v. 19.)
Förty han hafwer undertryckt och för-

låtet them fattiga. Han hafwer rüfswit
 til sig Hus the han intet bygdt hafwer.
 Straffet här på är detta (v. 15.) The
 Ugodelar som han upswulgit hafwer/
 måste han åter utspyy / och Gud skal
 drifwa them utu hans Buk.

Här uppå finnes många Exempel/
 hwilka sig genom sin Giringheet och ofär-
 ligheet / i största Fattigdom och Uselheet/
 stördt hafwa. Thet är icke långo sedan
 skedt/at en Kornhandlare/Hwilken uti på-
 stående dyra Tiden / icke gaf them Ar-
 mom af sit församblade Korn / blef thet
 samma Kornhuset upbrändt/ så. at han
 ther af intet mehra hade. Sådant är och
 händt på fremmande Orter; någre åther
 äro skedde något längre tillbaka. Thet
 förmåles om en gurig Man/ hwilken myc-
 kin Spanmähl sig samkadt hade / tå han
 hörde sin Dreng wara glad öfwer thet / at
 Gud wälsignat Landet med en ymnig
 Åhrswärt/blef han ther öfwer bedröfwat/
 emedan han icke mehra kunde sin Span-
 mähl dyrt uthsälja / och therföre uphäng-
 de han sig.

Förthenskul fromme Christne / låter
 thetta i Jesu Namn wara eder sagt til
 er

en warning och förmaning / så at then som nu hafwer Råd och Minne / han må icke wara bedröfwat / at priffet på några Orter afflår ; utan warer heller willige at hielpa eder fattige Nasta ; icke eller stå efter någon profit / söker icke i denna dyra Tiden at skinna och winna / utan waren billige i eder Handel. låter the Werldzlige sinnade fryka och fara efter theas slemma Winning / efter theas förgångeliga Winst / låter them stå efter sin Nyttä : Fölg tu allenast Christi Jesu / then medlidande Frelsermannens Exempel / ther om redan sagdt är. Swar och en ware så tillsinnes / som och Christus Jesus war. (Phil. c. 2: v. 5.)

Lät oss följa theas Exempel / hwilka uti Antiochien sit Namn först af Christo fingo. Så the hade icke allenast i sinnet / i upsät at undsättia the fattiga / utan bewäst i sielswa Wärfket / tå the genom Barnabe och Sauli hand sende Hielp til the fattige Bröder som bodde i Judea. Ty Barnabas och Paulus foro igen til Jerusalem / och fingo then undsättning ifrån sig / (Ap. Bern. c. 12; v. 25.) Thetta är thens. H. Andes

Werck / som thet goda befrämia / och at
 man icke allenast thet goda täncker / ärnar
 och foretager / utan och upfyller / fulbor-
 dar; Ty en glader gifware blifwer älskad.
 Then Prophetē som Apostlome then tilkom-
 mande Hunger förkunnade / heet Agabus/
 som hafwer sit Namn af Kärleek; Then-
 na kärlekz rike Agabus åttad kom then-
 na Undsättning / som i kärlekz Sämio se-
 dan församblades; Om en sådan kärlig
 Förening skrifwer Apostelen; Gal. c. 2: 9/ 10.
 Wij stole tenckia på the fattiga / hwil-
 ket jag och så hafwer winlagt mig om
 at göra. En sådan helig Åhoga wärkar
 sielswer Gud / som är Kärleken / och then
 som blifwer i Kärlekenom han blif-
 wer i Gudi och Gud i honom. (1. Joh.
 c. 4: v. 16.) Förthenstul then som hafwer
 en rätt Troo på Gud / och sonlig Lydna
 emoot honom; Hans Kärleek är theflj-
 kes fast och stadig emoot des Nasta. Be-
 flytom oss så ther om / at hwar och en efter
 sit Råd / Wilkor och Amne / gifwer them
 torstigom någon Understöd / och således i
 sielswa wärcket war Kärleek bewijsa. Men
 then som icke kan någon wärkelig Hielp
 åstad komma / så må han icke undandra-
 ga sig

ga sig med goda Råd honom underhielpa
 och wederrweckia. Säll och salig åstu/
 om tu thetta gör: Så bepröfser dig Da-
 wid (Psal. 41: v. 1/2.) Säll är then "
 som låter sig wårda om then Fattiga: "
 Honom skal HERRen hielpa i then on- "
 da Tijden. HERRen skal bewara ho- "
 nom/ och hålla honom i Lyfwe/ och låta "
 honom gå wål på Jordenne/ och icke "
 gifwa honom uti hans Fienders Händer. "
 Så haar och Gud bewarat Antiochia/ då
 dhet tillijka med många andra Orter stod i
 stoor Fahra af Jordbåfning/ utan twif-
 wel haar Gud ihugkommet detta dheras be-
 römliga medlydåde öfwer dhe nödstelte/ och
 det i den stoore fahran förskoont/ då lykwål
 många andre Ruin der af stoor skada lido.

Nu slute wij med Pauli trogne Råd (Phil.
 2: v. 1.) Är nu någor Jörmaning när ider i
 Christo/ är någor tröst i Kärlekenö/ är nå-
 gor Andås delachtigheet/ är någor hierte-
 lig Kärleek och Barmhertighheet/ så görer
 thet elskelige Christne/ och suckö alla i Trone:

Allena til dig HERre Jesu Christ/ Mit Hopp står
 här på Jorden / etc.

Gif mig af dine Barmhertighet/ Then råta Christ-
 na Trona/ På thet jag dina Kärlichheet/ Wå inner-
 ligen råna/ Först och för alting elsta dig/ Så och min
 Nästa såsom mig/ etc.

I. N. I.

En Predikan om Backsäjelse
 se til Gud / för wälsignad Åhrswärt.
 Hållen den 18 Septemb. 1685.

Text. Apost. Bern. 6. 14: v. 15 / 16 / 17.

Wij förkunnom i der Ewange-
 lium / at I skolen umwendas
 ifrå thenna Säfångheten in til
 lefwandes Gud / som giordt
 hafwer Himmel och Jord /
 och Hafwet / och alt thet uti the
 år: Hwilken i framlijden Tijd
 hafwer låtit alla Hedningar
 gå sina egna Wägar. Andoch
 han icke låt sig sielfwan wara
 utan Witnessbyrd / i thet han
 giorde wäl emoot oss / gifwan-
 des oss Regn och Fruchtsam
 Tijd

Tijd af Himmelen / upfyllan-
des wår Hierta med Maat
och Glåde.

Såsom i framleden Wår / wid Utth-
sådes tiden / med Bedröfwelse /
doch i Christeligt Tolamod / af-
handlades några Skriftenes
Språk / i särskilte Predikningar /
om Hunger och Dyr Tijd: Alltså och eme-
dan den barmhertige Guden oss öfwer
thenna framgångne Dyra Tijden wid
Lifswet uppehållit hafwer / ja och krönt
Åhret med sit Goda / wele. wij nu betrach-
ta denna Gudz underliga Godheet / och hem-
båra honom en ödmjuk Tacksägelse / som oss af
sin stoorra Nåde åter wedergweckt / och be-
skårt oss en wålsignad Åhrswårt. Hwarföre
wij i anledning af uppläsne Text beståda:

I. Gudz underliga Sätt at leda Men-
niskan til Omwendelse.

II. Wår Plicht til Gud för timmelig
Wålsignelse.

Sändt til dius och tine Sanning / at the leda mig / och
föra mig til til helga Berg / och til tine Boning. At jag in-
går til Gudz Altare / til Gud som min Glädi och frögd är /
och tackar dig Gud på Harpo / min Gud. (Psal. 43: v. 3. 4.)

Vår Apostelen Paulus med Barna-
 ba hade kommit til Staden Ico-
 nium / och umwendt ther en mäch-
 ta stoor Hoop til Trona / genom Ewange-
 lij Predikan och Undergiörande; så wardt
 it Uplopp giordt af the otrogna Hednin-
 gar och Judar / så at the wille öfwerfalla
 them med wäld och stena them. Swilket
 så the förnummo / flydde the therifrån och
 anlende til Lystram. Swarest the helbreg-
 da gjorde en Man som krynpligh wa-
 rit ifrå sins Moders Ljff / thetta Under-
 werket upwäckte hoos the Lystrenser de tanc-
 kar / såsom Gudar hade kommit til them i
 Menniskio Liknelse. Thersöre the och wil-
 le tilbiuda them Guddommelig Tienst och
 Ahra / genom offrande; Så Apostlarna
 thet hörde / bleswo the ther öfwer nitiske /
 riswo sijn Kläder sönder / och sprungo uth
 ibland Folcket / förhindrade theras Afgu-
 dista Företagande / och sade: I Män / hwij
 giören i thetta? Wij äro och Menniskior
 lika som i; *ὁμοιωτα θεῶν*, lika i lydande /
 alla Bedröfwelse / Twång / Mootgång
 och omsyder döden underkastade: Så war
 och Helias en Menniskia som wij / lika
 i Ljff

i Lydande (Jac. c. 5: v. 17.) Thet ware sig then mechtigaste Konung på Jordenne/ så hafwer han doch enahanda ingång til Lyfvet och lika Uthgång. Thetta betygar Wysheten / så hon i Konungzlig Person talar: Jag är och en dödelig Meniskia såsom andre. (Wysh. c. 7. v. 1) Enär Paulus igenom thetta Skäl hade förhindrat thet afgudiska Folketz förhafwande/ och betygar sig icke wara Gud/så the sig inbillade/ utan en dödelig Meniskia / såsom alla andra; Så förestelte han således sin Person och Embete / at oansedt han war lika Wilkor underkastad med andra Meniskior / så wore han doch Gudz Tienare / och så til at wiisa:

1. Gudz underliga Sätt at leda Meniskiorna til umwendelse. Wij förkunnom ider Ewangeliom / säger han: at i skolen umwendas ifrå themma fänggheten in til lefwandes Gud. Och finne wij uti Texten tweggiehanda Sätt/ hwarigenom Gud leder oss til sig. uti Umwendelsen;

(a) Genom Ewangelij Predikan / och thet af beshinnerlig Gudz Nåd / ty:

(b.) Ewangeliom är underligt i sig sielft/

eme

emedan thet hafwer sit Uhrsprung af
 Gud; underliga Råd; såsom Paulus the
 om skrifwer til the Romare: Gud haf-
 wer Macht at stadfesta iver/ efter mit E-
 ,, wangelium och Predikan af Jesu Chri-
 ,, sto / efter hemlighetenes Uppenbarelse/
 ,, then af ewig thid här til hafwer förte-
 ,, gat warit. Men nu uppenbarat och
 ,, kungiorit igenom Propheternas Skrif-
 ,, ter af Ewiga Gud; Befalning/ på thet
 ,, Tron skal få Lydachtigheet ibland alla
 ,, Hedningar. (Rom. c. 16: v. 25/ 26.)

(2.) Underligt i anseende til medels
 Personer. at Gud genom så ringa
 och oanseelige Personer / Menniskian
 til sig leder. Käre Bröder/ säger Apo-
 stelen/ seer på jdor Kallese: Icke många
 fögliga wäse/ icke många Mächtige/ ic-
 ke många ädlingar äro kallade. 1. (Cor. 1. v.
 16.) och oansedt the ringa äro/ doch förkunnat
 the Ewangelium/ och äre således Sänd-
 ningebod i Christi Stad: igenom
 hwilka Gud förmanar. (2. Cor. c. 5: v. 20.)

(3.) Underlig är och omwändelsen i anseende
 til them som omwende warda; ty the ä-
 ro i Säfångheten sänckte; Eller som Texten
 säger: Wandra i Säfångheten / så at
 thetas

theras förstånd förmörkat är / och
 bortkomne ifrån thet. Liff / som af Gu-
 di är / genom then såwisto som i them
 är / och genom theras Hiertas Blind-
 heet. (Ephes. c. 4: v. 17/18.) Them / som
 äro såfängeliga i sina tanckar / och
 theras oförnuftiga Hierta är wor-
 det mörkt. (Rom. c. 1: v. 21/22.) The
 ther reeta **SÄKREN** Gud / på thet
 som icke är Gud. Swilka med the-
 ras Afguderij honom förtörna. (5. Mos.
 c. 32: v. 21.) Swad är underligare / än at
 en leder til sig then som honom förtörnar
 och är hans Fiende? Thet gör likwål
 Gud; Dansedt the än förtörnade
SÄKREN Gudi theras Afguderij / så-
 so Baesa och Ella giordt hafwa (1. Kon: c. 16:
 v. 14.) Emedan och Hedningar som hafwa
 tilförende wandrat efter theras
 fåfengligheet / (2. Kon. c. 17: v. 15.) The
 äro nu med Gud; Ord och thet hungne-
 liga Ewangelio benådade / thet igenom
 the äro kallade ifrån en Grof och stum af-
 guda Dyrckan / så at Folket som satt i
 Mörkret / hafwer seedt it stoort Ljus /
 och them som bodde i dödzens Lngd
 och Slugga / är it Ljus upgånet /
 (Matth.

(Matth. c. 4: v. 16.) Underligen leder och Gud Menniskan til sig;

(4.) Jansende til sielwa omwendelsen. Så at Gud thet icke giör genom hårdt Straff/ icke genom någon Plåga / utan pålägger allenast at Menniskan skulle umwända sig. Ther til war och Paulus kallad / at han skulle öppna Hedningarnas Ögon: At the skulle umwendas ifrå Mörkret til Luset / och ifrå Satans Macht til Gud / at the skola få Syndernas förlåtelse / och Lott i bland them som helgade äro / genom Trona til Jesum (Apost. Bern. c. 26: v. 18.) Ty then Plåga och Straf / som Syndarena förestod / then hafwer Jesus borttagit; Then ther af ingen Synd wiste / honom hafwer Gud för of giort til Synd: På thet wij skulle wara Gudz Rättfärdigheet genom honom. (2. Cor. c. 5: v. 21.) Emedā nu Syndabetalningē således genō Christū blifwit tilfyllest giordt / så fordrar HERRE intet annat af Menniskan / utan allenast at hon umwänder sig. Så sant som jag lefwer / säger HERREN HERREN: Jag hafwer ingen lust til then Ugudachtigas Död / utan at
then

then Ogudachtige umwänder sig ifrån sit wäsende och lefwer: Så umwender ider doch nu ifrån idart onda wäsende / hwi wiljen i döo i af Israels Huus (Ezeck. c. 33: v. 11.)

(5.) Största Förundran är thet / at the skola umwända sig til Lefwandes Gud. Wij förkunnom ider Ewangelium / at i skolen umwendas ifrån thena Sätengheten in til Lefwandes Gud / säger Apostelen. Så kallas HÆren / en lefwande Gud / ther med at äthskilia / honom sannan Gud / ifrån the Döda Hedniska Afgudar. Ty han allena hafwer Odödeligheet. (1. Tim. c. 6: v. 16.) Och gifwer jämwäl allom theras Luf och Anda / therfore kallas han Alt Rög Andas Gud / (4. Mos. c. 16: v. 22.) Ja / han sielf är Menniskiones Luf och langa Alder / (5. Mos. c. 30: v. 20.) Then och alting gör lefwande / (1. Tim. c. 6: v. 13.) Af honom kommer och all Hielp som på Jordenne skeer: Ther uppå skolen i märckia at en lefwandes Gud är i bland ider. sade Josua til Folket / c. 3: v. 10. Ar altså HÆren en rätt Gud / en lefwande Gud / en ewig Konung /
för

för hans Wrede báfwar Jorden/
och Hedningarna: Kunna icke draga
hans Trug. (Jer. c. 10: v. 10.)

The skola och umwända sig til then
Almechtige Guden/ som giort hafwer
Himmel och Jord/ och hafwet och
alt het uti them år: I thenna Mening
prüses Gudz Wärcf ofta uti then H. Skrift:
Och uphöyes beshinnerligen Skapelsens
werck/ såsom the hwilka genö Gudz Almech-
tigheet allenast gjorde äro / och ingen af the
kraftlöse Hedningarnas Afgudar kan åstad
komma/ utan then enda Ewige och Almech-
tige Gud / genom sina Kraft / Wäjsheet och
Förstånd: The Gudar som Himmel
och Jord icke giord hafwa / säger Pro-
pheten: förgänge af Jordenne och un-
der Himmelen: Men then Ene/ Lefwan-
de och Almechtige Gud / hafwer giordt
Jordenna genom sina Kraft/ och
Werldennes Krezberedtigenom sina
Wäjsheet/ och uthstreckt Himmelen ge-
nom sit Förstånd. (Jer. c. 10: v. 11/ 12.)
Warandes sålunda Skapelsens Werck et
klart Bewijs til Gudz stora Alzmächtig-
heet: Ty Himmelen är giordt ge-
nom H KRANS Ord / och all hans
Sär

Håär igenom hans muns Anda (Psal. 33: v. 6.) Sj thenna Gudz Alzmechtigheet är ochså wår Troos Grund; Enår man weet / at Gud är Alzmechtig / så kan man och sig säkert och tryggeligen på honom förlåta. Min Hielp kommer ifrån HERranom / then Himmel och Jord giordt hafwer / han skal icke låta min foot slinta; Uro Dawidz tröstande Ord af Psal. 121: 2 / 3. Och åter: Wår Hielp står i HÆRans Namn / then Himmel och Jord giordt hafwer / (Psal. 124: v. 8.) Therföre berömmier David then Menniskian / som sig på then alzmechtige Guden förtröstar. Säll är then hwilkes Hielp Jacobs Gud är / hwilkes Hopp på HÆRan hans Gud ståår: Then Himmelen / Jordena / Hafwet och alt thet ther inne är giordt hafwer. (Psal. 146: v. 5 / 6.)

(6.) Underlig i anseende til Gudz Sticketse och Förshyn; ther om ståår i Texten: Hwilken i framliden Tijd hafwer låtit alla Hedningar gå sina egna Wägar. Framfuhren Tijd kallar Apostelen här *παρωχημένας γενεάς*; eller the Slächten som hafwa åket fram sin Tijd såsom Hedningar.

gar/hwilka HERRen at sin rättwissa Dodin/
 lemnat och låtit them gå sina egna Wä-
 gar / ja låtit them uti theras Hiertas
 Sinne/ at the hafwa wandrat efter
 sit Råd. (Psal. 81: v. 13.) Så at han ic-
 ke ibland them / såsom ibland Judarna /
 någon almann Gudz. Tienst förordnat:
 Gud kungör Jacob sit Ord/ Israel
 sina Seder och Rätter. Så gör han
 ingom Hedningom/ ey heller låter
 them weta sina Rätter. (Psal. 147: v.
 19/20.)

Så hafwer thet warit i framfaren
 Tijd med Hedningar: Men nu/wil Apo-
 stelen säga / låter han icke them längre för-
 blifwa i theras wilfarelles Mörker/ i the-
 ras onstos Afwägar / utan wil them alla
 återkalla / och ändoch Gud hafwer
 öfwersedt här til dags sådana fåwitst-
 heez: Tijd/ förkunnar han doch nu
 Niennistiomen / at alle allestädz skola
 bättra sig. (Ap. Gern. c. 17: v. 50.) I gam-
 bla Testamentet war den rätta Gudztien-
 sten hoos Judarna allena / fast än Ryck-
 tet här om gick öfwer hela Wärlden; Men
 nu i Nya Testamentet/ Predikasi Chri-
 sti Namn Bättring och Syndernas
 För-

Förlåtelse ibland all Folck. (Luc. c. 24. v. 47.) Så at the som fordom woro fremmande och fiender med Sinnet/ i onda Gerningar/ the äro nu uti thet Hopp som i Ewangelio är/ hwilket the nu göra/ och predikas för all Creatur/ som under Himmelen äro. (Col. c. 1: v. 21/ 23.

(β) Gud leder och Menniskian til sig/ genom andra sins Godheetz Werck/ och timmelig Wälsignelse. Så faar Apostelen fort: Andoch han icke lät sig sielfs wan vara utan Witnessbyrd/ i thet han gjorde wälemoot of/ gifwandes of Regn och fruchtsam Tjöd af Himmelen/ upfyllandes wår Hierta med Naat och Gläde. Med thesse Ord/ bewisar han förträfligen och ganska tydeltgen/ Gudz Kunskap af Naturen/ så at Gud icke lätit sig sielfs wan vara utan Witnessbyrd.

Om Gud witna hans Alzmechtigheetz Wärcf och Gerningar: Såsom thet/ at han Himmelen med thes ortenteliga Lopp förordnad; Och gör Jorden bärande/ och upfyller henne med allehanda Frucht/ ther af Menniskiorna/ sampt andre Creatur

atur hafwa sin Födo; som och Ihrsens
 Tijder omskifter ganska wyligen / låtan-
 des sina Sool upgå öfwer onda och
 goda / och låter Regna öfwer Rättfär-
 diga och Orättfärdiga (Matth. c. 5: v.
 45.) Allt detta hafwer Gud förordnat de
 goda til nytta / och them som omwenda
 sig til Boot / men them Ogudachtigom til
 Witnessbyrd. Och i så mätto satt them
 förebestården Tjnd / sticket huru wüdt
 och långt the boo skola: På thet at
 the skola sökia Gud / om the måtte
 kunna kenna och finna / ändoch han
 är icke långt ifrån hwarjom och enom
 af oss. (Ap. Bern. c. 17: v. 26 / 27.) Så
 talas och om Ewangelio / at thet är et
 Witnessbyrd öfwer alt Folck: Och thetta
 Ewangelium om Riket / skal wara
 predikat i hela Werldenne / til it Wit-
 nesbyrd öfwer alt Folck: Och så skal
 Endan komma. (Matth. c. 24: v. 14.)
 Alla hans skapade Werck witna om Gud.
 Præsentemq; refert quælibet herba Deum:
 Swart och it Gräs eller Ört witnar
 om Gud / och hans Närwarelse. Men i
 synnerheet witna om Gud:

1, Hans Wålgärningar emot oss;
 I thet

I thet at han gjorde / och ännu gör /
 wäl emoot of. Säsom ingen är god/
 utan Gud allena. Matth. c. 19: v. 17.) Så
 kan han en eller annat göra än godt. Ja
 thet är aldeles omöjeligt för Gudi at göra
 ondt. Så hafwer HÆRren lofwat Jacob/
 såsom Patriarchen thet sielf bekänner: Gud
 mins Faders Abrahams Gud / mins Fa-
 ders Jacobs/ HÆRre/ tu som til mig sagdt
 hafwer: Gaar åter i dit Land til dina Fren-
 der/ jag wil göra dig godt. (1. Mos. c. 32.
 v. 9.) Itti thetta Hoppet lefde Moses med
 Israeliterna/ i ty han sade til sin Swä-
 ger/ Hobad Reguels Son af Midian:
 Thet Goda som HÆRren gör med
 of / thet wilie wij göra med dig. (4.
 Mos. c. 10: v. 32.)

Ett sådant hiertelag hade HÆRren til
 Israeliterna/ då han spåkte och försökte
 them i Öknene/ på thet han skulle fram-
 deles göra wäl emoot them. (5. Mos.
 c. 8: v. 16.) Då then förnuftige Qwinnan
 Abigail / förtog Dawid; Wrede emoot
 Nabal / at han icke kom i hans Blod /
 önskade hon / at HÆRren skulle göra
 honom gott. (1. Sam. c. 25: v. 31.) Thet
 hafwer och wedersarit; honom; En prylsar

han Gud/ och säger: Jag wil siunga
 HERRanom/ at han så wäl emoot
 mig gör. (Psal. 13. v. 7.) Bekennandes
 thet samma i Psal. 18: v. 51. Then si-
 nom Konung stoor Saligheet bewit-
 sar: Och gör sinom Smorda gott/
 Dawid och hans Såd Öwinnerliga.
 Om thenna HERrans Godheet måste al-
 la fromma bidia: Gör wäl wid Zion
 efter tina Nåde: (Psal. 51: v. 20.)
 Jäm wäl hwar och en i synnerheet med
 Dawid: Gör wel wid tin Tienare / at
 jag må lefwa och hålla tin Ord. (Psal.
 119: v. 17.) Thessom som så ther om anlit-
 ta / wil och HERren göra gott / han skal
 icke trötta ther wed / en eller ledz han
 wid någon: Utan han gör wäl
 mångom Tusendom. (Jer. c. 32: v. 18.)
 Therefore och HERren sielf / ibland the
 andra Bönensätt / som han Israels Barn
 lärde / införer och thetta: Läger thenna
 Orden med ider / och wender ider om til
 HERran / och säger til honom: Förlåt
 of alla synder och gör of gott / så wilhe wij
 offra våra Lappars Drar. (Hos. c. 14: v. 3.)
 Och på thet Jerusalem och Juda Huus/
 icke skulle twifla om thenna HERrans
 Godhet

Godheet / sätter HERRen sit Löfte der til:
 Altå täncker jag nu igen / säger HER-
 ren Zebaoth / i thessom Dagom göra
 wel emoot Jerusalem och Juda Huus:
 (Zach. c. 8: v. 15.) Om Christo utropade
 Folcket: Han hafwer alt wäl bestelt /
 (Marc. c. 7: v. 37.) Afwen så i Apost. Ser.
 c. 10: v. 30. witnar Petrus om honom / at
 han wandrade omkring / görandes
 wel. Förthenskul alt thet Goda som och
 Hedningarna nutit hafwa / thet härkom-
 mer af theenna ena och enda Wälgöraren /
 alt gog Wärcemestare.

(2.) At han gifwer of Regn / som A-
 postelen säger: Detta är och Gudz Al-
 machz Werck. Hedningarna hafwa til-
 skrifwit Rågnet Jovi / hwarföre och Ju-
 piter af them kallas pluvius och pluiator;
 then och de gamla Swenska hafwa dyr-
 kat / under thet Namnet Thor / af hwilken
 the Regn och Jordennes fuchtande skola
 hafwa wentat. Men i sanning / thetta må-
 ste wij tilskrifwa / then Alzmechtige och E-
 wige Gud / hwilken strax i Skapelsens
 begynnelse / så ännu ingen Stiell war på
 Markene / eller Ort werte på Jordenne /
 icke ännu lät regna på Jordenne / men en Dinn-

ba gick up af Jordenne / och watnade
alla Markena. (1. Mos. c. 2: v. 5/6.)

Regnet nämner Moses / ibland andra
HERRans Wårck och Wålgärningar /
som Gud them lydigom bewijsar: HER-
ren skal öfna tig sina goda Håfwor /
Himmelen / at han skal gifwa tino Lan-
de Regn i sinom Tjyd / och han skal
welsigna all tina Henders Wårck. (5.
Mos. c. 28: v. 12.) Det samma betyggar
och Elia Historia / i hwilkens Tjyd regnet
blef / i Gudz Wrede tillbaka hållet / uti 3.
Uhr och 6. Månader / då tröstade Pro-
pheten den fattige Enckian i Zarpeth / at
thes Uppehålle icke skulle förminskas eller
uttårdt warda / in til then Dag HER-
ren låter regna på Jordena. (1. Kon.
17: v. 14.) Och sij / efter denna Tjyden kom
HERRans Ord til Eliam / och sade: Gack
bort och tee dig för Ahab / at jag må
låta regna på Jordenna. (1. Kon. c.
18: v. 1.) Eliphas säger uttryckeligen:
Gud gifwer Regn på Jordena / och
låter Watn komma på Markena.
(Hiob. c. 5: v. 10.) Och ännu tydeligare
talar Elihu (Hiob. c. 36: v. 27/28.) Sj /
Gud gör Watnet til små Droppar / och
Driffwer

driffwer sina Skynr samman til Regn. "
 Så at Skynarna flyta och drypa fast "
 uppå Menniskjorna.

Så står alt thetta nu i HERRans
 Macht / at och Regnet måste hans Ord
 lydigt wara. Han talar til Snidn / så "
 är han strax här på Jordena / och til "
 Regnskuren / så är Regnskuren ther med "
 Macht (Hiob. c. 37: v. 6.) Thersföre kal-
 las han Regnens Fader / (Hiob. c. 38:
 v. 23.) Ther med at åtskillia then san-
 na Gud ifrån Afgudar: Thet är doch "
 ingen ibland Hedningarnas Afgudar / "
 som Regn gifwa kan / Himmelen kan "
 och icke regna. Tu ärt ju HERRen wår "
 Gud / uppå hwilken wtj hoppas: Ty tu "
 kan altsammans thetta göra. (Jer. c. 14: v. 22.)

(3.) Benådar of med fruchtsam Tjd
 af Himmelen. Här sammanfogar Apo-
 stelen Regn och fruchtsam Tjd; emedan
 måtteligit Regn / förorsakar Fruchtsam-
 heten / så at ther ena följer thet andra.
 Detta lägger Apostlen til det förra / ty det
 fordras mera til en fruchtsam Tjd / än
 Regnet allenast / såsom warmt Wader /
 reen Luft / med mera. Är altså en frucht-
 sam Tjd en stoor Nåde Wälgärning af

Gudi/ hwilken han them fromnom lof-
 war: Jag skal gifwa ider Regn i si-
 nom Tijd/ Landet skal gifwa sin
 Wårt/ och Tråån på Markene bära
 sin Frucht/ (3. Mos. c. 26: v. 4.) Och
 åter säger HERren: Jag skal gifwa i-
 dro Lande Regn i sinom Tijd/ Urla
 och Serla/ at tu skalt inberga tijn
 Såd/ tit Wijn och tina Olio/ (5. Mos.
 c. 11: v. 14.) Therefore tilskrifwer Dawid
 Gudi/ icke allenast Regnet utan och Jorde-
 nes trefnad Wålsignelse och Ymnoghcet: Tu
 besöker Landet och warnar thet/ och
 gör thet mykit Rjkt/ tu låter thes
 Korn wel trifwas. Tu warnar thes
 Forar/ och suchtar thet upplögt år/
 med Regn gör tu thet blöt/ och wel-
 signar thes Wert. Tu kröner Åhret
 med tit Goda/ och tin foospor dry-
 pa af Fetma. (Psal. 65: v. 10 / 11 / 12.)

(4.) Upsyller wår Hierta med Maat.
 Thetta synes wara ett owant Ordasätt;
 efter såsom Maaten icke Hiertat / utan
 Magan uppfyller. Icke des mindre/ så be-
 håller Pauli Språk sin rätta Mening. Det
 är mykit bekant / at Blodet hafwer sin
 Förörning af Maaten / i thet tå then för-
 tåres

tåres / och i Magan kokas / förwandlas sedan des bästa Saft i Blod och ledes igenom åthskillige Innre Lenumar jämnwäl til Hiertat.

Kan altjä Maaten upfriska Menniskionnes Hierta och styrcka thet. Så Dawidz Mån funno en kranck Amalekiters Dienare på Markene / som i 3 Dagar och 3 Nätter intet förtårt hade / och thet igenom försinächtade ; Honom gafswo the it stycke Fikon och Rusin / och så han hade åtit / kom hans Ande åter til honom. (1. Sam. c. 30: v. 17.) Afwen så förmåles om Saul / at så han hade uti sin Machtlösheet åtit / blef han styrcker och kom til sin Macht igen. (1. Sam. c. 28: v. 20 • 23.) Paulus sielf som detta talte / hafwer af egen Förfarenheet pröfwat det samma : Ty så han efter then Uppenbarelse / som honom skedde på Wägen til Damascum / ickte hade åtit eller druckit i 3 Dagar / tog omsyder Maat til sig / och förstercke sig / (Apost. Gern. c. 9: v. 18.) Sammaledes i Siö Nöd / så han med the anda efter 14. dagars Fasta / beghute förinächtade / hafwa the omsyder åtit / och woro alle wid it bättre Mod. (Apost. Gern. c. 27: v. 33 / 36.

v. 33/36.) Therefore säger then H. Dawid ganska tydeligen: Brödet styrcker Menniskiones Hierta. (Psal. 104: v. 15.)

(5.) Uppfyller vår Hierta med Glädie. Detta anförer Apostelen här såsom följande af det förra. Men gladt Mod och Frögd / förorsakas jämwäl af annat hoos Menniskian; Såsom af wedergwäckande drycker / af Werten som på Markene grönskas / och af det at hon förmår andra bespisa: Alltså seer Apostelen med detta Ord / på det som Dawid säger: Wijnnet frögdar Menniskiones Hierta (Psal. 104: v. 15.) Och thet ännu närmare hift hörer af Psal. 145: v. 15/16. Alles Ögon wenta efter dig / och tu gifwer them sin Spis i sinom Tid. Tu uplåter tina Hand / och uppfyller alt thet som lefwer med Behag.

Så merker tu nu H. Krans Återlöste / at Gud leder til sig och sin Kunskap / på begge Sätt; Både genom Ewangelii Predikan / som och genom Skapelsens goda; Genom thetta seenare leder Gud til sig / och låter icke Menniskian wara utan Witnessbyrd / så at the icke skulke kunna ursäkta sig; Thetta Slut gör

Paus

Paulus: Thet som förstås kan om Gud / är them uppenbart: Ty Gud hafwer dem thet uppenbarat. Ther med at hans osynliga Wäsende / och hans ewiga Kraft och Guddom warder bestådat / när the besinnas af Gerningarna / nemliga / af Werldenes Skapelse. Så at the äro utan Ursäkt (Rom. 1: v. 19/20.) Men genom thet förra / nembligen / Ewangelium / förer Gud Menniskian til sig / och blifwer han deste mera bråklig in för Gudi / om han förachtar thet samma.

Betäncker therföre thenna Gudz Godheet / som således wil draga oss til sig. Och såsom tig O Christen Menniskia / mycket mera betrod är / än Hedningom / så wachta tig at tu icke hans H. Ewangelium misbrukar / icke försummar eller förachtar thet / elliäst lärer tig träffa thet som Christus säger om Judarna: Hade jag icke kommit och talt med them / så hade the icke Synd: Men nu hafwa the ingen ursäkt för sina Synd. (Joh. c. 15: v. 22.) Wyrda ther hoos Gudz Godheet / och Gåfwor i Timmelig mätto: Ty han lockar och oss genom thetta Medel af idel Nåde til sig / och gör oss theste
meera

meera sig förbundne; Thet och Hedningarna kunnat förmärckia / såsom ibland them Plutarchus säger: Wij måge icke tilbidia Elementer / Himmelen / Soolen / Månan / eller andre sådane skapade Ting; Thesse må tu bruka fören Spegel / hwar uti wij beskåda hans besynnerliga Konst / som thenna Wårlden skapat och beprydt hafwer. Wårlden är icke annat än Guds Tempel. Swilka hans skapade Wårck och nåde Wålgerningar / of som af hans Ord honom känna / deste meer til wyrdnad och Förtröstan upwäckia skola.

HÆren wisseliga hielpa tan /

Hans Macht har ingen Ånda /

Himmel / Jord / Hastwet / Sool och Mån /

Giorde han med sin Händer /

Och alt meer hwad som Jorden bår /

Hans Löfte fast och stadigt är /

En ban aldria bedrager.

II. Wår tackfäjelles Plicht til Gud / för en wålsignad Åhrswårt. Denna är af thet föregånede Huswudlāran / huru wij nu wid denna Åhrsens Tid / få den hugnelige ! Ande Tijden är förbi / och inbårgningen är lyckeligen åndat / huru wij för thena Wålgerningen / Gudi en ödmuk och innerlig Tackfäjelse hembåra skola; Och om wij

wij icke thetta göra / så träffar oss / det
 HÆREN slagar öfwer Juda Folck :
 Detta folket hafwer it affelligt och o-
 hörnsamt Hierta / blifwa affällige och
 hållat så alt framåth. Och låga icke
 en Tjd i sit Hierta / låt of doch fruch-
 ta HÆREN wår Gud / then of Ar-
 la regn och Serla regn gifwer i rättan
 Tjd / och bewarar of Åhrswerten
 troliga och åhrliga. (Jer. c. 5: v. 23/ 24.)

Påminner eder ännu / thet som sa-
 des uti the trenne Predikningar om Hun-
 ger och Dyr Tjd / betrachtandes / huru
 swår och twingande Plåga Hungers Nöd
 är / at then rätteligen reknas ibland the
 swåraste Straff; Och huru margfaldigt
 Menniskiorna then förorsaka / genom si-
 na många otalige swåra Synder; Hwil-
 ken Gud af sin Rättfärdigheet icke låter
 blifwa ostraffat. Och weter at Gud af e-
 der fordrar och hafwa wil / så han thet-
 ta Straffet skickar och pålägger / en fast
 Förtröstan på sig / Lydna / Tolamod /
 Bootferdigheet och idkesambeet i Bøner :
 Afstå med thet onda / och göra thet
 gott är ; stelligandes of emoot wår fattige
 Nasta / medlidande of Hiertat / tröstan-
 de

de med Orden; Och hielpsamme i sielfwa
Gerningar: Sålom om alt detta wid-
lyftigare i samme Predikningarne blef
underwist.

Men nu besinna wij i Sarning / Gudz
Nåd wara stoor och omätelig / i ty han
icke allenast ofß alla / som närwarande
ärom / utan många fattige / och ringa Up-
pehålle hafwande / wid Lifwet uppehållit ;
Ja / gifwit them Lijf och Wålsignelse / som
Döden närmaste woro. Påtom förthen-
skul detta Pauli Språk upwäckia ofß /
besynnerligen i thenna Dag / til Gudz
Lof / at wij innerligen honom tacka och
pryssa / för denna ofß bewistte timmeliga
Wålgärning.

GUD som hafwer giordt ofß wål / han
är en Lifwande GUD: Af honom haf-
wom wij bekommit wårt Lijf / efter han
öfwer alt gifwer allom Lijf och Anda.
Ty i honom lefwe wij / røroms / och
hafwe Warelse. (Ap. Bern. c. 17: v. 25/
28.) Ja när honom är en lefwandes
Kella. (Psal. 36: v. 10.) Så at om wij
gå til ofß sielfwa och noga besinna Gudz
Godheet emoot ofß / så hafwom wij stoor
Orsaak at säga med Dawid: Lofwa
HER.

HERren min Siäl: Och förgåt icke hwad got han mig giordt hafwer. (Psal. 103: v. 2.)

Betrachta tå O Christen Menniskia / hwad godt HERren tig giordt hafwer. Tu bekänner wäl i then första Troos Artickel: Jag troor på Gud / Fader Allmechtigan. Så hafwer tu ofta sagt och hört thessa Ord: O at tu hade them engång noga betrachtat / och lagdt på Hiertat! Du troor på Gud Fader. Ja / han är tin Gud och tin Fader. Gud / af hwilkom all Ting / i hwilkom all Ting / genom hwilkom all ting skeer / ehwad tu lefwer / gör eller täncker: Intet hafwer tu af tig sielf / utan af Gud tin Skapare; Hwilken tig i Moderlifwet underligen beredt; Så at Blodet / stadiggt i tin Kropp kringlöper; Andedrächten hafwer sin fräa gång / och Hiertat röres. Ty wore thet billigt / at tu / som en Gudelig Man säger / hwar gång Pulsen slår / skulle utropa: Helig! God och nådig är Gud!

Jcke allenast thetta O Menniskia / utan och at Gud som tin Fader är / han söder / försörjer / beskyddar och uppehåller tig:

Ja / alt thet i Wårlden är / lånda tig til
nyttå / alt hafwer han tig undergifwit.
Wårlden är Gudz Skattkammår / thet
han Menniskiom många Råtter fram-
båra låter / hwart Åhr fina Skattår för-
nyjar / och förmedelst them tig uppehål-
ler. Hwi skulle tu tå icke tacka / lofwa
och pråsa tin Gud och tin Fader?

Thet förmåles om Hertig Albrecht /
som Nederlandet innehade: Ut tå han
fórnam en Adelsman hafwa råkat / genom
Krigz Olycka uti största Armod / hafwer
han hwar dag 2 eller 3 Råtter / eller Saat
med Maat / honom tilskickat / genom en o-
kånd Tienare / hwilkom hårdeligen förbudit
war / at han icke sådant förtållit eller up-
penbara skulle / af hwilken thesse Gåfwor
skickades. Adelsmannen förundrade sig
nyckit / tå denna Nåden först honom we-
derföhrs; Men ånnu meera / tå han såg /
at sådan Wålgårning honom och följan-
de Dagen / och wåjdare hela Wefau / och
ånteligen många Åhr / så långe han
lesde / stedde. Han hade oftast stoor hiertans
Långtan at få weta och kenna thenna sin
Wålgårningz man / och bewåsa sig Tack-
sam

sam emot honom; Men så han then sam-
 ma icke weta fick/ beklagade han/ at han
 utan Tacksägelse til honom/ affskillias må-
 ste. Betänck nu god Christen / huru män-
 ga och stora Gåfwor/ tu i flera Åhr af
 Gudi undfångit? Men wår Wålgörare
 är oss intet obekant / om wij icke upsäte-
 ligen honom förgåta och icke känna willia.
 Wil tu såsom en otacksam hådan
 bortdöo / och icke med tit Lof/ et sådant
 Rikkt underhåll ihugkomma? Wil tu o-
 tacksammare wara än En Hund / then
 för et förachteligt Been skul / tig elskar
 och upwachtar? ja stymmare än en O-
 re / som sin HERRA kenne / och en
 Åsna / then sins HERRAS Krubbo
 weet? (Esaj. c. 1. v. 3.)

Om wij wiljom besinna Gudz heliga
 Styrelse/ så är then i sannig ganska under-
 lig; ty förmanar Dawid: Besinner
 doch / at HERRN förer the sina un-
 derliga. (Psal. 4: v. 4.) Tänk / huru
 Gud upwåcker Föräldrarnas Kärlek emot
 Barnen / och ingifwer them / at the om the-
 ras Bästa äro bekymbrade. Ofta beför-
 drar han och tig genom Wänner / ja och O-
 wänner; Dröfwer tig til thet som nyttigt
 är /

är / så at han rätteligen må om dig säga:
 Jag tog Ephraim i hans arm / och
 ledde honom: Men the hafwa nu
 förgåtit / huru jag halp them. (Hof.
 c. 11: v. 3.) Sij / så många och otaliga
 äro HERRans Wälgärningar emot oss;
 Men hwar är tin Tacksägelse O Menni-
 skia? Thet hafwer Gud sällan af dig hört.

Närmare komma wij til denna Be-
 trachtelsen / at Gud är wår underlige Wäl-
 gerningsman // om wij allenast gåån 3. el-
 ler 4. Månader tillbaka. Huru många
 funnos då / the ther aldeles rådlöse woro /
 icke befinnandes hwar med the sit och si-
 na Barns Liff uppehålla kunde. Åkrar-
 na sågo ömkeligen uth. Doch hafwer
 Gud sörgdt för thet arma Folcket / at the
 än wid Liffwet äro. Och hwad the då i
 fattigdom sådde / thet hafwa the nu hym-
 nigt inbergat. Någen / som i förledne Höst
 uti brådden sig ganska swag wäste / then
 hafwer Gud welsignat / at wij thes Wårt
 hafwom nu med hugnad infördt. Dan-
 sedt icke så hymnigt / som några Åhr tilfö-
 rene / doch öfwer wårt Hopp / men al-
 deles öfwer wår Förtienst / af idel Nåde och
 Barmhertigheet.

Jag

Jag weet wäl/ at någre åro så obetänckte i sit Sinne/ så otacksamme i sit Hierta/ och försmådelige i Orden/ at the lasta Gud för thet förnyelna Regnet/ som nederföll/ säjandes sit H: her igenom wara skämt/ Rågen intet så god/ och Kornet förderfwat. O i obetänckte! Gud kan aldrig göra eder til Lagz; Swad hafwen i af Gudi förtient/ at i så låta skulle? Eller hoo hafwer gifwit honom något tilförenna/ thet honom skal ibetalat warda? (Rom. c. ii: v. 25.) War icke thet i förledne Maj Månad/hårliche Wäderlekens omskifte/af Regn och Soolstijn? Ja så stoor och liustlig wärma/ at hwar rätt betänckt ther öfwer förundrade sig. War icke tå/ och sedan i följande Månader/ en stoor Ynnogheet och Wälsignelse för edra ögon? Så at han i sanning igiorde wäl emoot of/ gifwandes of Regn och fruchtjam Tüd af Himmelen. Men war samma Bättring honom der til beweeckt? Eller och wij förmedelst war Tacksamheet förmådt honom der til? Ach nej: Thet weet Gud bäst. Thet hafwer och jag förmerckt; tå jag såsom mit Embetes Werck fordrat/ nu i

denna Tjfd hållit min Wisitations Reesa
 i Landet / och Folket i deras Christendom
 förhörde: Men så finnes the gansta få /
 som åbra Gud / med ihenna wålgårnin-
 gens Wördsamme Ehrkensklo; eller haf-
 wa rått Omförg om sin Saligheet / än
 mindre om andras Wålfärd. Fåfångt
 sökte man ibland them någon / som ifrån
 sin förra Ogudachtigheet och Syndawä-
 sende / genom sann Bättring omwändt
 hade: Utan såsom jag wid min förra
 Wisitation / med Bedröfwelse hörde män-
 ga Laster taga öfwerhanden / så hafwer
 och jag nu befunnit; Hwarföre jag med
 Paulo måste klaga / och förja öfwer mon-
 ga / som tilförenna syndat hafwa / och
 icke hafwa giordt Boot / för theras
 Öreenligheet / Skörachtigheet och Ö-
 tucht / som the bedrifwit hafwa. (2.
 Cor. c. 12: v. 21.)

De i swanggående Synder / såsom Fulle-
 ri / Otucht / Högfärd och Ståltheet / läg-
 ges intet bort. Men öfwer alt föröfwes
 then förödande Synden / Gudz H. Namns
 Missbruk genom Eder och Swordom. Skulle
 thet tå vara Under / om Gud än wädare
 straffade oss / åfwen som i förledit Åhr?
 tå för

tå för sådane Synder skull / Himmelen
 som öfwer vårt Huswud är / war så-
 som Koppar / och Jorden under öf-
 såsom Järn. (5. Mos. c. 28: v. 23.) Hwil-
 ken Torka en stoor Bedröfwelse i thetta
 Landet förorsakade / så at frögd af Trum-
 mor höllo up / och gladas lust war u-
 the. (Esaj: c. 124: v. 8.) Allså emedan så
 gruswelige Edbutar finnes / hwilkas Tun-
 gor af Helfwete uptendes / (Jac. c. 3.
 v. 6.) Och så genom Helfwetes Gaap /
 utspydt fastliga Eder / och reetat ther med
 then Barmhertige Guden utgiuta meera
 Regn / än Jorden tar swade / en sådan Helf-
 wetes Låga at uthsläckia.

Men hwad uträttar torckan / hwad wä-
 tan / hwad uträttar sådane Gudz Straff
 och Blågor? Sij / Menniskiora äro så
 förhårdade / at om Syndafloden skulle öf-
 wer theras Huswud falla; Eller Sodoms
 Eld öfwer dem / och deras Hus nederkom-
 ma / the affstå lätkwäl ther med intet. The
 wilia intet öfwer gifwa thet onda. Hwad
 undrar tu så at ymnig Wälsignelse tilbaka
 blifwit? At tina Bodar och Lärar icke
 blifwit med Spannmähl upfylte? Doch
 borde tig och thet ringa / endast Gudz Nå-

de tillfrifwa. Wij hafwom tröge warit
i Bidande och i wår Bättring / men haf-
wom lijkwäl det wälsignade Guds Lån /
som han of i detta Åhr gifwa welat / kun-
nat skyndsammeligen inbarga; Besynner-
ligen på desse Orter / hwarest både bru-
ket och råd finnes / til at torcka den wä-
ta Säden.

O gifwe förthenful Gud / at wij then-
na inbargade Åhrswårten til hans Åhra/
och utan hans Förtörnelse bruka skulle!
Och at wij / som Lerten of lærer / kunde
thet ehykenna / at Gud gör wäl emoot
of / gifwandes of Regn och frucht-
sam Tijd af Himmelen / upfyller wårt
Hierta med Naat och Glädie. Thet-
ta befinne wij i Sanning wara. Åro ic-
ke många ibland of / hwilka i förledit
Åhr / ofta gådt toma och hungrige? Men
nu med god Ting upfylte. (Luc. i. v. 53.)
Huru många bedröfwade Siålar gingo i
samma Hungers Tijd / heela Dagen sorg-
se? Men nu åro theras Hiertan upfylte
med Glädie. Åre altså tilbörlogit / at wij
med them tröstelligen säya:

Når wij åre glade och mätte!

Uraf ick rjta Lån!

Nå wij thee icke förgåta /
 Wij anamme thee af sin Hand:
 Sig wele wij pråsa och åbra /
 Ty nu äst GUD wår HERA!
 Wår endesse Frelserman.

Nu såsom Gud leder oss til sig genont
 Ewangelium / så leder han och genom de
 timmelige Wålgerningar / som han oss be-
 wijssar. Icke så at wij the lekammeliga
 Ting / skola låta draga oss ifrån Gud / som
 Gud bättre! Mången gör / utan at wij
 theste närmare honom annalkas skulle. Och
 fruchta HERAN wår Gud / hwilken bewa-
 rar oss Åhrswårten troliga och Åhrliga.
 Och at wij nu i denna Höstetijd / så wål den
 ena som andra / af Gudi i timmelig måtto
 wålsignade årom; Och at så wål the
 Fattige som Rikke / theras uppehålle be-
 kommit. Förthensful:

Tackel HERANOM / Tackel HERANOM /
 Wår Gud then gode /
 Ljussens Källa flyter med ymnog Glode /
 Af hans Hierta all Creatur til gode /
 Loffiunger HERAN / loffiunger HERAN.

Tackel nu Gudi alle / then stoore
 Ting gör i alla endar / then of lefwande
 Es. de

de bewarar alt ifrå Moderlifsuet /
och gör of alt got.

Han gifve of it glat Hierta /
och förlåne frjd allestädes i vår om
Tid i Israel.

Och at hans Nåd må altijd när
of blifwa / och frelsar of så länge wij
lefwa. (Eyr. c. 50: v. 24/ 25/ 26.)

O Jesu Christe / O Jesu Christe /
Guds Son then Högste /

Gif tu tin Nåde allom Frommom Christne /
At the tic Namn ewärdeliga prjise / Amen
Loffiunger HERran / Loffiunger HERran.

Föregående Predikningars

Innehåld.

Första Predikans Text.

- Ap. Bern. c. 7: v. 11. p. 1.
Ingången af Amos c. 6: v. 6. ibid.
Josephs Skada uti Hungers Nöd p. 2. 3.
The Gudachtige äro Hårdhertade i almin Nöd. p. 4.
The Gudfruchtige äro medlidande. p. 5.
Proposition: Om Patriarchernas Hungers Nöd. p. 8.
Hungren är en swår Plåga /
(1.) Efter sit Mann / p. 10.
(2.) Uthwidgas öfwer Egypten och Canaans Land / som elliäst woro fruchtbare p. 11. seq.
(3.) En twingande Plåga. p. 15.
Beskrifwes i Gudz Ord som det hår- daste Straff. p. 16. seq.
Om denna Nöd i wår Tid p. 27.
Huru margfaldigt Menniskiorna Hungren förorsaka p. 28.
(1.) Med Gudz / hans Ordz / Tempels och Tienares Föracht. p. 29.
(2.) Med Eder och Swordom. p. 37.
(3.) Med Sabbathens Ohelgande p. 38.
(4.) Med Dråp och Blodz Utgiutelse. p. 39.
(5)

- (5.) Med Högfärd/ Yppigheet och
Lättfärdigheet p. 40.
- (6) Med Kräseligheet och öfwerflöd. p. 42.
- (7) Med Oärligheet. p. 44
- Förmaningar at afstå med sådana
och andra Synder. p. 45,
- Huru rättwist Gud Hungers Nöd
tilskickar. p. 46. seq.
- Och styrer then samma. p. 48. seq.
- Hwar med wij kunna afwenda
eller lindra Hungren. p. 51. seq.

Andra Predikans

Text. Luc. c. 4: v. 25/26. p. 53.

- Proposition, Huru wij i Hungers Nöd
skola ställa oss emot Gud. p. 55.
- Textens Ordning hoos Lucam. p. 56.
- Christi bekräftelses Ord. ibid.
- Om Israels Encktor och fattige. p. 57. seq.
- Öpna och sluta Himmelen hörer
HERRanom til. p. 61. seq.
- Hungren i Elia Tid war almån.
Gudz Förshyn om Elia och
Enckian. p. 64.
- HERRen försörjer the Gud-
fruchtige. p. 65. seq.
- Orsaken hwij Elias skickades til
Sarephta. p. 67. seq.
- Hwar-

- Swarföre han bad / at thet icke
 skulle regna. p.69.
- Uti Hungers Nöd skola wij hafwa:
 (1.) Fast Hopp och Förtröstning
 på Gud. p.71. seq.
- (2.) Wara lydige och hans Bod
 efterfölja. p.78. seq.
- Enkannerligen i Christelig Kär-
 lecks Wärf. p.82. seq.
- (3.) Wara tolige. p.85.
- Wårt Knorr och Omsorg är onyttig. p.87.
- The Obetäncktas Taal och Tanc-
 kar i Hungers Tid. p.88.
- (4.) Ångerfulle och Bootferdige. p.90.
- Säkerheten förorsakar Straffet. p.92.
- (5.) Flit och Troheet i Bönen. p.94.
- Ther til upwäckta oss många
 Orsaker. p.95. seq.
- Trogheet och Kalsinnigheet gör
 Bönen obehagelig. p.97. seq.

Tridie Predikans

- Text. Ap. Gern. c.11.v. 28/29/30. p.100.
- Oprepas vår Plicht til Gud. ibid.
- Proposition, hwad wij skole göra
 i Hungers Nöd /
- (a) I anseende til oss sielfwa /
- (b) Til vår Nästa. p.102
- Ter-

Textens Förklaring.

ibid, seq.

Lå Hungren påstår / skola wij

(1) öfvergifwa thet Dnda / såsom

Gudz Ordz Föracht.

p. 106.

Drav / Högfärd / Yppigheet och

Stucht.

p. 108. seq.

Kräseligheet och Öfwerflöd.

p. 110.

(2.) Göra thet gott är.

p. 112.

Hungren är the Christnas geme-
naste Kors.

p. 113. seq.

Gudz Ord kan of wäl föda.

p. 115.

Uti Dyr Tid / skola wij ställa of
emoot wår Nästa.

(1.) Medlidande af Hiertat.

p. 116.

Öfwungen collect är Gudi

behagelig.

p. 118. seq.

Thet 1. är intet i Menniskians wahl /

at hie wa och intet hielpa

p. 121.

Öbarmhertige och karge öfwerträ-

da heela Lagen.

p. 122. ieq.

Gud wil at ma. n skal förtaga hans

Wrede.

p. 124. seq.

Til Medlidande upwecker of /

(1.) Gudz Befalning (2.) hans

Wälbehag / (3.) the heligas Exempel p. 126.

(11.) Tröstande med Orden

ibid.

Trösta them af Christi Med-

lidande

p. 128. seq.

(111)

- (III.) I sielfwa Gerningen Hielp-
samme. p. 130.
Kalsnig Kärleek är Gudi obehagelig. p. 131.
Förmaning at hielpa the Nöd-
ljdande. p. 133. seq.

Zacksäijelse Predikans

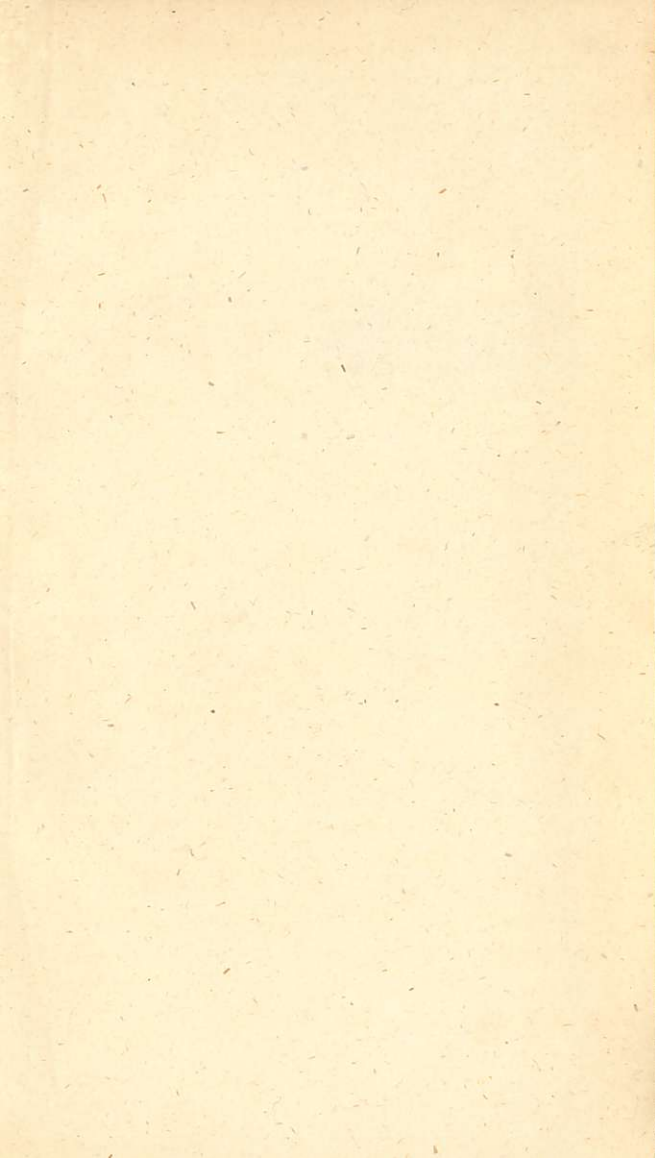
- Text. Ap. Gern. c. 14: v. 15/ 16/ 17. p. 136.
Propos. Guds underliga Sätt at leeda Men-
skian til Omvändelse p. 137.
Vår Plight til Gud för timelig Wälsignelse.
Tilfälle til thesse Apostelens Ord. p. 138. seq.
Gud leder Meniskian til sig genom Ewangeliū. p. 140.
Om medels Personer i Kallelse. ibid.
Hvilka Gud leder til sig. ibid. seq.
Hvad han fordrar af them. p. 142.
The skola umvända sig til lefwandes Gud. p. 143.
Til then Alsmectige Guden. p. 144.
Guds Alsmectigheet är vår Troos Grund. p. 145.
Kallelsen är underlig i anseende til Guds Försyn. ibid.
Gud hafwer lätit Hedningarna gå sina egna
vägar p. 146.
Om den almänne Kallelsen. p. ibid.
Gud leder Meniskian til sig genom timme-
lig Wälsignelse. p. 147.
Guds Kunskap af Naturen. ibid. seq.
Om Gud wienar hans Godheet. p. 149.
Gud gör allom wäl. p. seq. 150.
Han allena gifwer Regn. p. 152.
Fruchtsam Tijd kommer af Gudi p. 153.
Maaten stärcker Meniskian. p. 154. seq.
Och gläder henne. p. 156.

- Guds Kallelse genom Evangelium och Natu-
ren / så at Menniskian sig intet ursäkra kan. *ibid. seq?*
- Förmaning til ihenna Betrædtelsen. *p. 157. seq.*
- Wår racksämliges Plicht til Gud för
Åbrswårten. *p. 158. seq.*
- Förmaning til at läswa Gud. *p. 160.*
- Guds Nåd och Under i Menniskians Skapelse. *p. 161.*
- Han föder/ beskydder och uppehåller henne. *p. 162.*
- Hertig Albrecht försörgde en fattig Adelsman. *ibid.*
- Gud gifwer behagelig Wäberleef. *p. 163. seq.*
- Guds Kyrelse lysar i Hungers Nöd. *p. 164.*
- Them Oberättrom kan Gud aldrig göra til Lags *p. 165.*
- Så wörda Guds Wälgerning. *p. 166.*
- Swordom förorsakat Guds Hemsötelse. *p. 167.*
- Menniskiones Oboosferdigheet i the
swåraste Straff. *ibid. seq.*
- Huru wij skole rätteligen niura Guds
Wälsignelse. *p. 168.*

Några små Fehl / som äro inkomna / war-
der G. & sielf rättandes / ibland hwilka /
dese anteknas.

Pag. 10. lin. 23. leg. Jder p. 49. l. 14. leg. torr /
p. 55. l. 12. leg. Texten i; Ibid. l. 16. leg. år tagen.
p. 59. l. 27. nytte p. 64. l. 4. leg. i these forta p. 65.
l. 27. leg. Ty berömmar / p. 69. l. 6. leg. ther. p. 72.
l. 23. leg. Ty är och p. 74. l. 8. Uti the. p. 78. l. 25.
leg. hon är. p. 102. l. 22. Thernäst p. *ibid.* l. 24. leg.
therest p. 110. l. 18. leg. slå sig. p. 121. l. 15. l. han sielf
p. 129. l. 14. leg. warfunnar p. 132. l. 11. leg. skids
för en p. 147. l. 24. leg. ordenteligen.

313. VIII. 36.

Rev. Saarnala
Gezelius

KANSALLISKIRJASTO-KANSALLISKOKOELMA

120 102 1511

KPE 7.

mf. x

